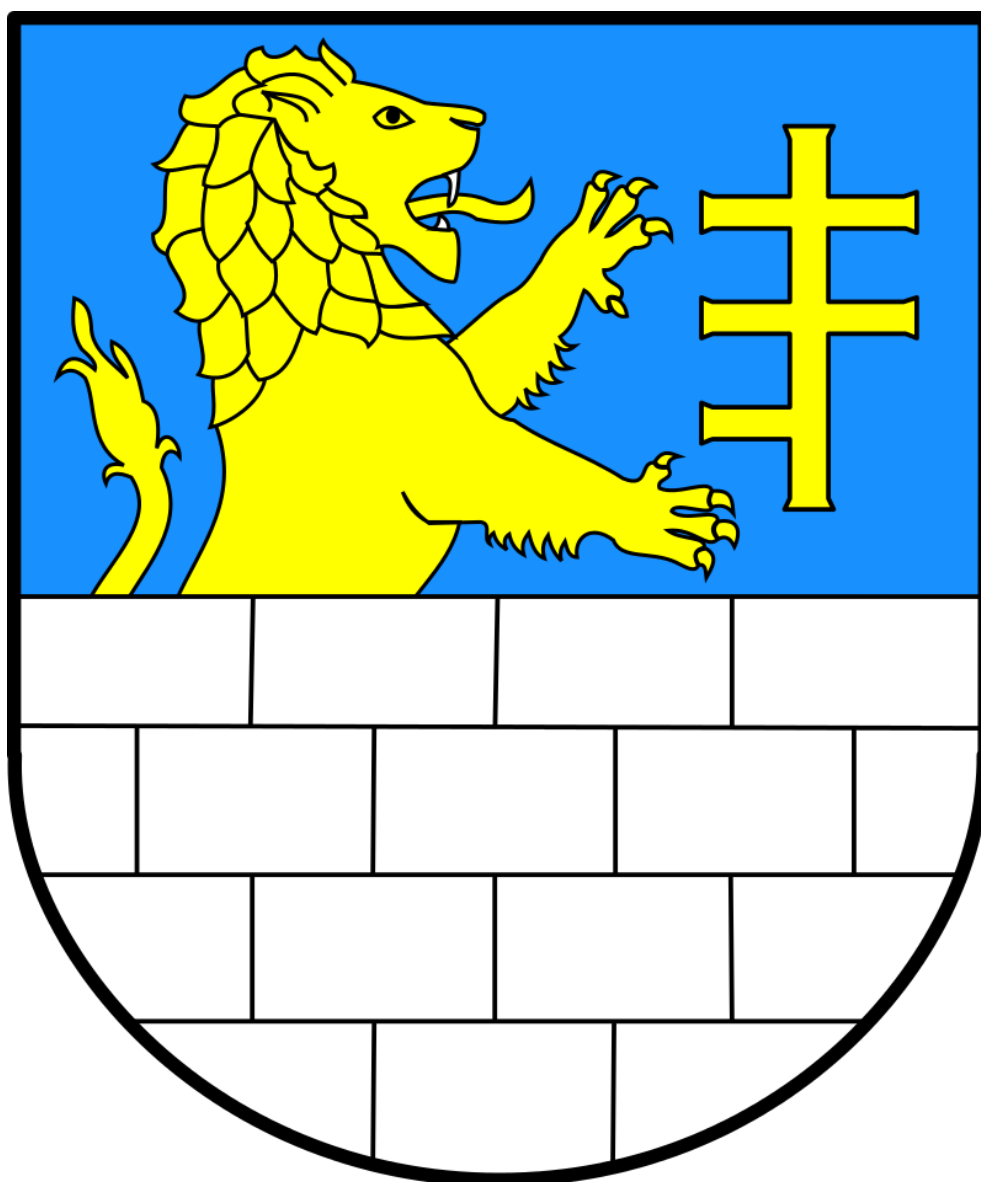

Fundacja Inicjatyw Menedżerskich

**Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej
gminy Józefów nad Wisłą na potrzeby opracowania Strategii
Rozwoju Gminy do roku 2030**

Fundacja Inicjatyw Menedżerskich, ul. Żołnierzy Niepodległej 5/7, 20-078 Lublin
tel./fax: (+48) 81 532 14 25; tel.: (+48) 81 441 33 44; email: biuro@fim.org.pl

www.fim.org.pl

NIP: 712-308-96-56 KRS: 0000290822

Organ rejestrujący: Sąd Rejonowy Lublin – Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku,
VI Wydział Gospodarczy – Krajowy Rejestr Sądowy

Spis treści

Wstęp	2
1. Diagnoza przestrzenna	3
1.1 Położenie geograficzne i analiza przestrzenna	3
1.2 Środowisko przyrodnicze	7
1.3 Klimat	10
2. Diagnoza uwarunkowań społecznych	13
2.1 Sytuacja demograficzna	13
2.2 Pomoc społeczna	20
2.3 Ochrona zdrowia	25
2.4 Bezpieczeństwo publiczne	26
2.5 Opieka nad dziećmi do lat 3 i edukacja	29
2.6 Kultura i dziedzictwo kulturowe	34
2.7 Turystyka i rekreacja	37
2.8 Kapitał społeczny	39
3. Diagnoza uwarunkowań gospodarczych	41
3.1 Rynek pracy i bezrobocie	41
3.2 Podmioty gospodarcze	46
3.3 Rolnictwo	49
4. Diagnoza infrastruktury	52
4.1 Infrastruktura komunikacyjna	52
4.2 Gospodarka mieszkaniowa i infrastruktura techniczna	54
4.3 Gospodarka odpadami	58
5. Diagnoza uwarunkowań finansowych	62
5.1 Dochody i wydatki	62
5.2 Środki zewnętrzne	65
6. Wnioski	67
6.1 Wnioski z diagnozy przestrzennej	67
6.2 Wnioski z diagnozy uwarunkowań społecznych	68
6.3 Wnioski z diagnozy uwarunkowań gospodarczych	69
6.4 Wnioski z diagnozy infrastruktury	71
6.5 Wnioski z diagnozy uwarunkowań finansowych	72
Spis tabel	73
Spis wykresów	73
Spis map	76

Wstęp

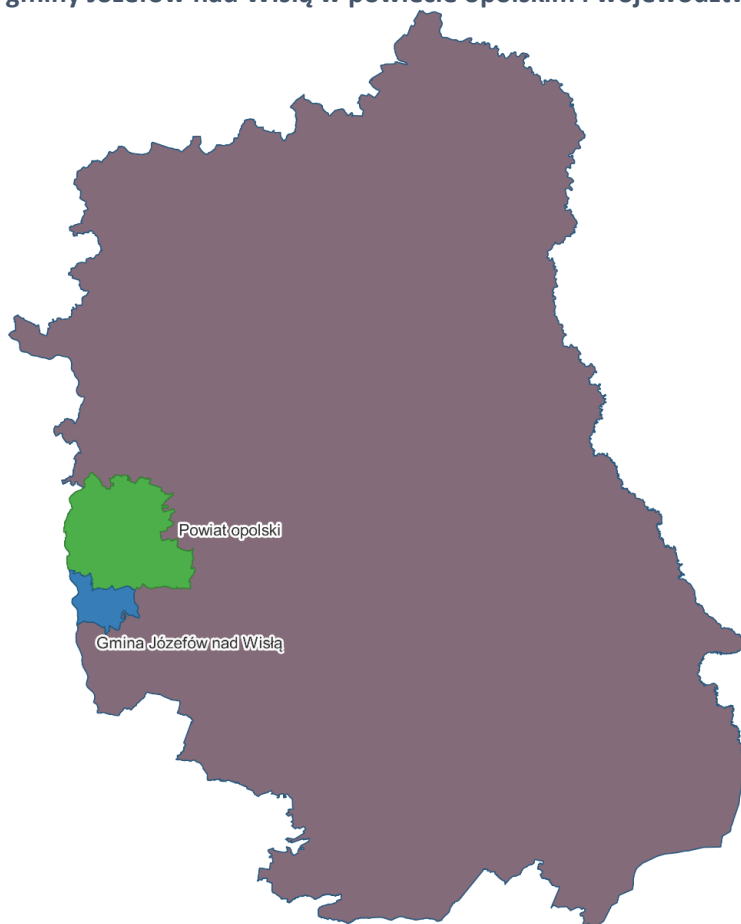
Celem diagnozy społeczno-gospodarczej jest zidentyfikowanie sytuacji gminy Jozefów nad Wisłą uwzględniając najważniejsze obszary tematyczne niezbędne w procesie opracowania strategii rozwoju lokalnego. Jednocześnie diagnoza będzie stanowiła podstawę do opracowania analizy SWOT. Bazą służącą do opracowania niniejszego dokumentu były dane statystyczne dostępne w Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, jak również dokument i dane gromadzone przez Urząd Miejski w Józefowie nad Wisłą.

1. Diagnoza przestrzenna

1.1 Położenie geograficzne i analiza przestrzenna

Gmina Józefów nad Wisłą położona jest w zachodniej części województwa lubelskiego i południowej powiatu opolskiego przy granicy z województwem świętokrzyskim oraz mazowieckim, od których oddzielona jest korytem Wisły. Centrum gminy znajduje się w odległości ok. 50 km od Lublina i ok. 15 km od Opola Lubelskiego. Całkowita powierzchnia gminy wynosi 141,56 km² co stanowi 0,56% obszaru województwa i 17,41% powiatu.

Mapa 1. Położenie gminy Józefów nad Wisłą w powiecie opolskim i województwie lubelskim

Źródło: opracowanie własne

Gmina Józefów nad Wisłą graniczy z 7 innymi gminami. Od północy są to dwie gminy powiatu opolskiego tj. gmina Łaziska oraz gmina Opole Lubelskie. Na wschodzie i południu znajdują się trzy gminy powiatu kraśnickiego: gmina Urzędów, gmina Dzierzkowice oraz gmina Annopol. Ostatni dwaj sąsiedzi znajdują się po zachodniej stronie Wisły. Są to gmina Tarłów w województwie świętokrzyskim oraz gmina Solec nad Wisłą w województwie mazowieckim

Z punktu widzenia fizycznogeograficznego gmina Józefów nad Wisłą w całości położona jest w makroregionie Wyżyny Lubelskiej, który rozciąga się od wschodniej części województwa w pobliżu Hrubieszowa aż za zachodni brzeg Wisły. Natomiast analizując położenie gminy dokładniej, czyli na poziomie mezoregionów, widoczne jest, że większość jej powierzchni leży na Wzniesieniach Urzędowskich. Jedynie zachodnia ściana gminy to mezoregion Małopolskiego Przełomu Wisły, który zgodnie ze swoją nazwą biegnie korytem największej rzeki Polski.

Mapa 2. Położenie fizycznogeograficzne gminy Józefów nad Wisłą

Źródło: opracowanie własne

Podział administracyjny

Gmina Józefów nad Wisłą to gmina miejsko-wiejska, której siedziba administracyjna znajduje się w największej miejscowości, czyli mieście Józefów nad Wisłą, położonym przy jej zachodniej granicy.

Poza stolicą gminy na jej terenie zlokalizowane jest również 31 wsi, 4 kolonie oraz 10 części wsi. Dodatkowy podział administracyjny gminy tworzą 34 sołectwa.

Tabela 1. Sołectwa w gminie Józefów nad Wisłą oraz ich liczba mieszkańców

Sołectwo	Liczba mieszkańców na koniec 2021 r.
Józefów nad Wisłą	872
Basonia	176
Boiska Kolonia	212
Bór	173
Chruślanki Józefowskie	333
Chruślanki Mazanowskie	145
Chruślina	482
Chruślina Kolonia	141
Dębniak	63
Idalin	215
Kaliszany Kolonia	197

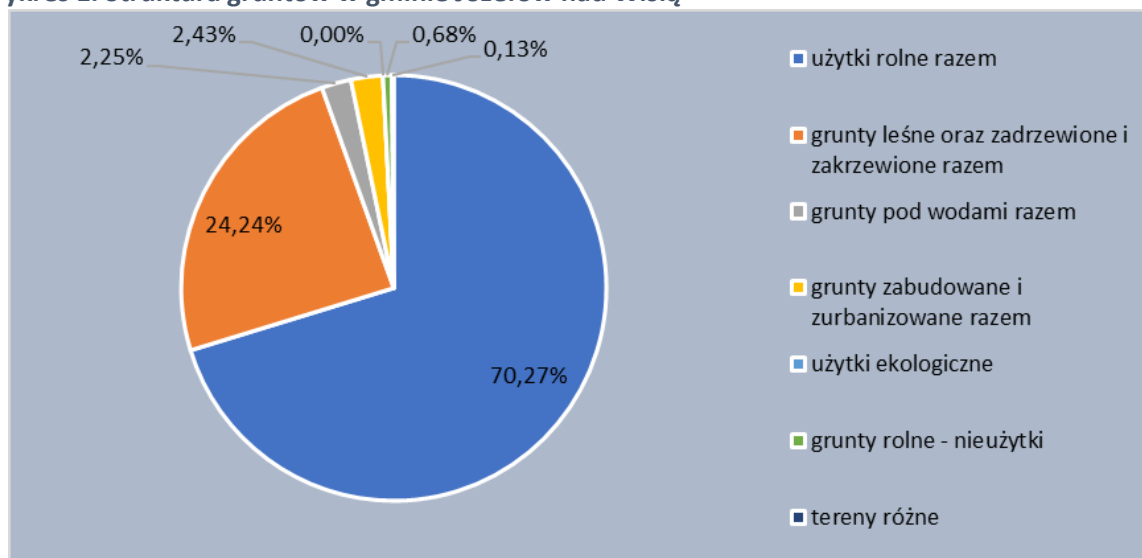
Kolczyn	202
Łopoczno/Stare Kaliszany	198
Mariampol	52
Mazanów/Michałów	389
Miłoszówka	86
Niesiołowice	284
Nieszawa Kolonia	23
Nieszawa	70
Nietrzeba	167
Owczarnia	143
Pielgrzymka	37
Pocześle	72
Prawno	163
Rybitwy	280
Splawy/Graniczna	176
Stare Boiska	241
Stasin	62
Stefanówka	112
Studnisko	174
Ugory	123
Wałowice	98
Wałowice Kolonia	68
Wólka Kolczyńska	204

Źródło: raport o stanie gminy Józefów nad Wisłą za rok 2021

Struktura gruntów

Gmina Józefów nad Wisłą ma charakter gminy rolniczej. Około 70% jej powierzchni zajmują grunty rolne, nieco ponad 24% tereny leśne, zadrzewione i zakrzewione, a pozostałe rodzaje gruntów nie przekraczają 2,5% terytorium.

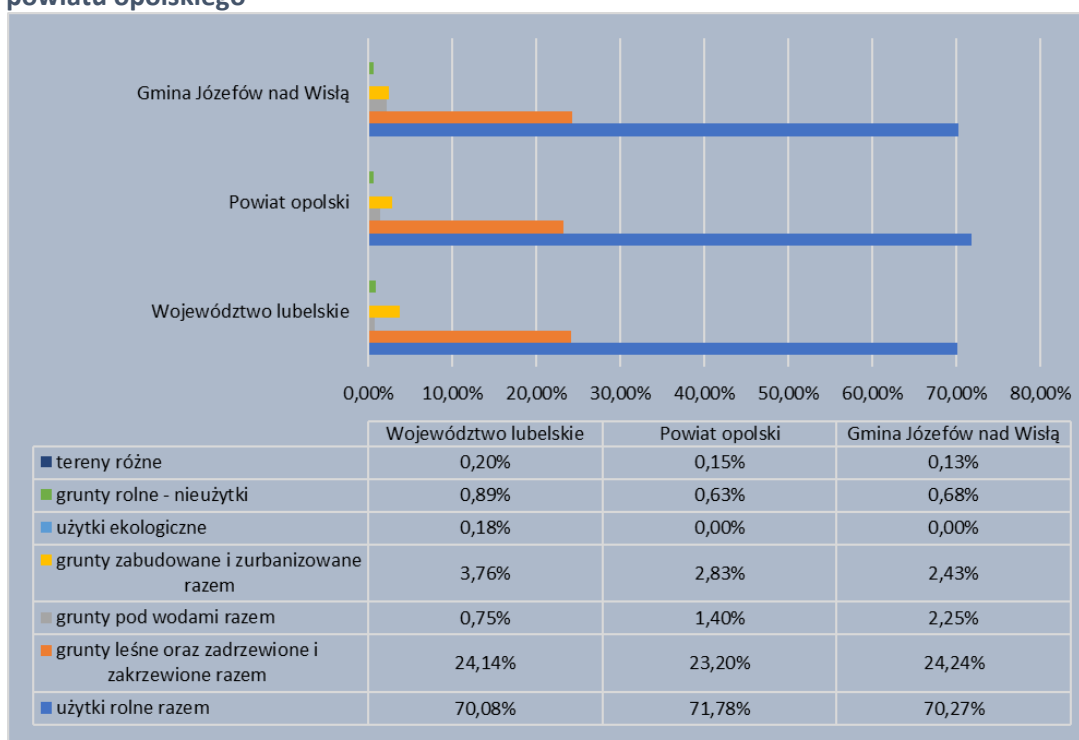
Wykres 1. Struktura gruntów w gminie Józefów nad Wisłą

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Dane dotyczące gminy są w tym zakresie niemal identyczne z województwem lubelskim oraz powiatem opolskim.

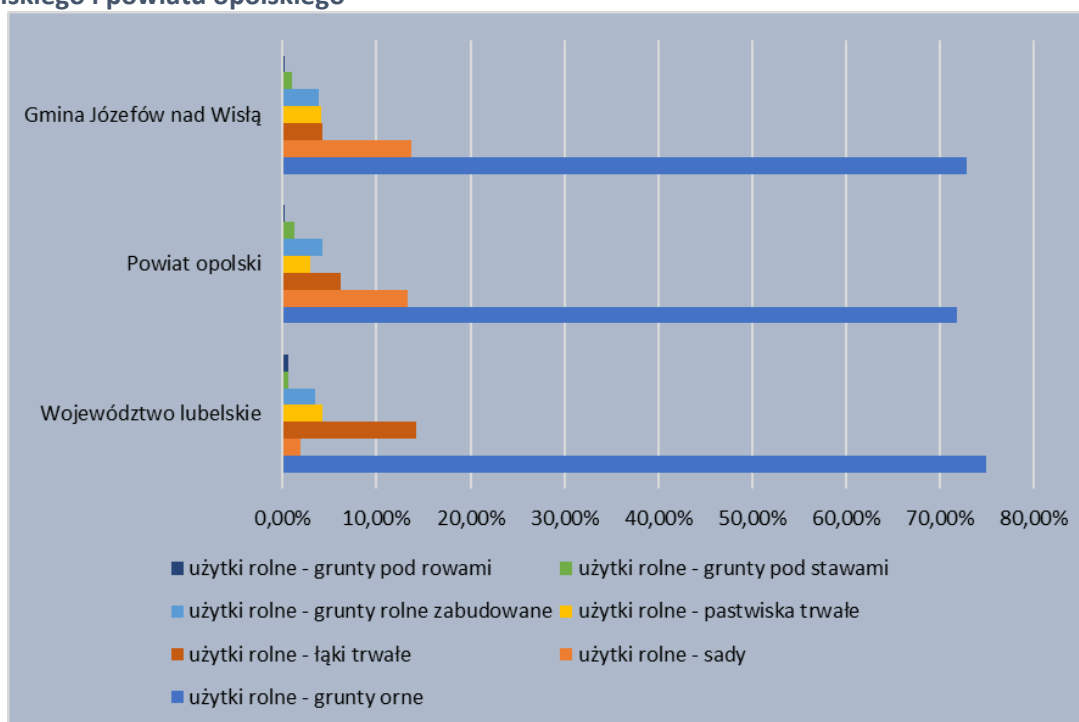
Wykres 2. Struktura gruntów gminy Józefów nad Wisłą w porównaniu do województwa lubelskiego oraz powiatu opolskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Cechą wyróżniającą gminę Józefów nad Wisłą oraz powiat opolski na tle pozostałej części województwa lubelskiego jest bardzo duży, przekraczający 13%, udział sadów w ogólnej powierzchni użytków rolnych. W przypadku województwa odsetek ten wynosi jedynie 1,90%.

Wykres 3. Struktura użytków rolnych w gminie Józefów nad Wisłą w porównaniu do województwa lubelskiego i powiatu opolskiego

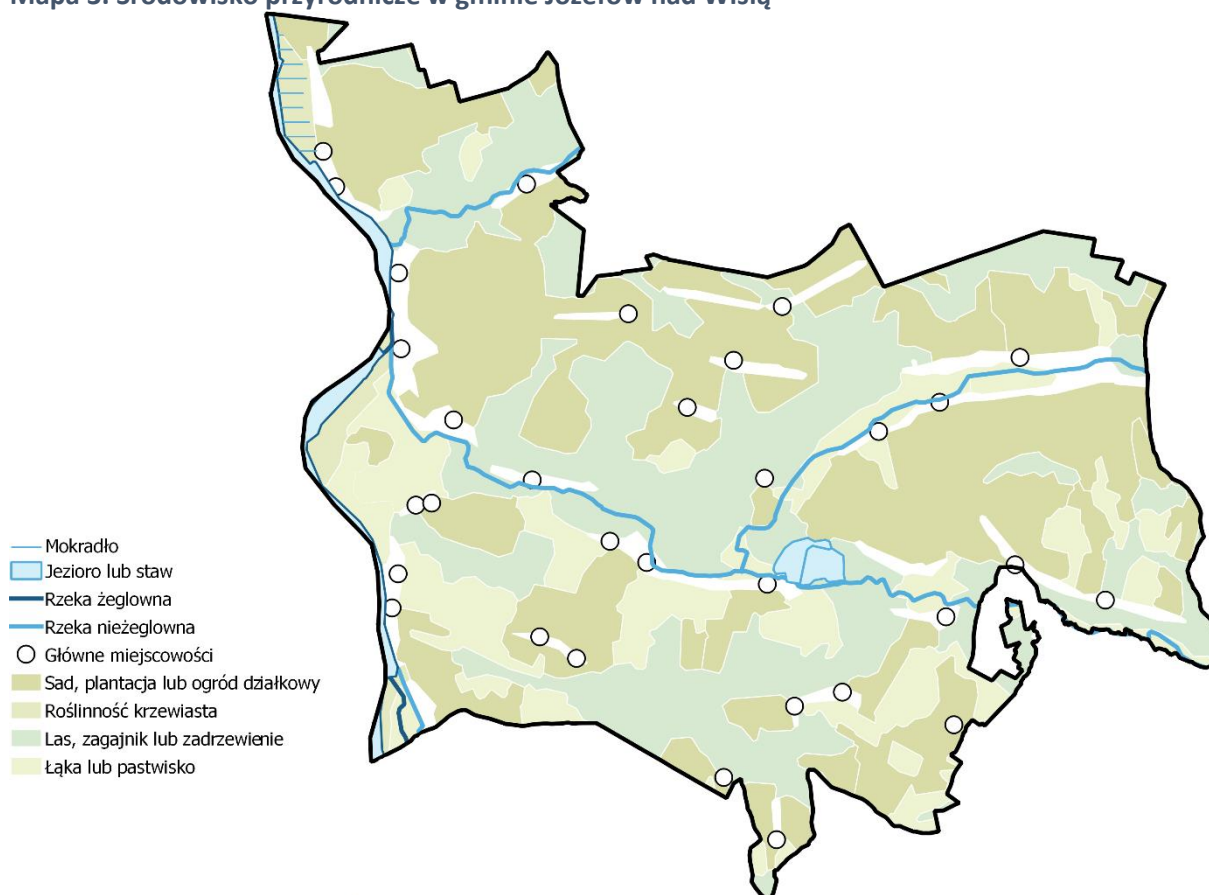

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

1.2 Środowisko przyrodnicze

Gmina Józefów nad Wisłą charakteryzuje się typową dla regionu przewagą gruntów uprawnych nad obszarami przyrodniczymi. Te drugie stanowią około ¼ powierzchni gminy, z czego większość tej powierzchni pokrywają lasy oraz inne tereny zadrzewione oraz łąki i pastwiska. Na zachodzie gminy, przy korycie Wisły znajdują się dodatkowo nieliczne tereny pokryte głównie roślinnością krzewiastą. Największa koncentracja obszarów przyrodniczych zlokalizowana jest w centralnej części gminy oraz wzdłuż biegu Wisły.

Mapa 3. Środowisko przyrodnicze w gminie Józefów nad Wisłą

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Ogólnogeograficznych (BDOO)

Wyjątkowym elementem gminy Józefów nad Wisłą, tożsamym z innymi sąsiednimi jednostkami samorządu terytorialnego, jest bardzo duży udział sadów w całkowitej powierzchni. Pomimo, że kwalifikują się one jako obszary użytkowane rolniczo, to warto zauważyć, że rosnące w nich drzewa i krzewy przyczyniają się pozytywnie do ogólnej liczby terenów zielonych gminy.

Wody powierzchniowe i podziemne

Najważniejszym elementem systemu wodnego gminy Józefów nad Wisłą jest rzeka, od której pochodzi część jej nazwy, czyli Wisła. Przepływa ona wzdłuż całej zachodniej granicy gminy w kierunku południe-północ. Przy jej korycie leży kilka z najważniejszych miejscowości takich jak Wałowice, Basonia, Łopoczno czy w końcu samo miasto Józefów nad Wisłą.

Drugim istotnym ciekim wodnym jest rzeka Wyźnica, płynąca przez gminę na osi wschód-zachód. Jest to rzeka o całkowitej długości blisko 44 km, rozpoczynająca swój bieg we wsi Słodków w pobliżu

Kraśnika. Od źródeł podąża na zachód, by w końcu wpłynąć do gminy Józefów nad Wisłą w jej wschodnim końcu w pobliżu wsi Miasteczko i Chruślany Józefowskie. Do Wisły wpływa w mieście Józefów nad Wisłą. Poza Wyżnicą przez gminę przepływa jeszcze kilka strug takich jak Wrzelowianka na północnym-zachodzie w pobliżu Wólki Kolczyńskiej i Kolczyna.

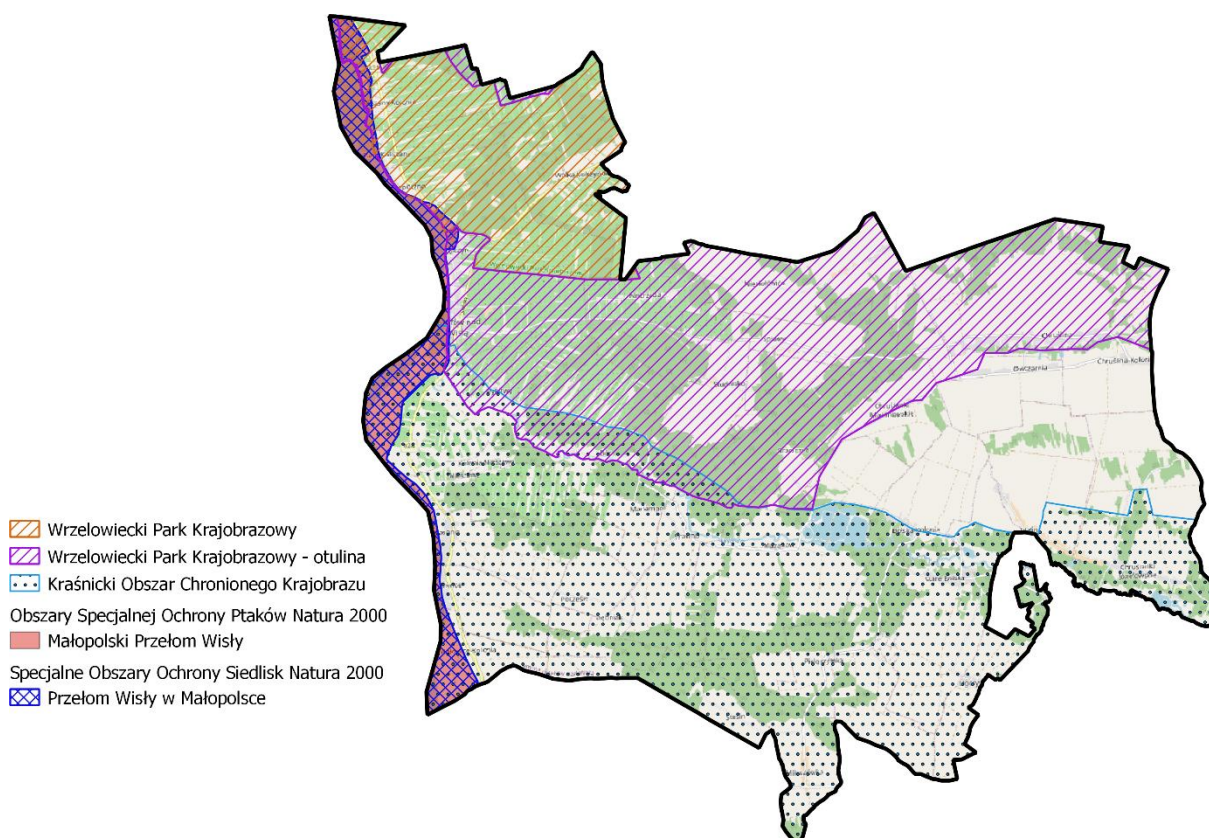
W gminie nie ma dużych akwenów wodnych. W jej centralnej części w pobliżu wsi Mazanów zlokalizowany jest jedynie kompleks stawów związany z gospodarstwem rybackim.

Poza opisanymi powyżej wodami powierzchniowymi, gmina Józefów nad Wisłą położona jest na terenie dwóch zbiorników wód podziemnych tj. Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 405 Niecka radomska oraz Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 406 Niecka lubelska.

Obszary chronione prawnie

Znaczna część powierzchni terytorialnej gminy Józefów nad Wisłą pokryta jest różnymi formami prawnej ochrony środowiska naturalnego tj. obszar chronionego krajobrazu, park krajobrazowy oraz tereny Natura 2000 zarówno ochrony siedlisk jak i ochrony ptasiej. Na terenie gminy nie występują rezerваты przyrody, parki narodowe oraz zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.

Mapa 4. Obszary ochrony prawnej środowiska przyrodniczego na terenie gminy Józefów nad Wisłą

Źródło: Opracowanie własne

Największym obszarem ochrony prawnej jest Kraśnicki Obszar Chronionego Krajobrazu, którego powierzchnia na terenie gminy wynosi 6426 ha (45,40% powierzchni gminy) i obejmuje całą jej południową część. Obszar ten utworzony został w 1990 roku i ma na celu ochronę krajobrazów

Wzniesień Urzędowskich. Występują tu cenne rośliny takiej jak lilia złotogłów, obuwik pospolity, ostrożeń polny, przytulia bagienna czy tojeść rozestana.

Z kolei cała północna część gminy Józefów to Wrzelowiecki Park Krajobrazowy oraz jego otulina o łącznej powierzchni 6206 ha (43,84% powierzchni gminy). Został on również utworzony w 1990 roku, a szczególnym celem jego funkcjonowania jest zachowanie walorów przyrodniczych, krajobrazowych, kulturowych, historycznych i turystycznych środowiska ze szczególnym uwzględnieniem krajobrazu kulturowego północno-zachodniej części Wzniesień Urzędowskich oraz Małopolskiego Przełomu Wisły między Józefowem a Piotrawinem.

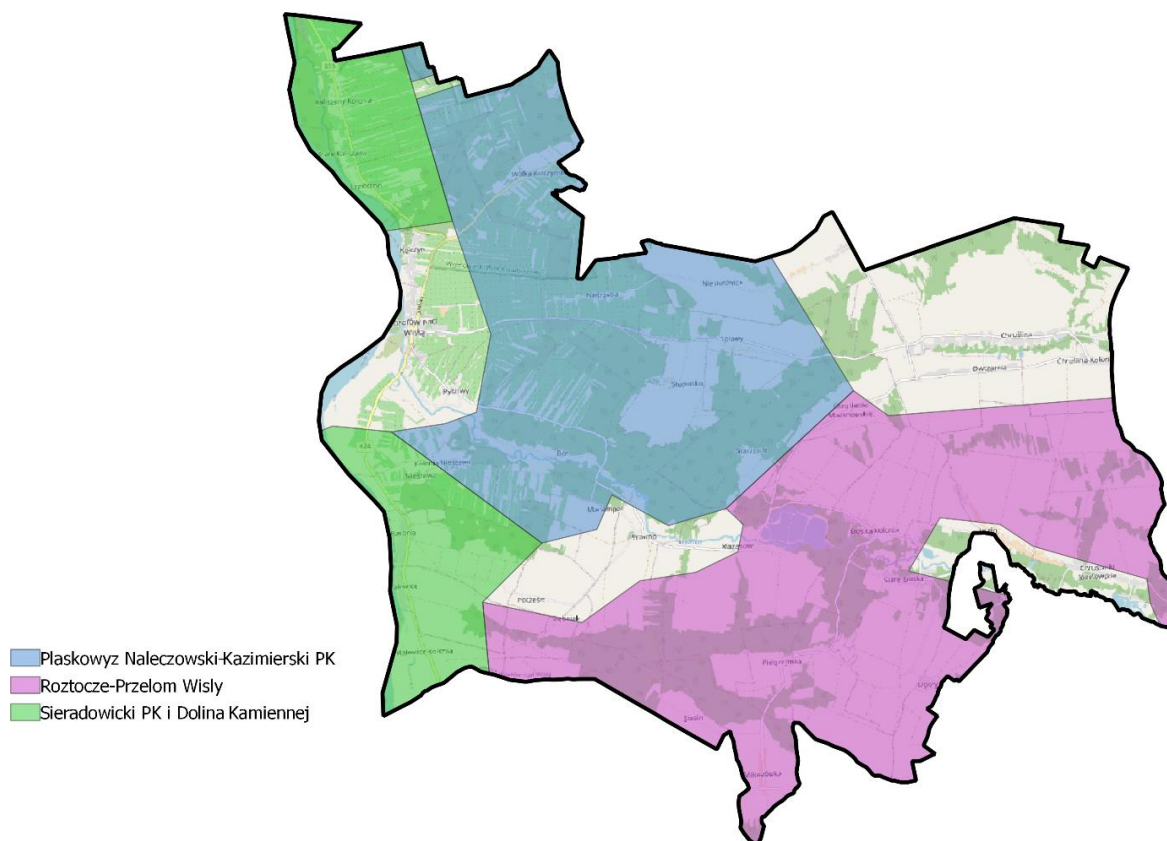
Natomiast całe tereny leżące wzdłuż biegu Wisły stanowią dwa obszary Natura 2000:

1. Obszar specjalnej ochrony ptaków – Małopolski Przełom Wisły.
2. Specjalny obszar ochrony siedlisk – Przełom Wisły w Małopolsce.

Pomimo podobnej nazwy oba te obszary stanowią odrębne formy ochrony w ramach programu Natura 2000, które jednak pokrywają się całkowicie terytorialnie w swoich częściach leżących w gminie Józefów nad Wisłą. Ich powierzchnia wynosi 572 ha (4,04% powierzchni gminy). Stwierdzono tu występowanie 11 rodzajów siedlisk oraz 14 gatunków, w szczególności ptaków wodno-błotnych.

Wyjątkową cechą gminy Józefów nad Wisłą, w kontekście środowiska przyrodniczego i jego ochrony, jest fakt, że gmina stanowi punkt spotkania się trzech korytarzy ekologicznych, co nie jest częstym zjawiskiem w Polsce.

Mapa 5. Korytarze ekologiczne biegnące przez teren gminy Józefów nad Wisłą

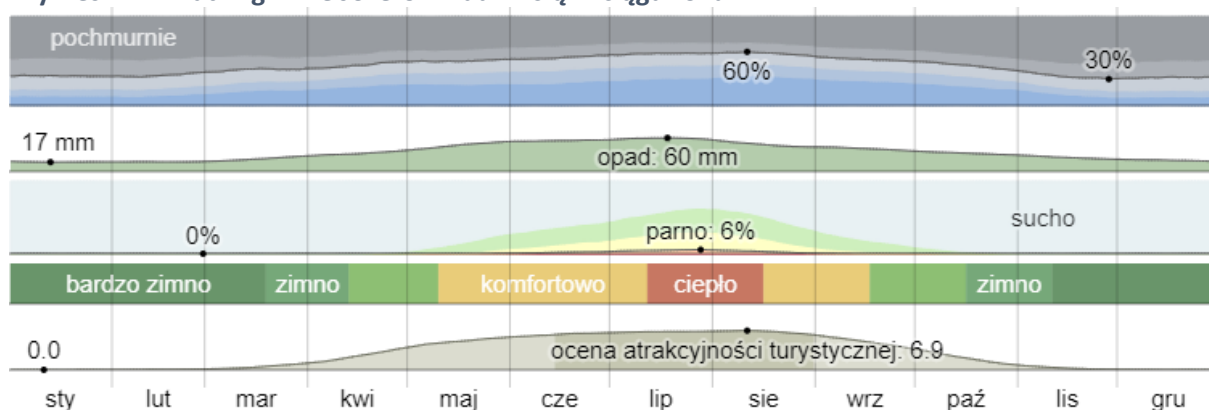
Źródło: Opracowanie własne

Uzupełnieniem opisanych powyżej form ochrony prawnej środowiska naturalnej jest zlokalizowany w miejscowości Stare Boiska, na terenie cmentarza parafialnego, dąb szypułkowy będący jedynym pomnikiem przyrody wpisanym na listę prowadzoną przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Lublinie.

1.3 Klimat

Gmina Józefów nad Wisłą położna jest w strefie klimatu umiarkowanego ciepłego przejściowego. Charakterystycznymi jego cechami są mroźne, wietrzne i zachmurzone okresy zimowe trwające od 19 listopada do 9 marca oraz komfortowe okresy letnie trwające od 21 maja do 9 września.

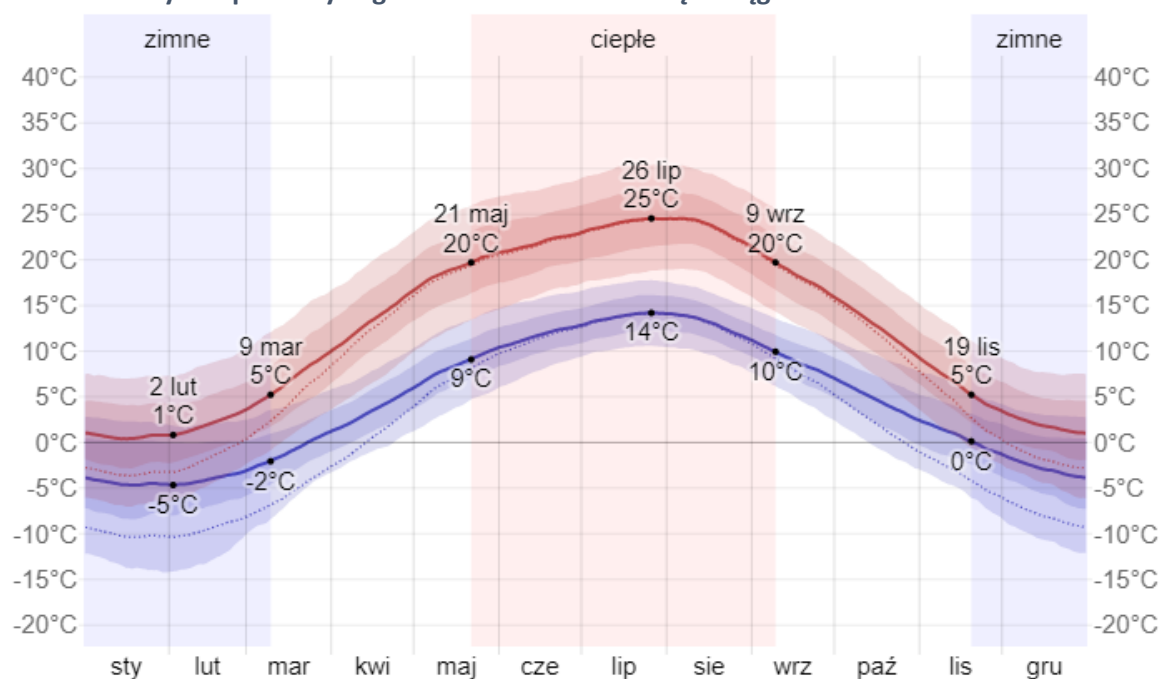
Wykres 4. Klimat w gminie Józefów nad Wisłą w ciągu roku

Źródło: pl.weatherspark.com

Średnie temperatury w ciągu roku wahają się od -5°C do 25°C , a najbardziej komfortowe warunki do funkcjonowania w gminie przypadają na okres od połowy czerwca do późnego sierpnia. Wtedy też przypada szczyt atrakcyjności turystycznej gminy.

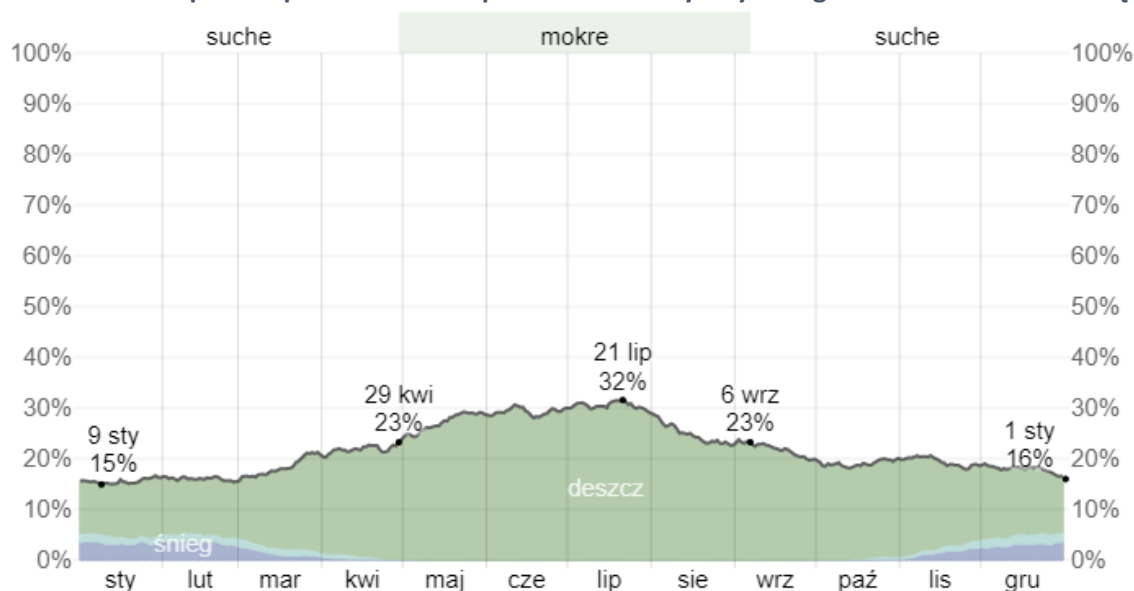
Wykres 5. Zmiany temperatury w gminie Józefów nad Wisłą w ciągu roku

Źródło: pl.weatherspark.com

Również na okres największej atrakcyjności turystycznej gminy przypada pora występowania największej ilości opadów atmosferycznych, trwająca od 29 kwietnia do 6 września. Ze względu na położenie przy Wiśle okres ten łączy się również ze zwiększonym ryzykiem występowania powodzi wzdłuż jej koryta.

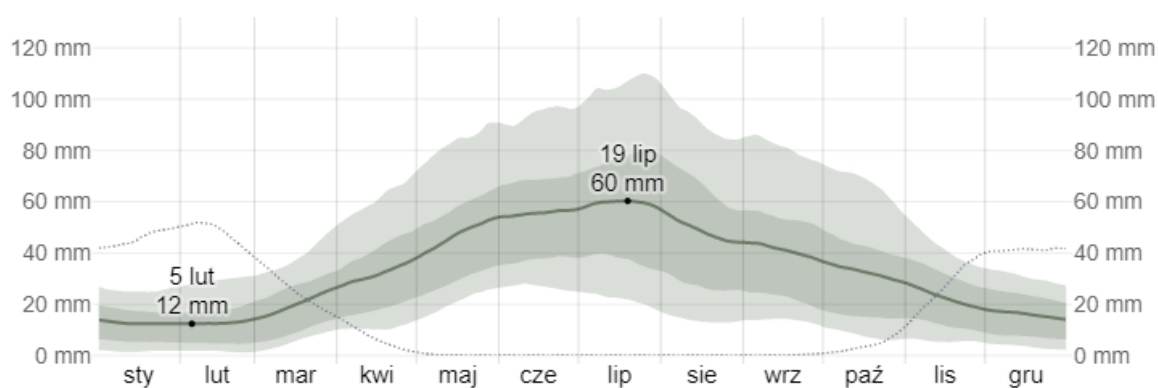
Wykres 6. Dienne prawdopodobieństwo opadów atmosferycznych w gminie Józefów nad Wisłą

Źródło: pl.weatherspark.com

Jak widać na powyższym wykresie, miesiącem największego prawdopodobieństwa występowania opadów atmosferycznych jest lipiec. Wtedy też zdiagnozowane są największe średnie opady deszczu wynoszące 60 mm. Z kolei najmniej deszczowym miesiącem jest styczeń, na który przypada szczyt okresu suchego.

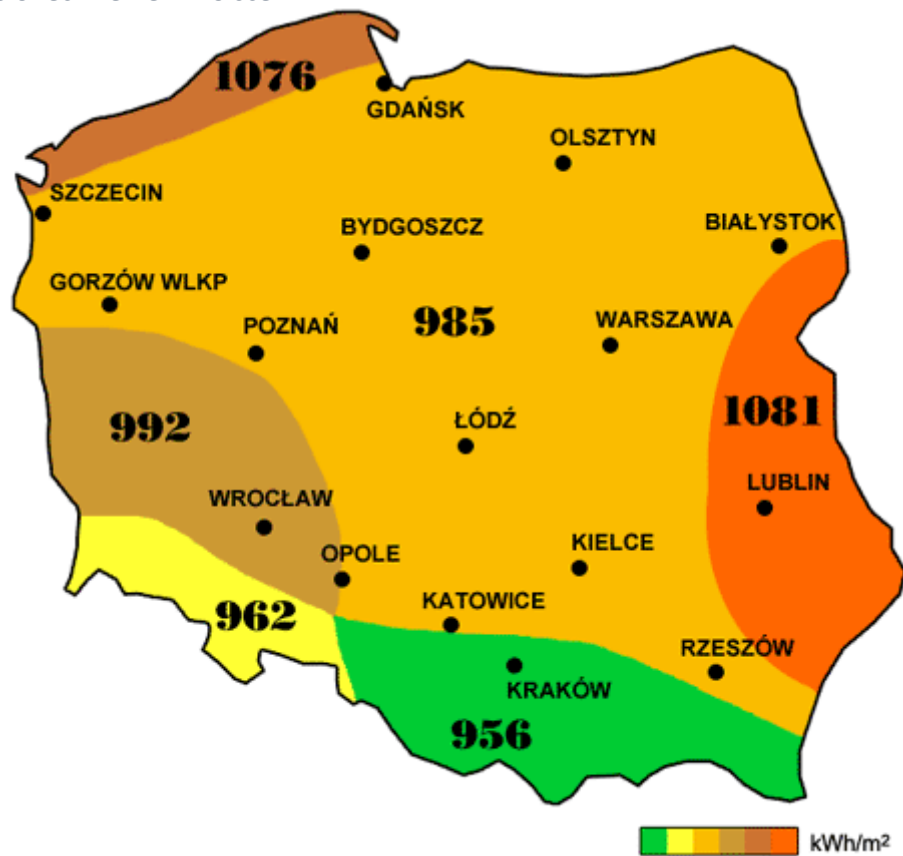
Wykres 7. Średni miesięczny opad deszczu w gminie Józefów nad Wisłą

Źródło: pl.weatherspark.com

Ważnym aspektem położenia geograficznego oraz klimatycznego gminy Józefów nad Wisłą jest poziom nasłonecznienia. Cała południowo-wschodnia Polska może się cieszyć zdecydowanie najlepszymi warunkami w tym zakresie. Nasłonecznienie na Lubelszczyźnie przekracza 1050 kWh/m². Takie warunki stanowią bardzo dobrą podstawę do inwestycji w odnawialne źródła energii związane z energią słoneczną tj. w fotowoltaikę.

Mapa 6. Nasłonecznienie w Polsce

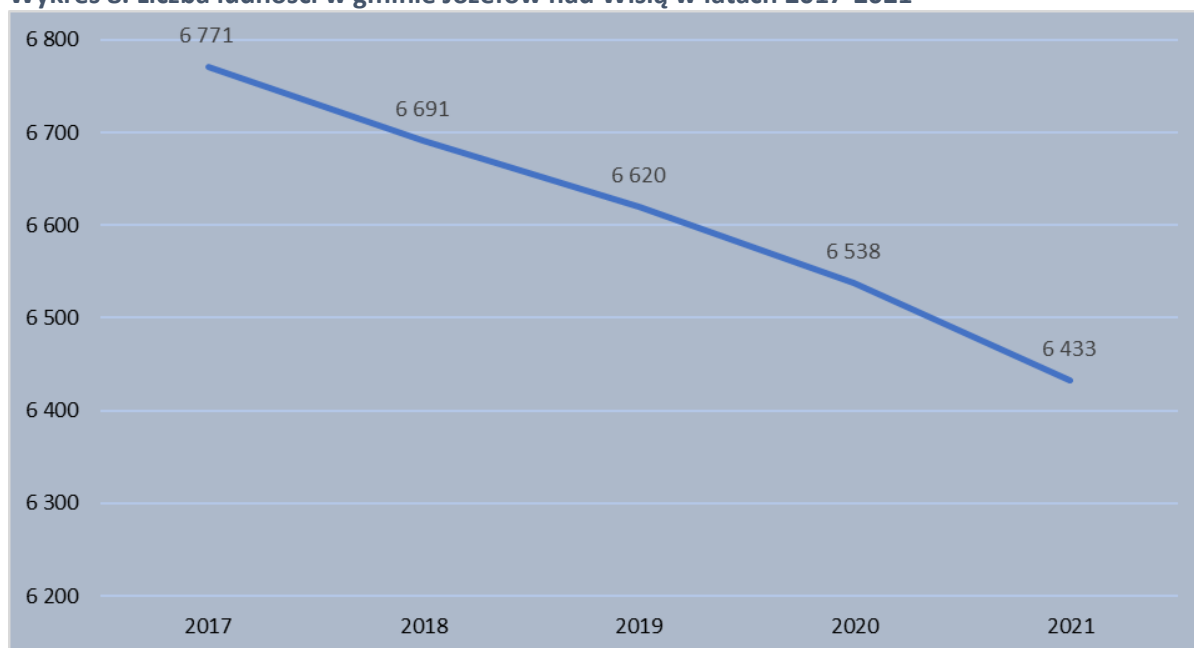
Źródło: <https://ecosystemprojekt.pl/mapa-promieniowania-slonecznego-w-polsce,0,38.htm>

2. Diagnoza uwarunkowań społecznych

2.1 Sytuacja demograficzna

Jednym z kluczowych czynników dotyczących funkcjonowanie jednostek samorządu terytorialnego są zachodzące w nich zmiany demograficzne. Ich podstawą jest liczba ludności zamieszkała na diagnozowanym obszarze. W przypadku gminy Józefów nad Wisłą od 2017 roku następuje stały trend negatywny w tym zakresie, co pokrywa się z ogólnokrajową tendencją.

Wykres 8. Liczba ludności w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Józefów nad Wisłą

Zmiany liczby ludności w gminie Józefów nad Wisłą w badanym okresie są tożsame z tymi dotyczącymi powiatu opolskiego oraz województwa lubelskiego. Na wszystkich trzech poziomach samorządu terytorialnego następuje stały, coroczny spadek. W przypadku gminy, w okresie od 2017 do 2021 roku, populacja zmniejszyła się o 4,99% przy 5,87% powiatu i 4,14% województwa.

Tabela 2. Zmiany liczby ludności w gminie Józefów nad Wisłą w odniesieniu do powiatu opolskiego i województwa lubelskiego

JST	2017	2018	2019	2020	2021
Gmina Józefów nad Wisłą	6 771	6 691	6 620	6 538	6 433
Powiat opolski	60 266	59 726	59 208	57 375	56 726
Województwo lubelskie	2 126 317	2 117 619	2 108 270	2 056 908	2 038 299

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL oraz gminy Józefów nad Wisłą

Opisane powyżej tendencje potwierdzają się również w danych dotyczących gęstości zaludnienia na wszystkich trzech szczeblach władzy samorządowej. W gminie Józefów nad Wisłą wskaźnik ten zmniejszył się z 47 do 44 osób na km², w powiecie opolskim z 74 na 70, a w województwie lubelskim z 85 na 81.

Tabela 3. Gęstość zaludnienia w gminie Józefów nad Wisłą w odniesieniu do powiatu opolskiego i województwa lubelskiego

JST	2017	2018	2019	2020	2021
Gmina Józefów nad Wisłą	47	47	46	44	44
Powiat opolski	74	74	73	71	70
Województwo lubelskie	85	84	84	82	81

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

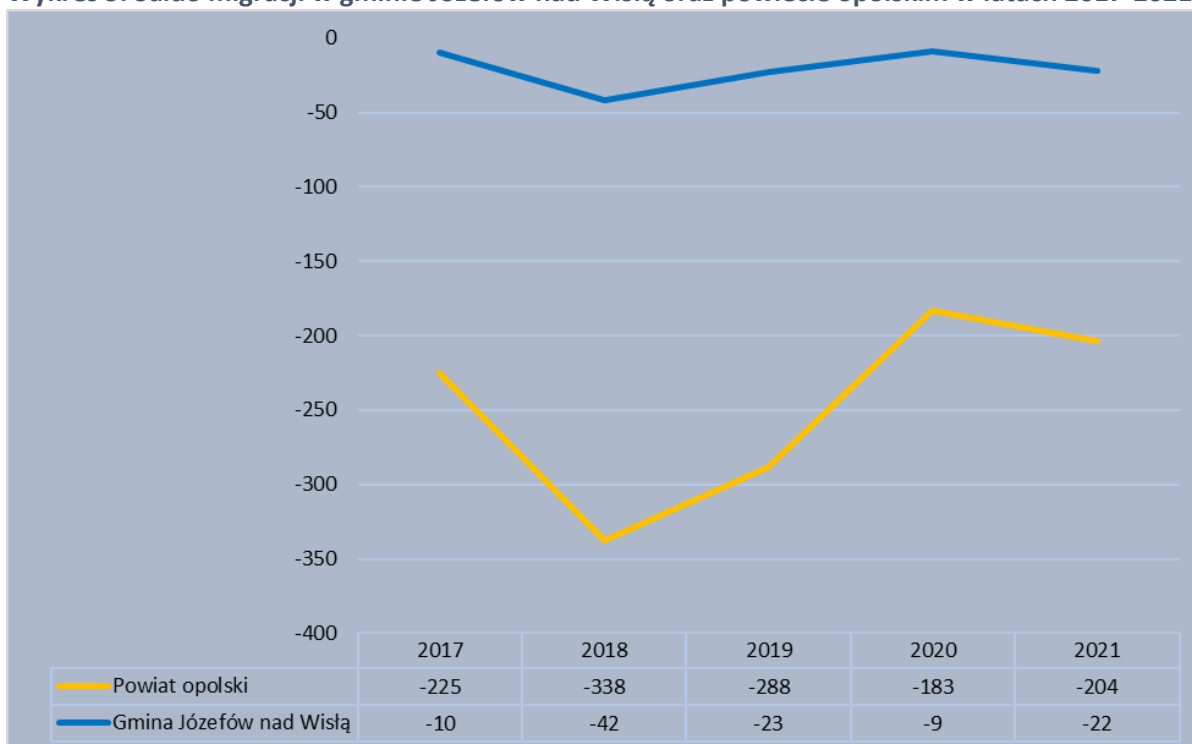
Według prognozy Głównego Urzędu Statystycznego populacja gminy Józefów nad Wisłą będzie ulegała dalszemu zmniejszeniu do roku 2030, kiedy osiągnie 6 143 osoby.

Czynniki wpływające na zmiany populacji

Aby lepiej zrozumieć zachodzące zmiany populacyjne należy przeanalizować czynniki wpływające na te zjawiska.

Pierwszy z nich dotyczy migracji. Najlepiej zobrazować go pomoże saldo migracji na przestrzeni lat 2017-2021. Jest to stosunek liczby osób opuszczających gminę do osób osiedlających się w niej. Na koniec roku 2021 wskaźnik ten wyniósł w gminie Józefów nad Wisłą -22, co oznacza, że 22 osoby więcej wymeldowały się niż zameldowały na jej terytorium. Dane na przestrzeni ostatnich 5 lat są stale negatywne i wahają się od -9 (rok 2020) do -42 (rok 2018). W tym zakresie saldo migracji gminy osiąga lepsze wyniki niż powiat opolski, gdzie utrzymuje się ono na stałym poziomie około -200.

Wykres 9. Saldo migracji w gminie Józefów nad Wisłą oraz powiecie opolskim w latach 2017-2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Nieco szerzej na temat migracji pozwalają spojrzeć dane mówiące o kierunkach zameldowania i wymeldowania.

Tabela 4. Zameldowania i wymeldowania w podziale na kierunek z/do miast i z/do wsi

	zameldowania z miast	zameldowania ze wsi
--	----------------------	---------------------

	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021
Gmina Józefów nad Wisłą	20	20	23	16	15	28	13	22	29	17
	wymeldowania do miast					wymeldowania na wieś				
	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021
Gmina Józefów nad Wisłą	31	45	38	26	24	28	33	31	28	29

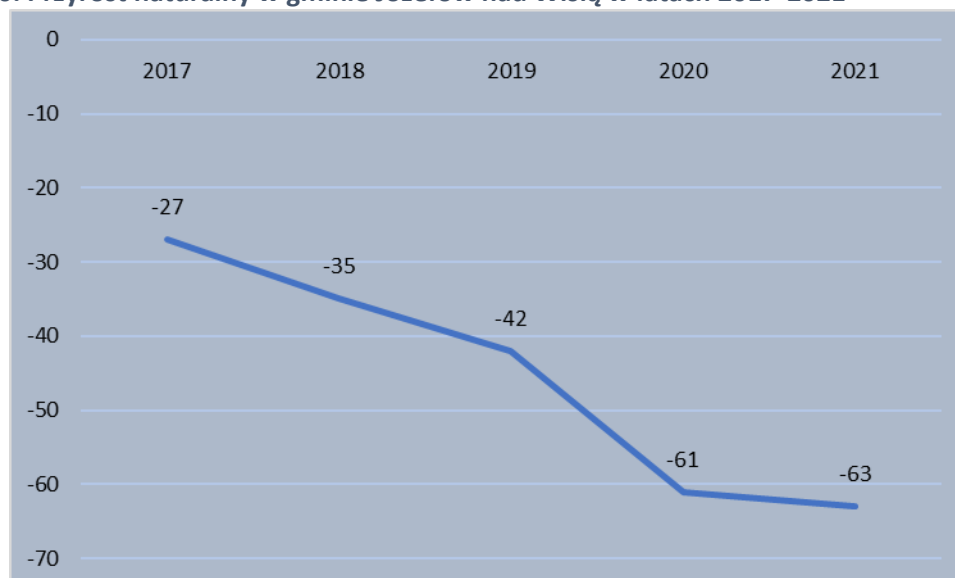
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

W przypadku kierunku, z którego najczęściej przyjeżdżają nowi mieszkańcy gminy Józefów nad Wisłą widoczne jest, że przeważnie ich poprzednim miejscem zamieszkania były tereny wiejskie. Tak działo się w roku 2017, 2020 i 2021. W latach 2018-2019 więcej osób osiedliło się z obszarów miejskich. Sumarycznie w badanym okresie czasowym w gminie zameldowało się 109 osób z kierunku wiejskiego i 94 z miejskiego. Przedstawione dane są do siebie na tyle zbliżone, że nie wykazują znaczącego trendu.

Nieco inaczej wyglądają statystyki dotyczące wymeldowań dotychczasowych mieszkańców gminy Józefów nad Wisłą. W tym zakresie widoczne jest nieco bardziej znacząca przewaga kierunku miejskiego, gdzie przeprowadziło się więcej osób w latach 2017, 2018, 2020 i 2021. Wyjątkiem jest rok 2019, kiedy 7 osób więcej opuściło gminę na rzecz obszarów wiejskich. Sumarycznie w latach 2017-2021 na do miast przeprowadziło się 164 mieszkańców gminy, a na wieś 149. Analizując te dane można stwierdzić, że zachodzić może, typowy dla całej Polski, proces wyjazdu mieszkańców do większych aglomeracji miejskich regionu i kraju.

Drugi ważny czynnik wpływający na liczbę ludności gminy to przyrost naturalny, czyli relacja urodzeń żywych do zgonów w skali roku. W przypadku gminy Józefów nad Wisłą zachodzi stały trend ujemny, co oznacza, że każdego roku umiera więcej mieszkańców gminy niż rodzi się w niej dzieci. W latach 2017-2021 wskaźnik ten zmniejszał się regularnie osiągając -63 w roku 2021.

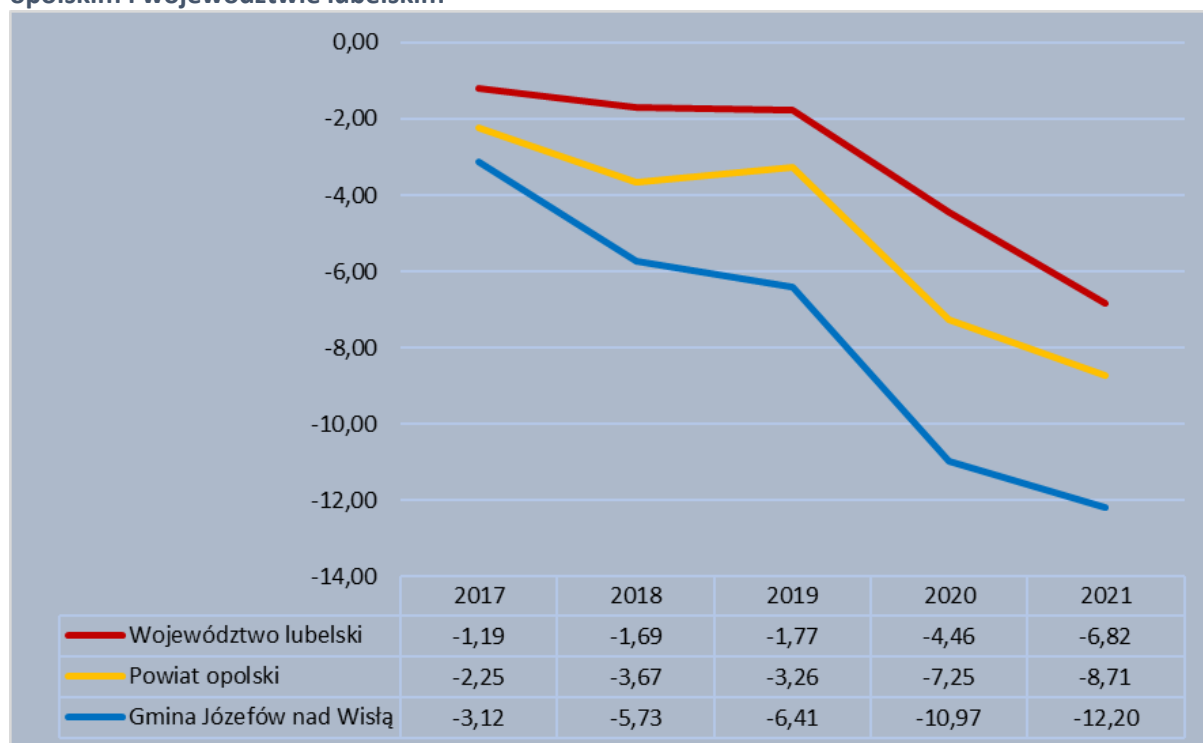
Wykres 10. Przyrost naturalny w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Aby porównać dane dotyczące przyrostu naturalnego w gminie z powiatem opolskim i województwem lubelskim posłużyć się należy przyrostem naturalnym liczonym na 1000 mieszkańców.

Wykres 11. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w gminie Józefów nad Wisłą, powiecie opolskim i województwie lubelskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Jak widać na wszystkich trzech szczeblach administracji samorządowej utrzymuje się stały negatywny trend na przestrzeni lat 2017-2021. Dodatkowo zauważyć można, że linie tego trendu są do siebie bardzo zbliżone. Widoczny jest znaczny spadek przyrostu naturalnego w roku 2020 co niewątpliwie wiąże się z wybuchem pandemii COVID-19. Należy jednak zauważyć, że gmina Józefów nad Wisłą w dalszym ciągu wypada nieco gorzej każdego roku w porównaniu do powiatu opolskiego i województwa lubelskiego.

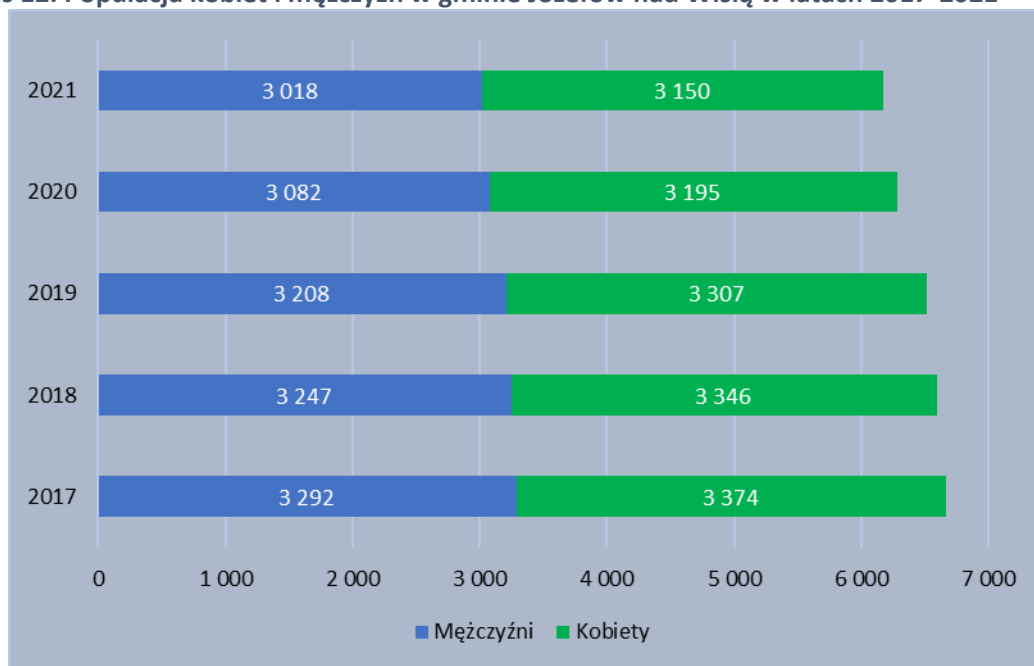
Podsumowując, zarówno dane dotyczące migracji jak i przyrostu naturalnego w gminie Józefów nad Wisłą osiągają regularnie negatywne wartości, co oczywiście wpływa na zmniejszającą się liczbę ludności.

Struktura ludności

Kolejnym czynnikiem związanym z populacją gminy Józefów nad Wisłą jest struktura ludności. Pierwszym jej aspektem jest podział ze względu na płeć. W tym zakresie gmina posiada więcej mieszkanek niż mieszkańców i stan ten utrzymywał się w okresie 2017-2021.

W ostatnim badanym roku gminę zamieszkiwało 3 150 kobiet w porównaniu do 3 018 mężczyzn. Różnica ta zwiększa się regularnie od 2017 roku, kiedy wynosiła +82 osiągając w roku 2021 wartość +132.

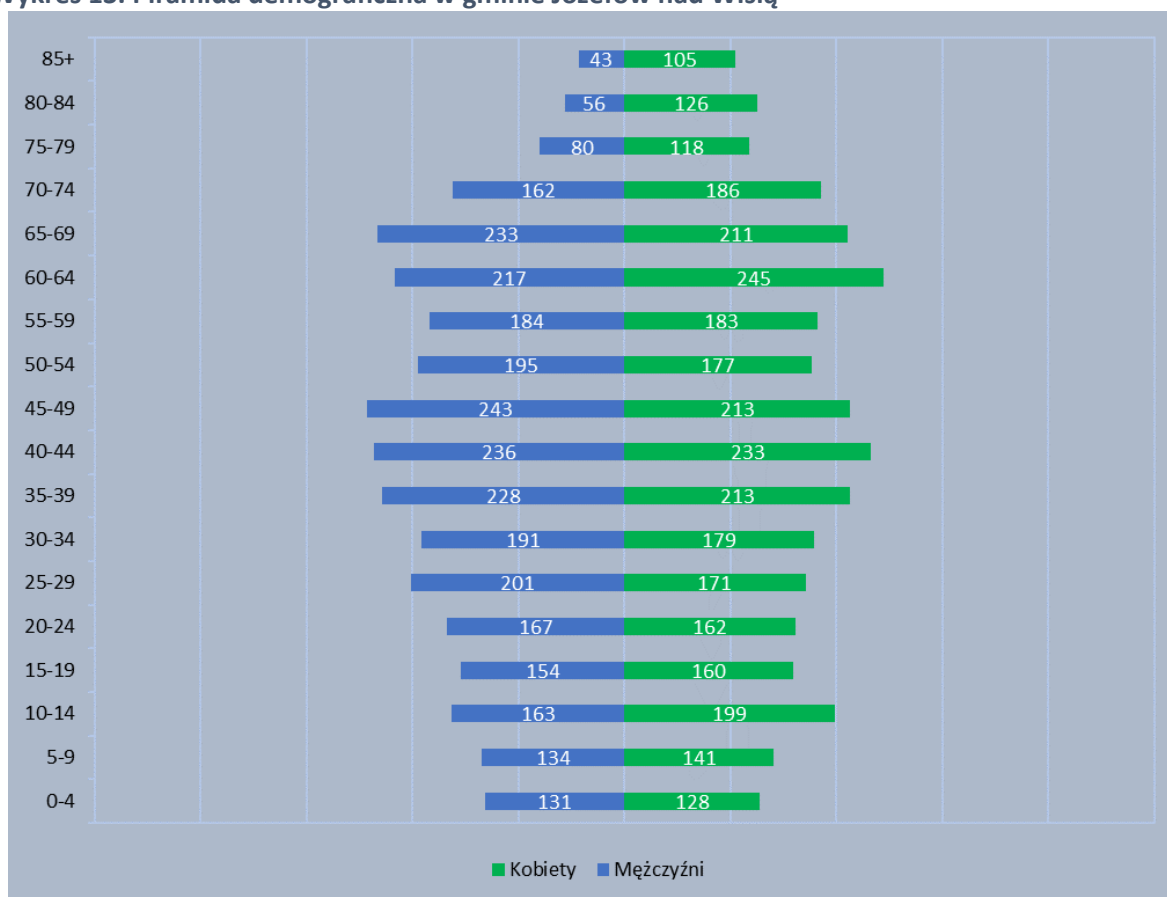
Wykres 12. Populacja kobiet i mężczyzn w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Dokładniej przyrzeć się strukturze płciowej mieszkańców gminy pozwala piramida demograficzna, czyli zestawienie w podziale na kobiety i mężczyzn w poszczególnych grupach wiekowych.

Wykres 13. Piramida demograficzna w gminie Józefów nad Wisłą

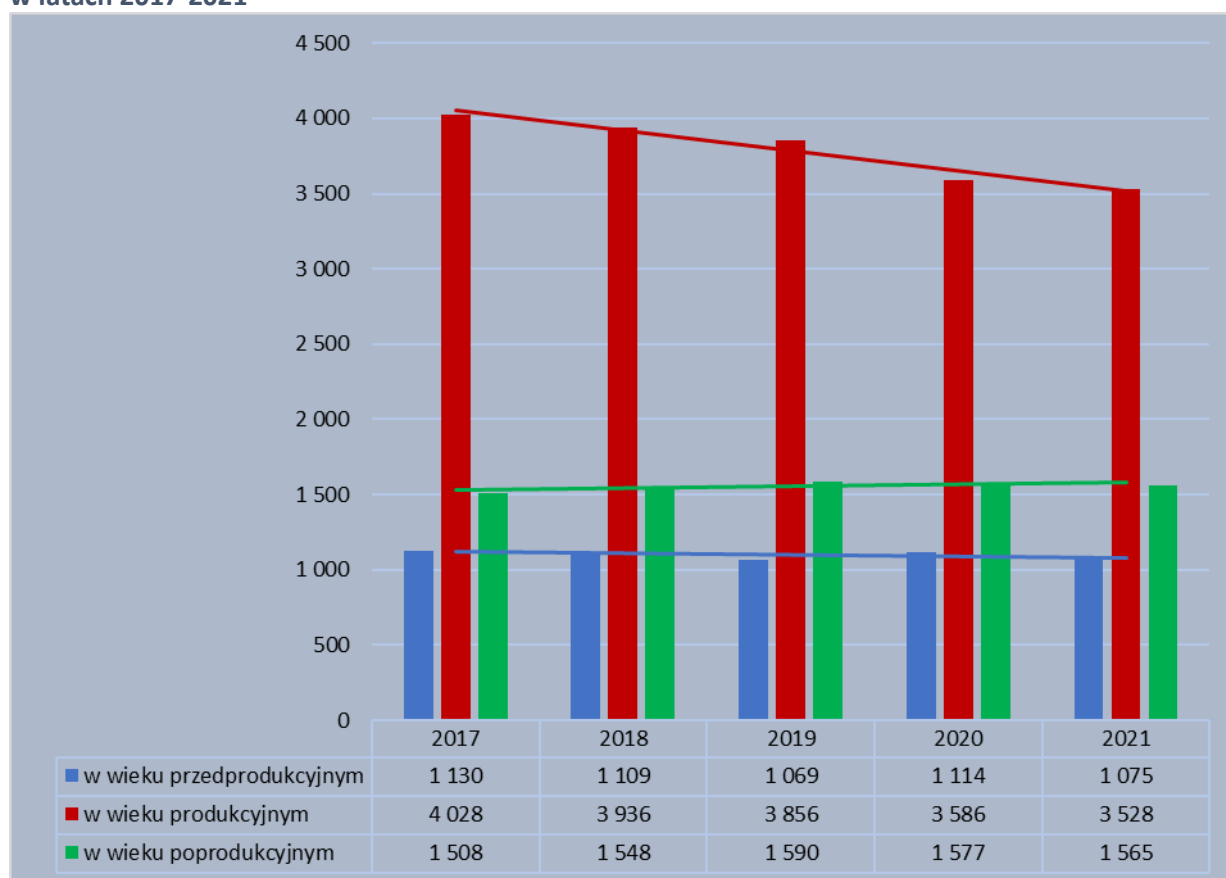

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Na podstawie powyższego zestawienia danych widoczna jest przewaga mężczyzn w wieku produkcyjnym od 20 do 59 lat oraz w grupie 65-74. Kobiety przeważają z kolei dość zdecydowanie w grupach nastoletnich (10-19 lat) oraz zaawansowanych wiekowo (75+). Ta ostatnia różnica wynika oczywiście z dłuższej średniej długości życia kobiet w stosunku do mężczyzn. Należy podkreślić, że piramida demograficzna gminy Józefów nad Wisłą nie odbiega od ogólnej piramidy Polski.

Kolejnym ważnym aspektem struktury ludności jest jej podział na ekonomiczne grupy wiekowe. W tym zakresie dane dotyczące gminy Józefów nad Wisłą, ponownie, nie odbiegają od ogólnokrajowych trendów. Na koniec roku 2021 liczba osób w wieku produkcyjnym wynosiła 3 528 co stanowiło 57,20% całej populacji. Z kolei osoby w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym stanowiły odpowiednio 17,43% i 25,37% mieszkańców.

Wykres 14. Liczba ludności w podziale na ekonomiczne grupy wiekowe w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Analizując widoczne powyżej dane z lat 2017-2021 wyraźnie widoczne są trendy w poszczególnych grupach ekonomicznych. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym notuje stopniowy spadek. Jedyną grupą, która ulega stałemu wzrostowi są osoby w wieku poprodukcyjnym. Sytuacja wygląda nieco inaczej, jeżeli spojrzymy na procentowy udział poszczególnych grup w całości populacji gminy. O ile w przypadku grupy produkcyjnej tu również następuje spadek (60,43% w 2017 roku w stosunku do 57,20% w roku 2021), o tyle udział osób w wieku przedprodukcyjnym wzrósł o 0,48% (z 16,95% do 17,43%). Jednak i w tym przypadku zdecydowanie największy wzrost zanotowała grupa poprodukcyjna (o 2,75% z 22,62% w roku 2017 do 25,37% w roku 2021).

Takie statystyki, w połączeniu ze spadającą liczbą ludności, świadczą o starzeniu się społeczeństwa, co uznać należy za zjawisko negatywne, jednak typowe dla większości obszaru Polski i Europy.

W kolejnych latach starzenie się społeczeństwa będzie stanowiło jedno z największych wyzwań dla jednostek samorządu terytorialnego. Wiązą się z nim wzrastające koszty wsparcia społecznego dla seniorów, potrzeba rozwoju systemu opieki środowiskowej, ośrodków wsparcia oraz integracji (kluby seniora) jak również dostosowania oferty kulturalnej, rekreacyjnej a nawet sportowej do potrzeb osób starszych.

2.2 Pomoc społeczna

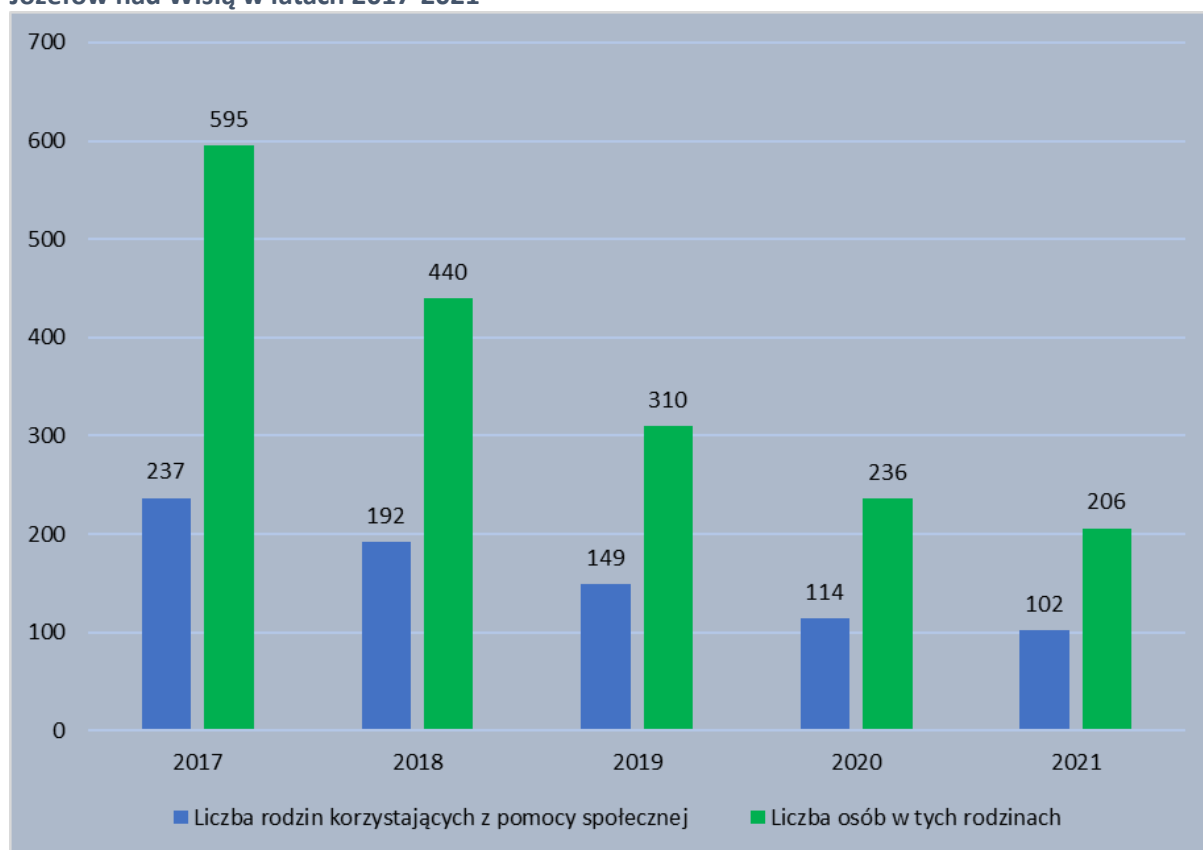
Za pomoc społeczną w gminie Józefów nad Wisłą odpowiedzialne są poniższe instytucje:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Józefowie nad Wisłą – ul. Opolska 33E/10, 24-340 Józefów nad Wisłą. Tel: 81 828 50 18. E-mail: ops@gminajozefow.pl;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej – ul. 11-go Listopada 5, 24-320 Poniatowa. Tel: 81 827 52 05. E-mail: sekretariat@pcpropolelub.eurząd.eu

W roku 2021 z pomocy OPS w Józefowie nad Wisłą skorzystały 102 rodziny co stanowiło spadek o 12 rodzin w stosunku do roku poprzedniego. W całym okresie 2017-2021 wyraźnie widoczny jest trend pozytywny w tym zakresie, tzn. liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej notuje spadek z roku na rok, a od 2017 jest to spadek o ok 118%.

Podobnie widoczny jest wyraźny spadek w liczbie osób będących członkami tych rodzin. W roku 2017 było to 595 osób, a w roku 2021 już tylko 206. Obie powyższe statystyki świadczą o polepszającej się sytuacji mieszkańców gminy Józefów nad Wisłą.

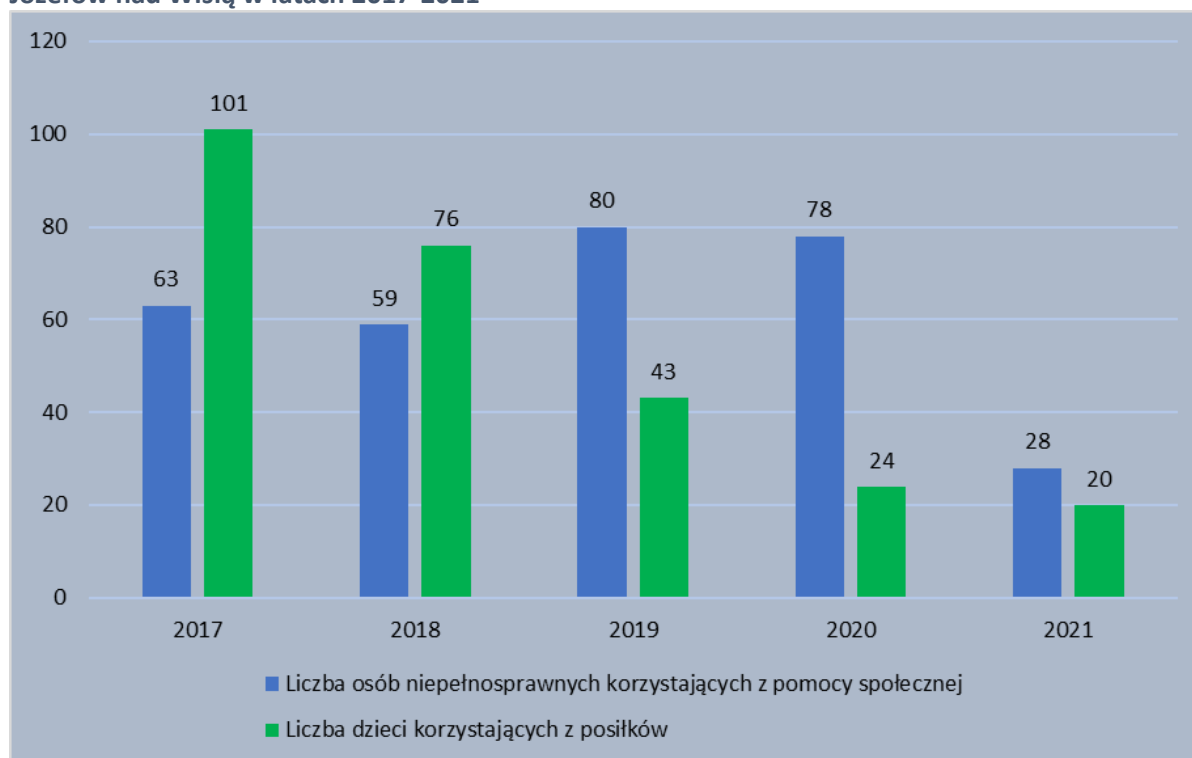
Wykres 15. Liczba rodzin oraz osób w tych rodzinach, korzystających z pomocy społecznej w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2021

Z kolei liczba osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej w roku 2021 wyniosła 28, co było wynikiem wyraźnie niższym niż w roku poprzednim, kiedy było to 78 osób. Wskaźnik ten nie notuje jednak wyraźnego trendu, a liczba beneficjentów z niepełnosprawnościami jest mocno zróżnicowana każdego roku. Inaczej jest w przypadku liczby dzieci korzystających z posiłków, która spada każdego roku pomiędzy 2017, a 2021. W tym okresie był to spadek ze 101 dzieci do jedynie 20, czyli o nieco ponad 80%.

Wykres 16. Liczba osób niepełnosprawnych oraz dzieci korzystających z pomocy społecznej w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z raportów o stanie gminy Józefów nad Wisłą

Wśród najważniejszych powodów przyznawania świadczeń pomocy społecznej w roku 2021 znalazło się ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie oraz niepełnosprawność.

Tabela 5. Powody udzielania pomocy społecznej w gminie Józefowie nad Wisłą w roku 2021

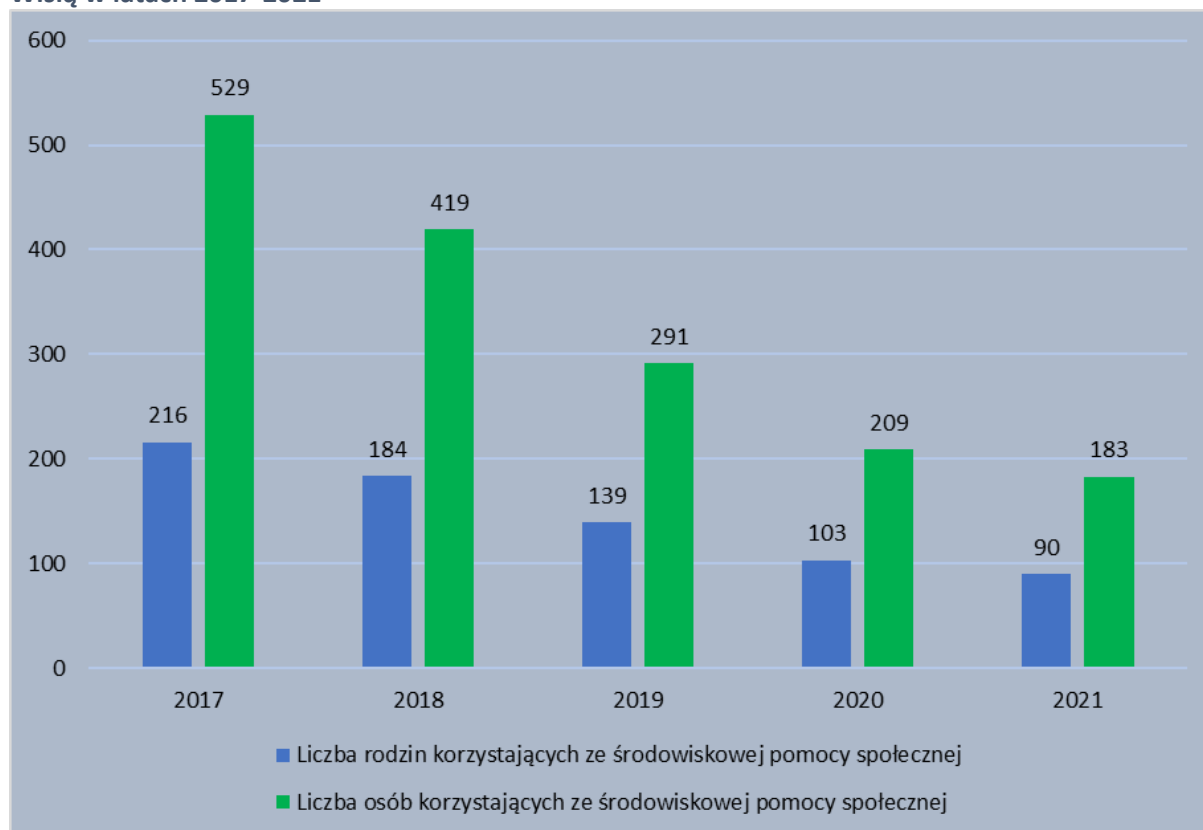
Powód udzielania pomocy społecznej	Liczba rodzin
Ubóstwo	53
Długotrwała lub ciężka choroba	41
Bezrobocie	38
Niepełnosprawność	28
Alkoholizm	19
Potrzeba ochrony macierzyństwa	11
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	10
Przemoc w rodzinie	2
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2
Zdarzenie losowe	2
Bezdomność	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2021

W roku 2020 statystyki w tym zakresie wyglądały podobnie. Na pierwszym miejscu znalazło się ubóstwo (63 rodziny). Na drugim było bezrobocie (45), a na trzecim długotrwała lub ciężka choroba (41).

Specjalną formą świadczeń pomocy społecznej jest pomoc środowiskowa, czyli świadczona w miejscu zamieszkania osoby potrzebującej. Dane na temat liczby rodzin oraz mieszkańców korzystających z tej formy wsparcia wyglądają podobnie jak te dotyczące rodzin korzystających z pomocy społecznej.

Wykres 17. Rodziny i osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

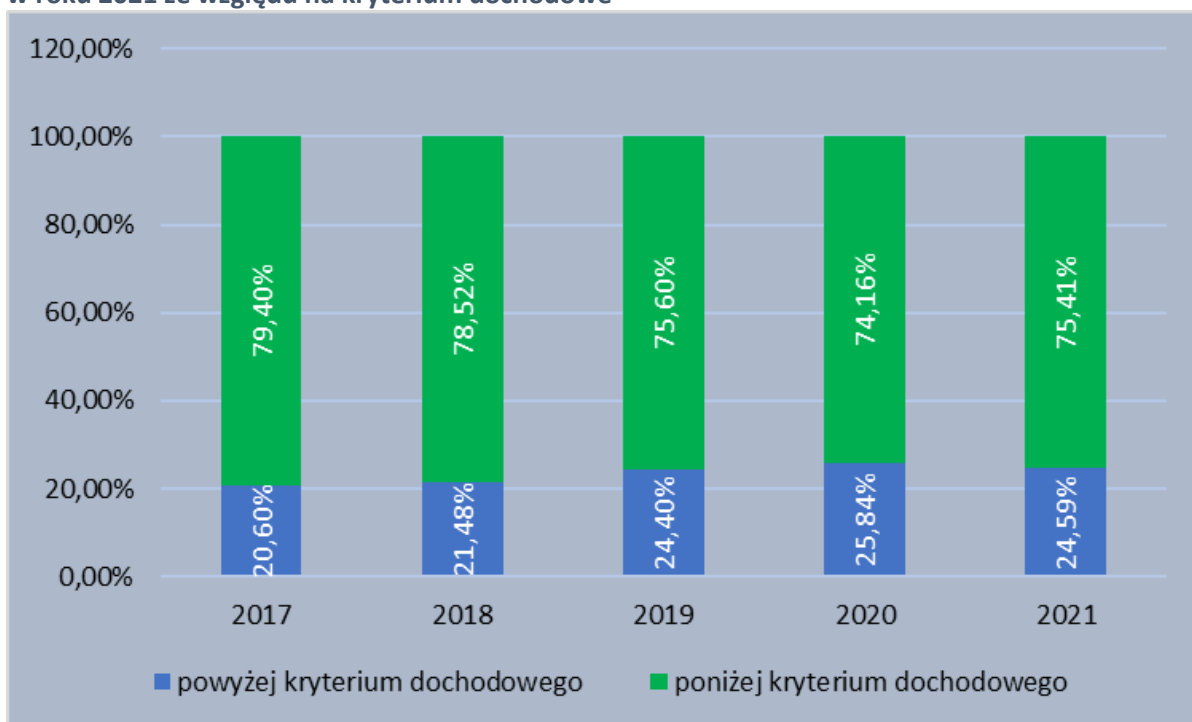
Jak widać na powyższym wykresie zarówno w przypadku rodzin jak i beneficjentów pomocy środowiskowej widoczny jest wyraźny trend polegający na każdorocznym zmniejszaniu się ich liczby. Między rokiem 2017, 2021 w przypadku rodzin był to spadek o ok. 58% natomiast w przypadku pojedynczych osób o ok. 65%.

Zdecydowana większość beneficjentów pomocy środowiskowej posiadała dochody poniżej tzw. Kryterium dochodowego, które w roku 2021 wynosiło 776,00 zł netto dla osoby samotnie gospodarującej lub 600,00 zł netto na osobę w rodzinie. Do dochodów nie wliczane są:

- Świadczenia w naturze.
- Alimenty świadczone przez osoby w rodzinie na rzecz innych osób.
- Jednorazowe pieniężne świadczenia socjalne.
- Składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne.
- Świadczenia przysługujące osobom bezrobotnym z tytułu wykonywania prac społecznie użytecznych oraz zapomogi pieniężnej (zasiłku celowego).

W roku 2021 dochody nieprzekraczające kryterium posiadało ponad 75% beneficjentów pomocy środowiskowej. W latach poprzednich poziom ten utrzymywał się z niewielkimi wahaniami, jednak biorąc pod uwagę cały okres 2017-2021 spadł o niecałe 4%.

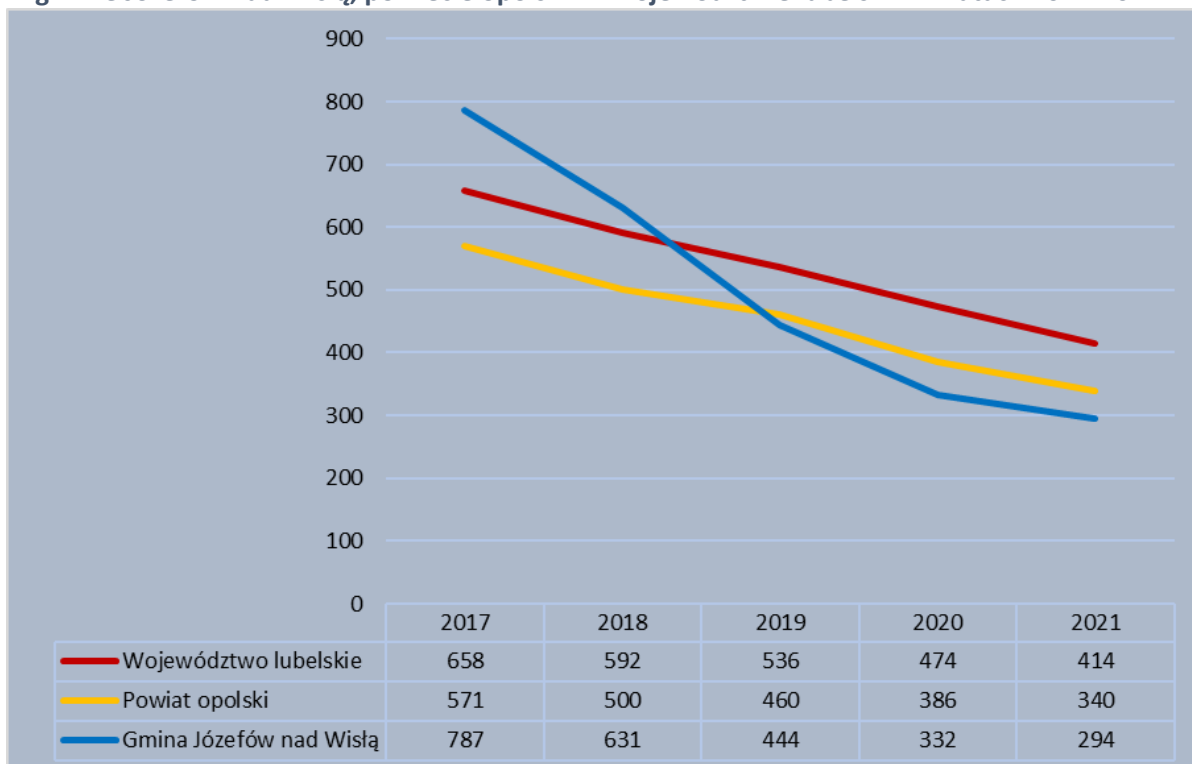
Wykres 18. Podział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w gminie Józefów nad Wisłą w roku 2021 ze względu na kryterium dochodowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

W celu dodatkowej analizy danych dotyczących środowiskowej pomocy społecznej, należy porównać gminę z powiatem opolskim oraz województwem lubelskim.

Wykres 19. Liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tysięcy mieszkańców w gminie Józefów nad Wisłą, powiecie opolskim i województwie lubelskim w latach 2017-2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Powyższy wykres wyraźnie ukazuje pozytywną zmianę w tym zakresie w gminie Józefów nad Wisłą. Jeszcze w latach 2017-2018 gmina miała więcej beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców zarówno od powiatu opolskiego jak i województwa lubelskie. Sytuacja w tym zakresie zmieniła się jednak w roku 2019 i od tego czasu gmina notuje statystyki lepsze od obu jednostek samorządu terytorialnego wyższego szczebla.

Istotnym dla mieszkańców zasobem gminy Józefów nad Wisłą są ośrodki wsparcia funkcjonujące na jej terenie. W chwili obecnej ograniczają się one do Środowiskowego Domu Samopomocy w Prawnie. Jest to placówka pobytu dziennego dla młodzieży, osób dorosłych oraz starszych niepełnosprawnych intelektualnie oraz z zaburzeniami psychicznymi. W swoich godzinach funkcjonowania przyjąć może 28 osób, a w roku 2021 korzystało z niej 31 beneficjentów.

Poza Środowiskowym Domem Samopomocy na terenie gminy do 2022 roku funkcjonował Klub Integracji Społecznej „RAZEM” w Józefowie nad Wisłą oraz jedno miejsce spotkań dla seniorów. Biorąc pod uwagę starzejące się społeczeństwo w gminie należy rozważyć rozbudowę systemu ośrodków wsparcia o większą liczbę placówek pobytu dziennego dla osób starszych.

2.3 Ochrona zdrowia

Na terenie gminy Józefów nad Wisłą dostępne są dwa gabinety podstawowej opieki medycznej, oba niepubliczne. Pierwszy to Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej POZ „Zdrowie” zlokalizowany w mieście Józefów nad Wisłą przy ulicy Parkowej 15. Jest to placówka świadcząca przede wszystkim porady z zakresu medycyny rodzinnej, ale dodatkowo udzielająca usług leczenia ambulatoryjnego z zakresu pediatrii oraz położnictwa i ginekologii.

Drugi NZOZ to praktyka lekarza rodzinnego Zbigniew Dymitrak, która poza podstawową opieką zdrowotną posiada również gabinet pielęgniarki środowiskowej oraz położnej. Znajduje się ona we wsi Boiska-Kolonia 30, a dodatkowo raz w tygodniu świadczone są usługi w Józefowie nad Wisłą przy ulicy Opolskiej 4.

W celu uzyskania porady specjalistycznej z innych dziedzin medycyny mieszkańcy gminy Józefów nad Wisłą muszą udać się do większych ośrodków takich jak Opole Lubelskie, Kraśnik lub Poniatowa. Dojazd do nich z siedziby władz gminy zajmuje od 20 do 40 minut.

Liczba porad lekarskich świadczonych na terenie gminy Józefów nad Wisłą utrzymuje się na stałym poziomie na przestrzeni lat 2017-2021. Wyjątkiem był rok 2020, kiedy nastąpił znaczny, bo aż 25-procentowy, spadek tego wskaźnika. Powodem takiego stanu była pandemia COVID-19, która utrudniła dostęp do placówek podstawowej opieki zdrowotnej. Jednak już w roku 2021 liczba porad ponownie wzrosła do poziomu zbliżonego do lat 2017-2019.

Wykres 20. Liczba porad lekarskich w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Ostatnim ważnym aspektem opieki zdrowotnej świadczonej na terenie gminy Józefów nad Wisłą jest dostęp mieszkańców do aptek i punktów aptecznych. Na koniec roku 2021 funkcjonowały trzy takie placówki, dwie w Józefowie nad Wisłą oraz jedna w Starych Boiskach. Nie działały z kolei żadne punkty apteczne.

2.4 Bezpieczeństwo publiczne

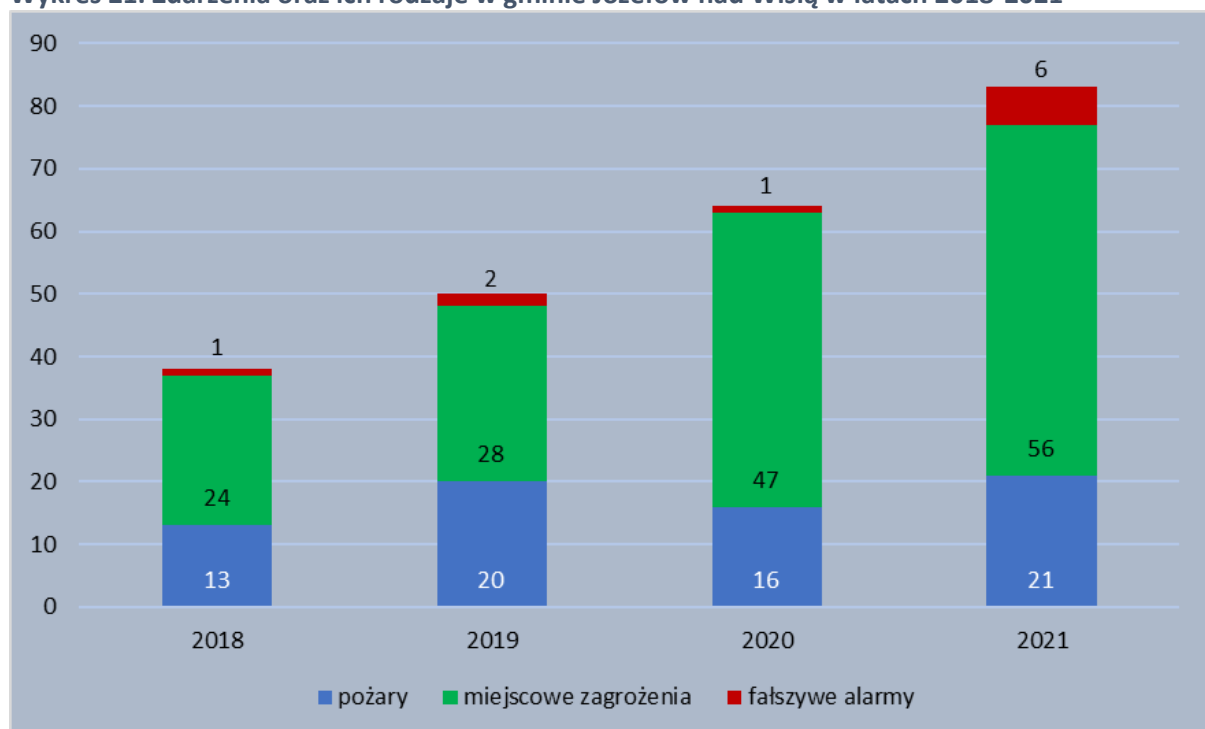
Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom stanowi jedno z głównych zadań samorządu terytorialnego. W gminie Józefów nad Wisłą działania w tym zakresie prowadzą:

- Komenda Powiatowa Policji w Opolu Lubelskim;
- Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Opolu Lubelskim;
- Czternaście jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w Józefowie nad Wisłą;
- Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Opolu Lubelskim;
- Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego w Opolu Lubelskim;
- Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Opolu Lubelskim.

Na terenie gminy nie znajdują się posterunki policji ani jednostki państwowej straży pożarnej. W zakresie przeciwdziałania pożarom, klęskom żywiołowym oraz innym miejscowym zagrożeniom funkcjonuje czternaście jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w miejscowościach: Basonia, Boiska Kolonia, Bór, Chruślanki Józefowskie, Chruślina, Józefów nad Wisłą, Kaliszany Kolonia, Mazanów (dwie jednostki OSP), Spławy, Stare Boiska, Stefanówka, Studnisko oraz Owczarnia. Dwie z nich tj. OSP w Boiskach Kolonia oraz w Józefowie nad Wisłą działają w ramach Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

Liczba zdarzeń, z którymi miały do czynienia jednostki OSP w Gminie Józefów nad Wisłą od 2018 roku ulega ciągłemu wzrostowi. W roku 2021 osiągnęła poziom 83, z czego większość stanowiły zagrożenia miejscowe. Stosunkowo niewiele zdarzeń to fałszywe alarmy, jednak i w ich przypadku w roku 2021 doszło do wyraźnie częstszego występowania takich sytuacji.

Wykres 21. Zdarzenia oraz ich rodzaje w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2018-2021

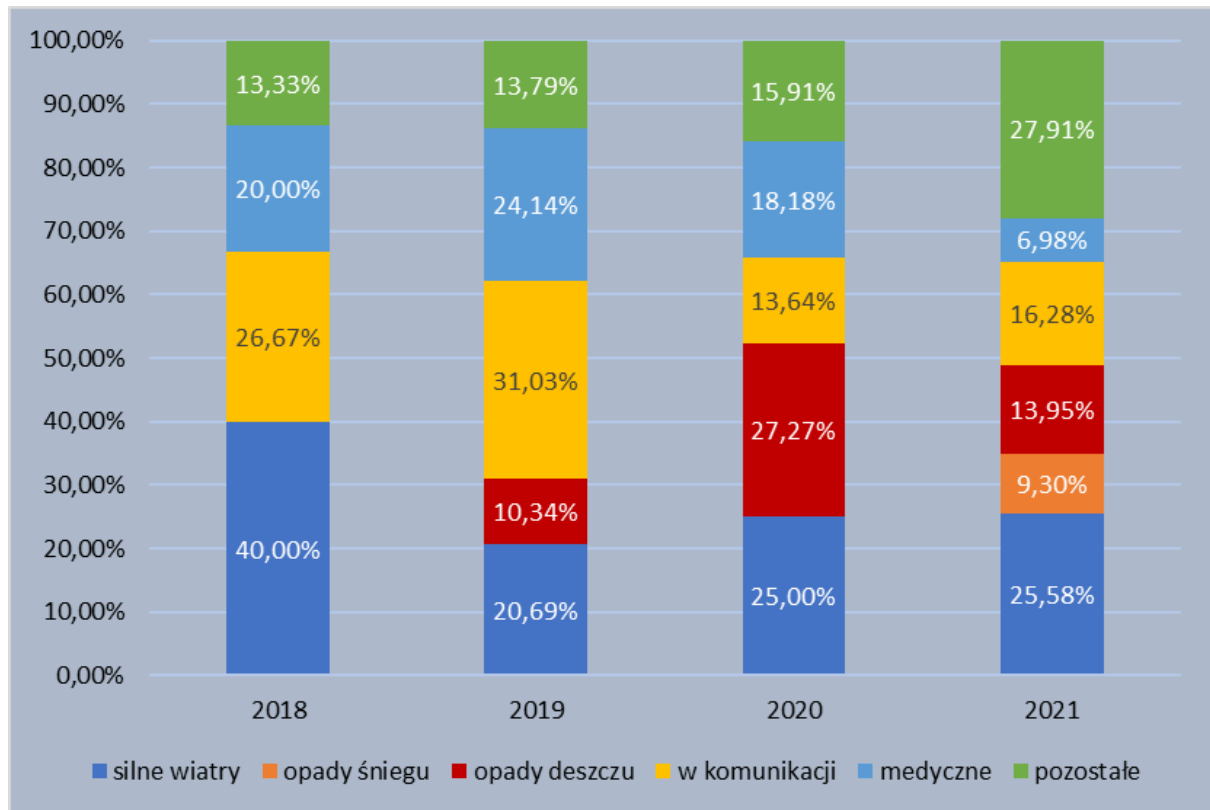

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Analizując dokładniej najczęściej występujące zdarzenia z zakresu bezpieczeństwa publicznego, czyli miejscowe zagrożenia wskazać można te, których liczba w poszczególnych latach była największa. Zazwyczaj były to silne wiatry, zagrożenia w komunikacji, zagrożenia medyczne oraz opady deszczu.

Rok 2021 był jedynym, w którym wystąpiły również zagrożenia związane z opadami śniegu. Procentowy udział poszczególnych rodzajów zagrożeń na przestrzeni lat 2018-2021 ulegał jednak na tyle częstym zmianom, że nie można przypisać im stałych trendów. Wskazać należy jedynie na ogólny wzrost występowania miejscowych zagrożeń w gminie Józefów nad Wisłą.

Wykres 22. Miejscowe zagrożenia w podziale na rodzaje występujące w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2018-2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Aby porównać dane z zakresu częstotliwości występowania poszczególnych rodzajów zdarzeń zagrażających bezpieczeństwu publicznemu z powiatem opolskim oraz województwem lubelskim należy je odnieść do 1 000 mieszkańców tych jednostek samorządu terytorialnego.

Tabela 6. Zdarzenia wymagające udziału jednostek przeciwpożarowych na 1 000 mieszkańców w gminie Józefów nad Wisłą, powiecie opolskim oraz województwie lubelskim w latach 2018-2021

	zdarzenia wymagające udziału jednostek ochrony przeciwpożarowej na 1000 ludności				pożary przypadające na 1000 ludności				miejscowe zagrożenia na 1000 ludności			
	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
Województwo lubelskie	10	11	13	13	3	4	4	3	6	6	9	10
Powiat opolski	11	14	17	25	5	7	6	4	6	7	11	20
Gmina Józefów nad Wisłą	6	8	10	13	2	3	3	3	4	4	7	9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Jak widać w roku 2021 w gminie Józefów nad Wisłą doszło do stosunkowo mniejszej liczby zdarzeń oraz miejscowych zagrożeń w porównaniu do powiatu oraz województwa. We wszystkich tych

2.5 Opieka nad dziećmi do lat 3 i edukacja

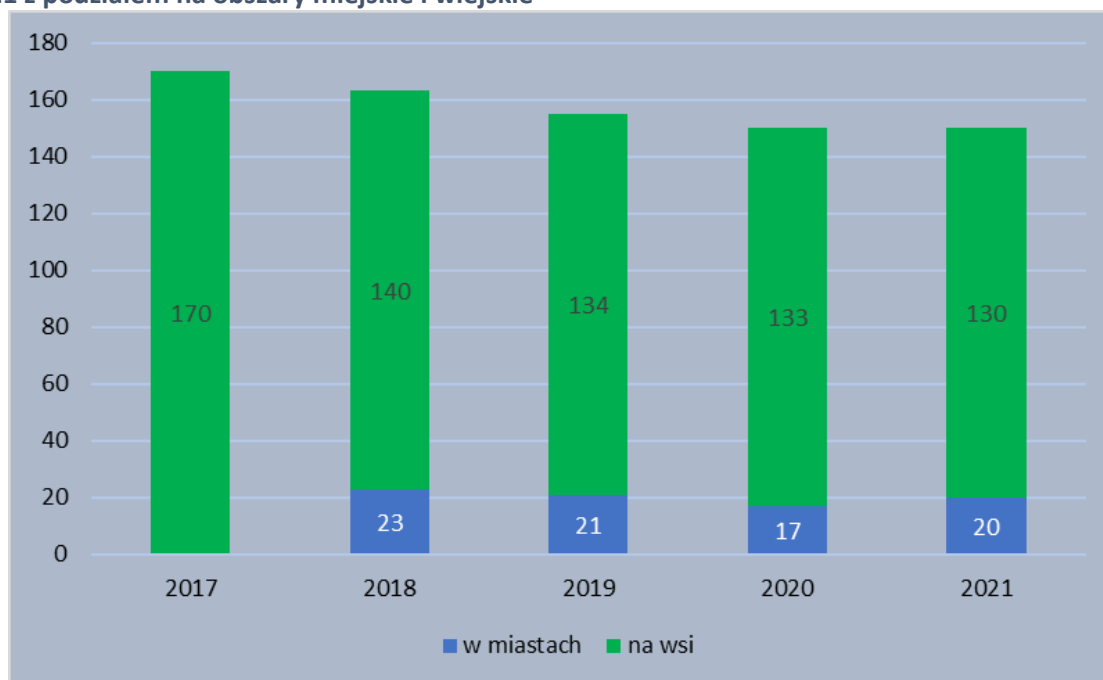
Opieka nad dziećmi do lat 3

Opieka nad dziećmi do lat trzech realizowana jest w formie żłobków lub klubów dziecięcych. Na terenie gminy Józefów nad Wisłą nie funkcjonują jednak placówki tych typów. Oznacza to, że opieka nad najmłodszymi dziećmi realizowana jest w sposób tradycyjny tj. poprzez najbliższą rodzinę.

Liczba dzieci w wieku do lat 3 od 2017 roku ulega stałemu zmniejszeniu. Na koniec roku 2021 gminę zamieszkiwało ich 150, co stanowiło spadek o 20 w pięcioletnim okresie. Zdecydowana większość tej populacji zamieszkuje obszary wiejskie (86,66%), natomiast 20 to mieszkańcy jedyne miasta gminy tj. Józefowa nad Wisłą. Rozróżnienie danych w tym zakresie możliwe jest od 2018 roku, kiedy siedziba władz administracyjnych gminy otrzymała prawa miejskie, a sama gmina została gminą miejsko-wiejską.

Brak żłobków i klubów dziecięcych, a co za tym idzie całkowite powierzenie opieki nad dziećmi do lat 3 pozainstytucjonalnym jej formom, stanowić może wyzwanie, które należy zaadresować np. poprzez budowę żłobka na terenie miasta Józefów nad Wisłą. W chwili obecnej najbliższe żłobki znajdują się w Opolu Lubelskim oraz Kraśniku.

Wykres 23. Liczba dzieci w wieku do lat 3 zamieszkujących gminę Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021 z podziałem na obszary miejskie i wiejskie

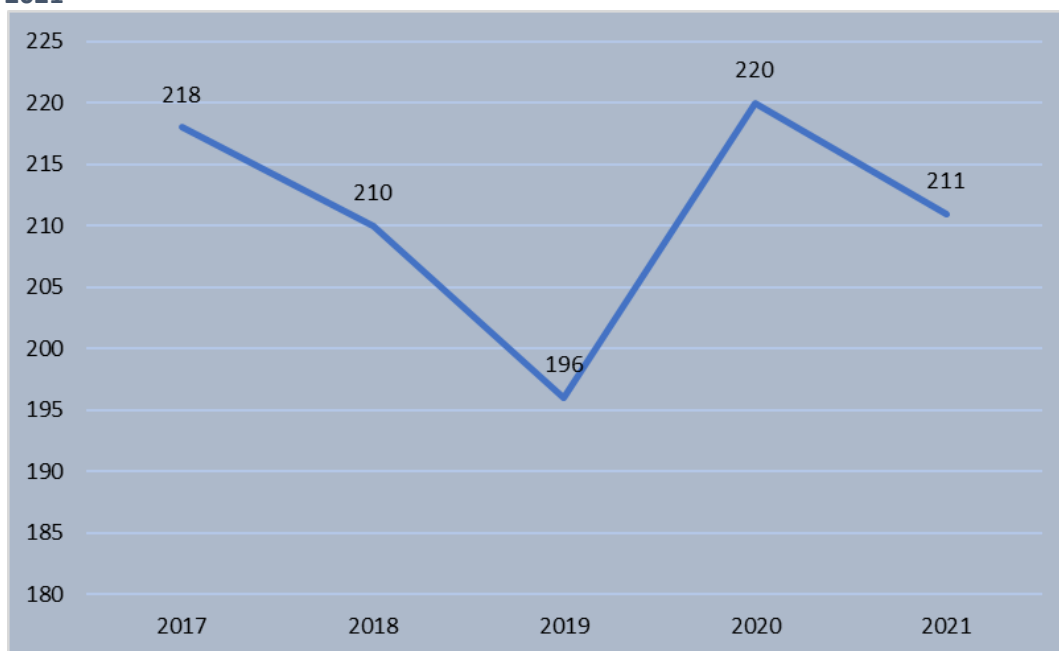
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Wychowanie przedszkolne

Po ukończeniu trzeciego roku życia dzieci mogą zostać objęte nieobowiązkowym wychowaniem przedszkolnym, które trwa do wieku 7 lat.

Gminę Józefów nad Wisłą na koniec roku 2021 zamieszkiwało 211 dzieci w wieku przedszkolnym, co stanowiło nieznaczny spadek w stosunku do roku 2017 (218 dzieci) oraz 2020 (220 dzieci). Można jednak uznać, że populacja dzieci w wieku lat 3-6 utrzymuje się na stałym poziomie w ostatnich latach.

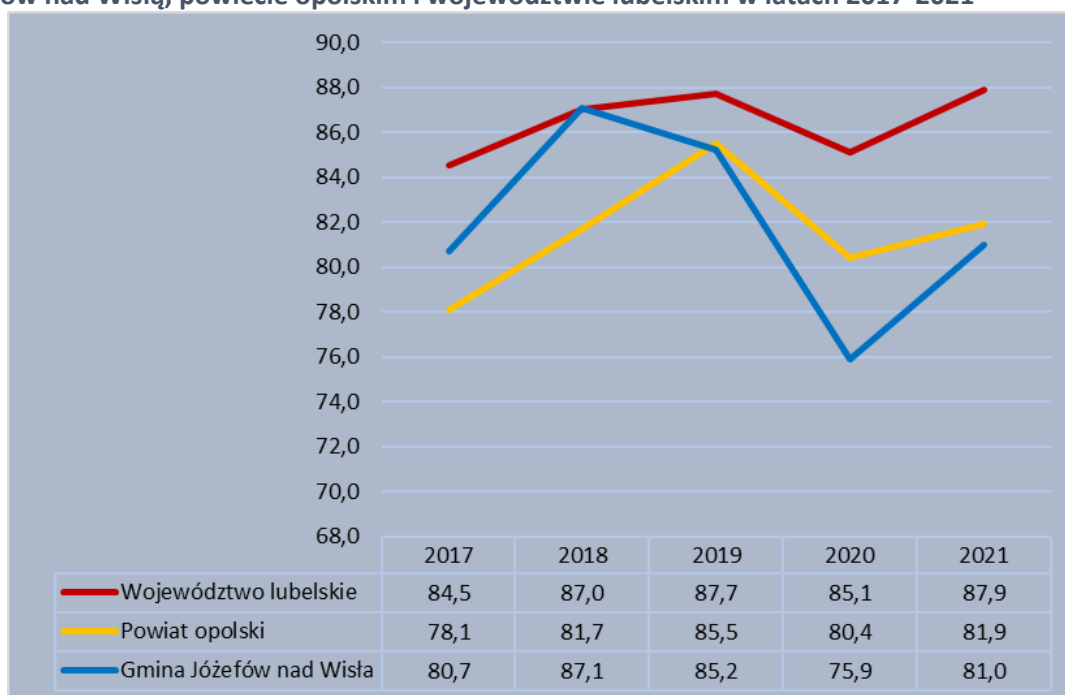
Wykres 24. Dzieci w wieku przedszkolnym zamieszkałe na terenie gminy Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

171 przedstawicieli powyższej populacji dzieci było w roku 2021 objęte wychowaniem przedszkolnym, co stanowiło 81% całości. Na przestrzeni ostatnich 5 lat wskaźnik ten osiągał najwyższy poziom w roku 2018, kiedy wyniósł 87,1%, a najniższy w roku 2020, kiedy spadł zdecydowanie poniżej 80% osiągając jedynie 75,9%. Warto jednak zauważyć, że odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w gminie Józefów nad Wisłą nie odbiega od rezultatów osiągniętych w powiecie opolskim i województwie lubelskim.

Wykres 25. Odsetek dzieci w wieku przedszkolnym objętych wychowaniem przedszkolnym w gminie Józefów nad Wisłą, powiecie opolskim i województwie lubelskim w latach 2017-2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Jedyną placówką przedszkolną na terenie gminy Józefów nad Wisłą jest Przedszkole im. Adama Mickiewicza należące do Zespołu Szkół Ogólnokształcących położonego przy ul. Opolskie 10a w mieście Józefów nad Wisłą. Placówka prowadzona jest przez władze samorządowe. Natomiast w szkołach podstawowych w Chruślinie, Starych Boiskach oraz Chruślankach Józefowskich funkcjonują oddziały przedszkolne.

Szkoły podstawowe

Pierwszym obowiązkowym etapem nauczania jest nauczanie podstawowe realizowane przez samorząd gminny. Na terenie gminy Józefów nad Wisłą funkcjonują cztery szkoły podstawowe, jedna w mieście i trzy na obszarach wiejskich.

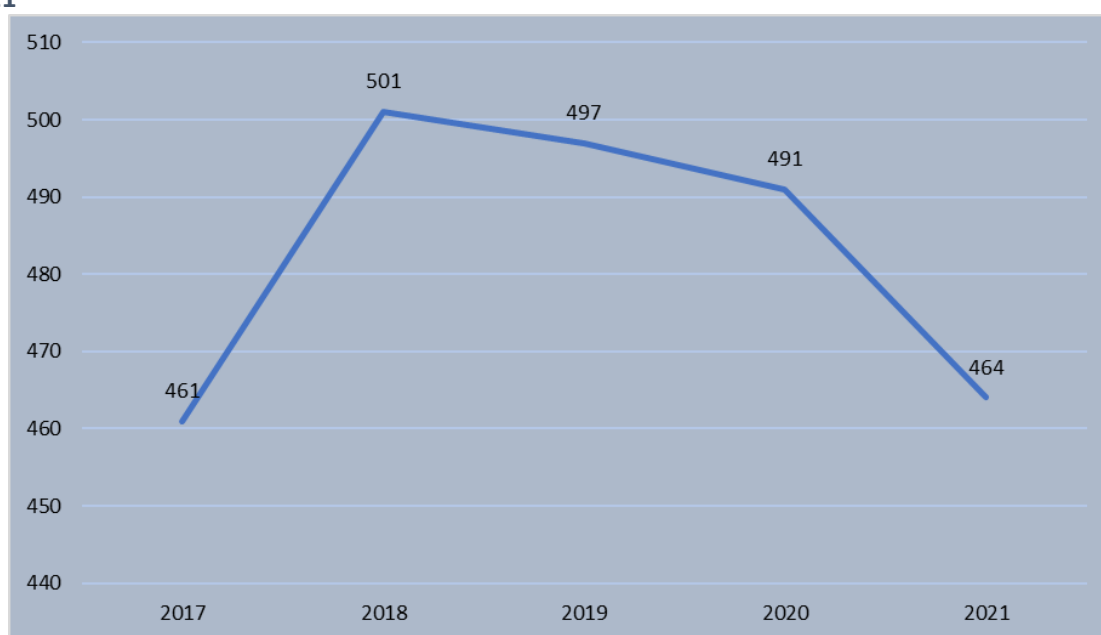
Tabela 7. Szkoły podstawowe funkcjonujące na terenie gminy Józefów nad Wisłą

Lp.	Nazwa placówki	Adres	Podmiot prowadzący	Liczba miejsc
1	Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza	Józefów nad Wisłą ul. Opolska 10a 24-340 Józefów nad Wisłą	Gmina Józefów nad Wisłą	270
2	Publiczna Szkoła Podstawowa w Chruślankach Józefowskich	Chruślanki Józefowskie 83 24-340 Józefów nad Wisłą	Stowarzyszenie na rzecz ekorozwoju wsi Chruślanki Józefowskie i Idalin	34
3	Szkoła Podstawowa im. Powstańców Styczniowych w Chruślinie	Chruślina 108 24-340 Józefów nad Wisłą	Gmina Józefów nad Wisłą	171
4	Szkoła Podstawowa w Starych Boiskach	Stare Boiska 33 24-340 Józefów nad Wisłą	Gmina Józefów nad Wisłą	86

Źródło: opracowanie własne na podstawie rejestru szkół i placówek oświatowych MEN

Łączna liczba miejsc dostępnych w placówkach wynosi 561, co wydaje się być wystarczające uwzględniając liczbę uczniów szkół podstawowych w gminie Józefów nad Wisłą na przestrzeni lat 2017-2021.

Wykres 26. Liczba uczniów szkół podstawowych na terenie gminy Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021

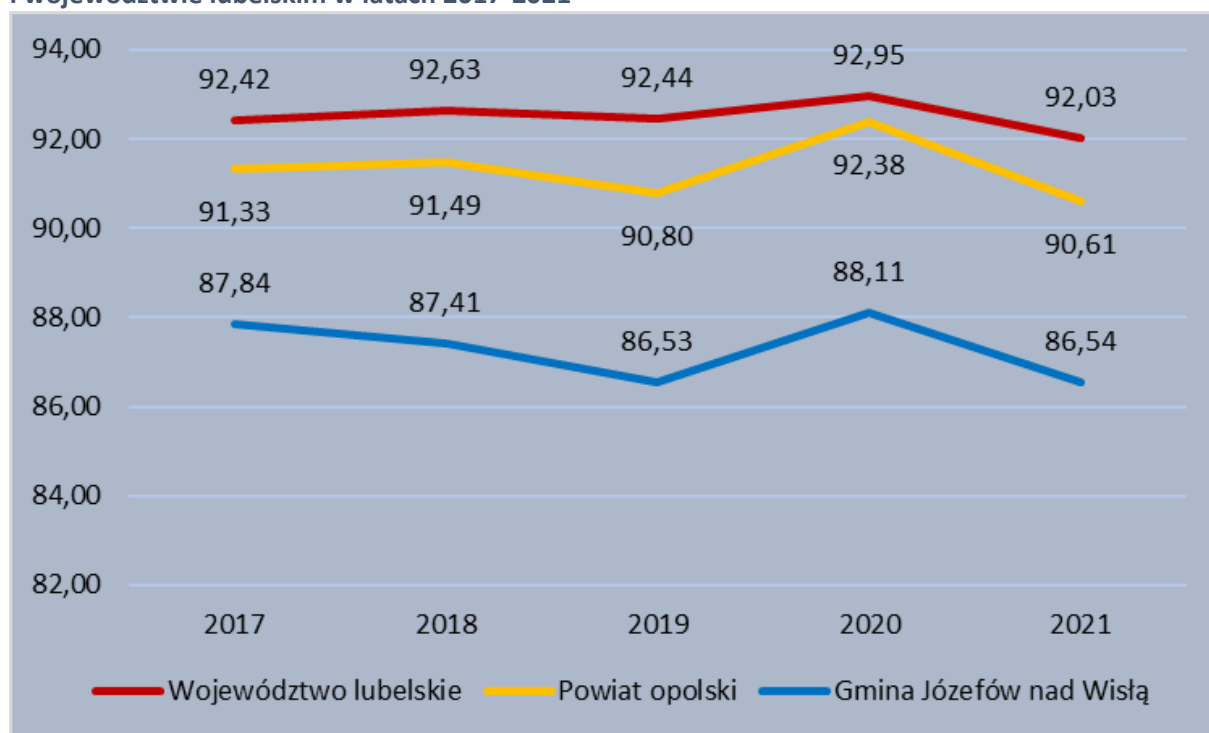
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Najwięcej dzieci uczęszczało do szkół podstawowych w gminie Józefów nad Wisłą w roku 2018, kiedy liczba ta wyniosła 501. Od tego czasu jednak następuje stała tendencja spadkowa. Na koniec roku 2021 w szkołach podstawowych na terenie gminy uczyło się już tylko 464 uczniów, co stanowi spadek o 7,4% w stosunku do roku 2018.

Kolejnym istotnym aspektem związanym z systemem edukacji jest współczynnik skolaryzacji netto, który oznacza zależność pomiędzy liczbą osób uczących się do liczba populacji w grupie wiekowej określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania. W przypadku szkolnictwa podstawowego poziom tego wskaźnika w gminie Józefów nad Wisłą, na koniec roku 2021, osiągnął wysokość 84,54%, co stanowiło spadek w stosunku do roku poprzedniego (88,11%). W przedziale czasowym 2017-2021 skolaryzacja netto utrzymuje się jednak na zbliżonym poziomie. Taka wartość oznacza, że część osób w wieku uprawniającym do nauczania podstawowego uczęszcza do szkół podstawowych położonych na terenie innych gmin.

Współczynnik skolaryzacji netto w gminie utrzymuje się również na poziomie niższym o kilka procent w stosunku do wyników osiągniętych przez powiat opolski i województwo lubelskie. Warto zauważyć, że linie trendu gminy i powiatu są niemal identyczne, co świadczyć może o fakcie, że dzieci decydują się częściej na uczęszczanie do szkół podstawowych w innych powiatach, takich jak powiat kraśnicki.

Wykres 27. Współczynnik skolaryzacji netto w gminie Józefów nad Wisłą, powiecie opolskim i województwie lubelskim w latach 2017-2021

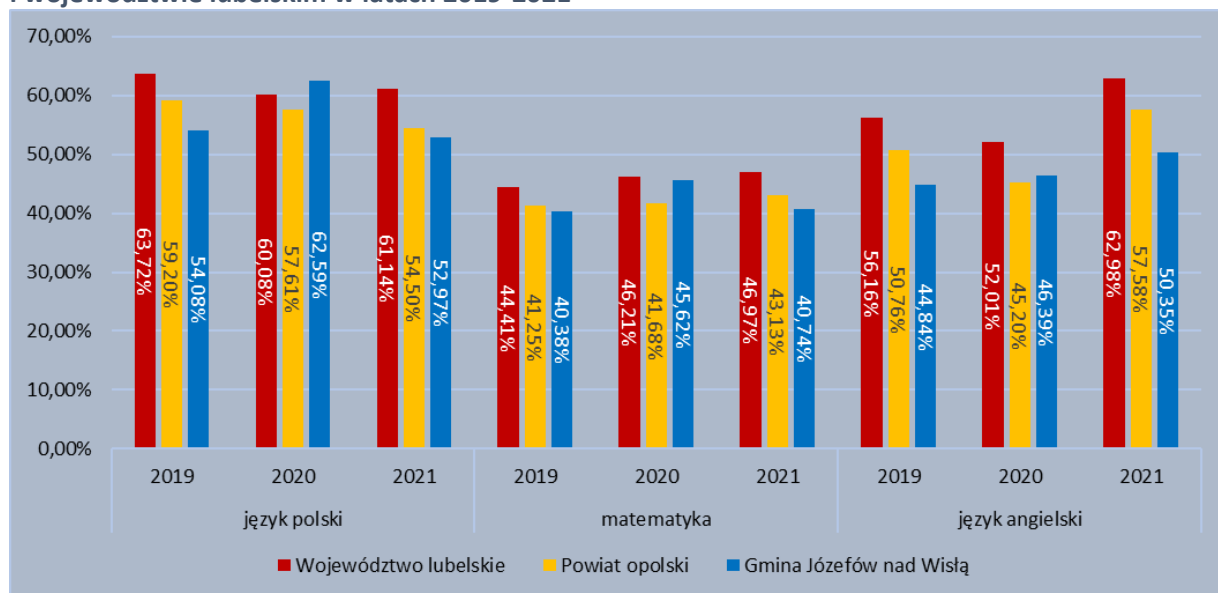
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Ostatnim wskaźnikiem, który pomoże ocenić system edukacji podstawowej na terenie gminy Józefów nad Wisłą są wyniki osiągane przez uczniów szkół podstawowych, czyli wyniki egzaminu ósmoklasisty. W tym zakresie warto przeanalizować trzy najpopularniejsze przedmioty tj. język polski, matematykę oraz język angielski.

W latach 2019-2021 wyniki osiągane przez dzieci uczące się w gminie były zazwyczaj nieco niższe od średnich wyników dla powiatu opolskiego i wyraźnie niższe niż te dla województwa lubelskiego.

Wyjątek stanowił rok 2020, kiedy w przypadku wszystkich trzech przedmiotów gmina wyprzedziła powiat, a w przypadku języka polskiego również województwo. W roku następnym średnie rezultaty egzaminu ósmoklasisty były już zbliżone do tych z 2019.

Wykres 28. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w gminie Józefów nad Wisłą, powiecie opolskim i województwie lubelskim w latach 2019-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/>

Z kolei w rejestrze zabytków prowadzonym przez województwo lubelskie znalazły się 24 obiekty położone w 10 miejscowościach:

Tabela 9. Zabytki wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków zlokalizowane w gminie Józefów nad Wisłą

Miejscowość	Liczba zabytków w ewidencji	Zabytki
Boiska	4	Kościół parafialny, cmentarz przykościelny, figura św. Jana Nepomucena, cmentarz parafialny
Bór	1	Pomnik ku czci poległych i pomordowanych w latach 1939-44
Chruślina Kolonia	1	Kapliczka
Józefów nad Wisłą	4	Ruina wiatraka, kirkut, cmentarz przykościelny, kapliczka na grobie powstańców z 1831 r.
Kaliszany (kolonia)	1	Kapliczka przydrożna
Mazanów	1	Cmentarz wojenny z I wojny światowej
Miłoszówka	1	Cmentarz kolonistów niemieckich
Prawno	6	Cmentarz przykościelny, kaplica św. Jana Nepomucena, dzwonnica bramna kościoła, młyn wodny, cmentarz wojenny z I wojny światowej, cmentarz parafialny
Rybitwy	4	Cmentarz wojenny z I wojny światowej, cmentarz parafialny, dzwonnica kościoła, ogrodzenia kościoła
Stasin	1	Cmentarz kolonistów niemieckich

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wojewódzkiego rejestru zabytków nieruchomych

Ponadto gmina prowadzi własną ewidencję zabytków, w której znajduje się 65 obiektów nieruchomych oraz 151 stanowisk archeologicznych.

Drugim, po dziedzictwie kulturowym, ważnym aspektem budowanie tożsamości społeczeństwa gminy jest codzienna działalność z zakresu kultury. Jednostką odpowiedzialną za te zadania w gminie Józefów nad Wisłą jest Gminne Centrum Kultury w Józefowie nad Wisłą zlokalizowane w budynku przy ul. Parkowej 13. Jego działania obejmują m.in.:

- Organizację imprez rekreacyjno-artystycznych oraz wystaw i przeglądów związanych z lokalnym dorobkiem kulturalnym.
- Koordynację prac kulturalno-oświatowych w gminie.
- Promocję twórczości artystycznej i kulturowej mieszkańców zarówno w gminie jak i poza jej granicami.

W ramach GCK funkcjonuje szereg inicjatyw, których zadaniem jest krzewienie lokalnej kultury takich jak:

- Zespół śpiewaczy Klubu Seniora z Józefowa nad Wisłą – wielokrotnie nagradzany zespół wykonujący tradycyjne pieśni ludowe.
- Dziecięcy Zespół śpiewaczy „Boiszcanki” – zespół składający się z najmłodszych mieszkańców gminy, wykonujący muzykę ludową.
- Happy Dance – składająca się z dzieci grupa stworzona na wniosek mieszkańców wykonująca tańce towarzyskie. Pomimo krótkiego okresu działalności grupa zdobyła już pierwsze nagrody.
- Grupa taneczna „Mały Józefów” – kolejna młoda grupa skupiająca się na tańcach ludowych.

- Kapela „Józefowiaki” – założona w 2015 roku grupa muzyczna wykonująca muzykę ludową, patriotyczną i religijną.

Poza działalnością grup folklorystycznych i artystycznych Gminne Centrum Kultury prowadzi szereg codziennych zajęć dla chętnych mieszkańców gminy Józefów nad Wisłą. Działa przy nim również Gminna Biblioteka Publiczna, która dodatkowo posiada trzy filie w miejscowościach Boiska, Chruślanki Józefowskie oraz Prawno.

W latach 2017-2019 Gminne Centrum Kultury organizowało corocznie blisko 40 imprez, w których uczestniczyło około 3 000 osób. Statystyki te spadły znacznie w roku 2020 ze względu na wybuch pandemii COVID-19. Jednak już w roku 2021 udało się doprowadzić do realizacji 27 imprez, w której wzięło udział 1 117 osób.

Tabela 10. Imprezy organizowane w gminie Józefów nad Wisłą oraz liczba ich uczestników w latach 2017-2021

	2017	2018	2019	2020	2021
Imprezy	35	38	38	18	27
Uczestnicy	3 053	2 730	2 730	771	1 117

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Na terenie gminy Józefów nad Wisłą funkcjonuje dość dobrze rozwinięta siatka świetlic wiejskich, które stanowią doskonałe uzupełnienie oferty kulturalnej oraz miejsce zacieśniania relacji społecznych mieszkańców. Zlokalizowane są one w 8 miejscowościach (Józefów nad Wisłą, Idalin, Stasin, Studnisko, Rybitwy, Bór, Mazanów, Niesiołowice) oraz dodatkowo przy 9 remizach Ochotniczej Straży Pożarnej (Chruślin, Chruślanki Józefowskie, Basonia, Wólka Kolczyńska, Spławy, Boiska Kolonia, Kaliszany Kolonia, Stare Boiska oraz Mazanów).

2.7 Turystyka i rekreacja

Gmina Józefów nad Wisłą zlokalizowana jest w atrakcyjnych przyrodniczo terenach koryta Wisły. Wpływają one pozytywnie na potencjał turystyczny obszaru, a szczególnie jego zachodniej części. Potwierdzeniem tego faktu jest przebieg przez gminę Szlaku Nadwiślańskiego. Jest to jedyny szlak Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoobrazowego, który podąża terytorium gminy Józefów nad Wisłą. Jego łączna długość wynosi 121,7 km, a jego przebieg rozpoczyna się w Dęblinie na północy i kończy w Anopolu na południu.

Z kolei całkowita długość części szlaku biegnącej przez gminę Józefów nad Wisłą wynosi ok. 18,8 km. Szlak wpada do gminy w jej północno-zachodniej części, gdzie rozpoczyna się również Wrzelowiecki Park Narodowy. Następnie podąża na południe granicą gminy przez teren Parku, aby dotrzeć do wsi Kolczyn i następnie przejść przez centrum Józefowa nad Wisłą. Szlak odbija następnie nieco na wschód, biegnąc przez Rybitwy, aby w miejscowości Bór ponownie skrócić na południe, gdzie ostatecznie, mijając wcześniej Poczęśle i Dębniak, przekracza granicę z gminą Anopol.

Mapa 9. Przebieg Szlaku Nadwiślańskiego przez gminę Józefów nad Wisłą

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PTTK

Podobnie jak główne atrakcje turystyczne, tak również baza noclegowa na terenie gminy zlokalizowana jest w jej zachodniej części. Najważniejszy obiekt to 2-gwiazdkowy Hotel Bursztynowy w Józefowie nad Wisłą posiadający 42 miejsca noclegowe. Pozostałe obiekty umożliwiające zakwaterowanie w gminie to gospodarstwa agroturystyczne (w Wólce Kolczyńskiej, Rybitwach, Kolczynie) oraz schronisko młodzieżowe przy Zespole Szkół Ogólnokształcących w Józefowie nad Wisłą. Dodatkowo w pobliżu wsi Bór znajduje się Zakątek Bór oferujący do wynajęcia nowoczesne domki wczasowe.

Pomimo faktu, że główną atrakcją przyrodniczo-turystyczną gminy jest biegnąca jej granicą Wisła, również mniejsze ciek wodne stanowią potencjał w tym zakresie. W końcowym biegu rzeki Wyżnicy znajdują się powiem wypożyczalnie kajaków umożliwiające spływy tą malowniczą trasą.

Rekreacja

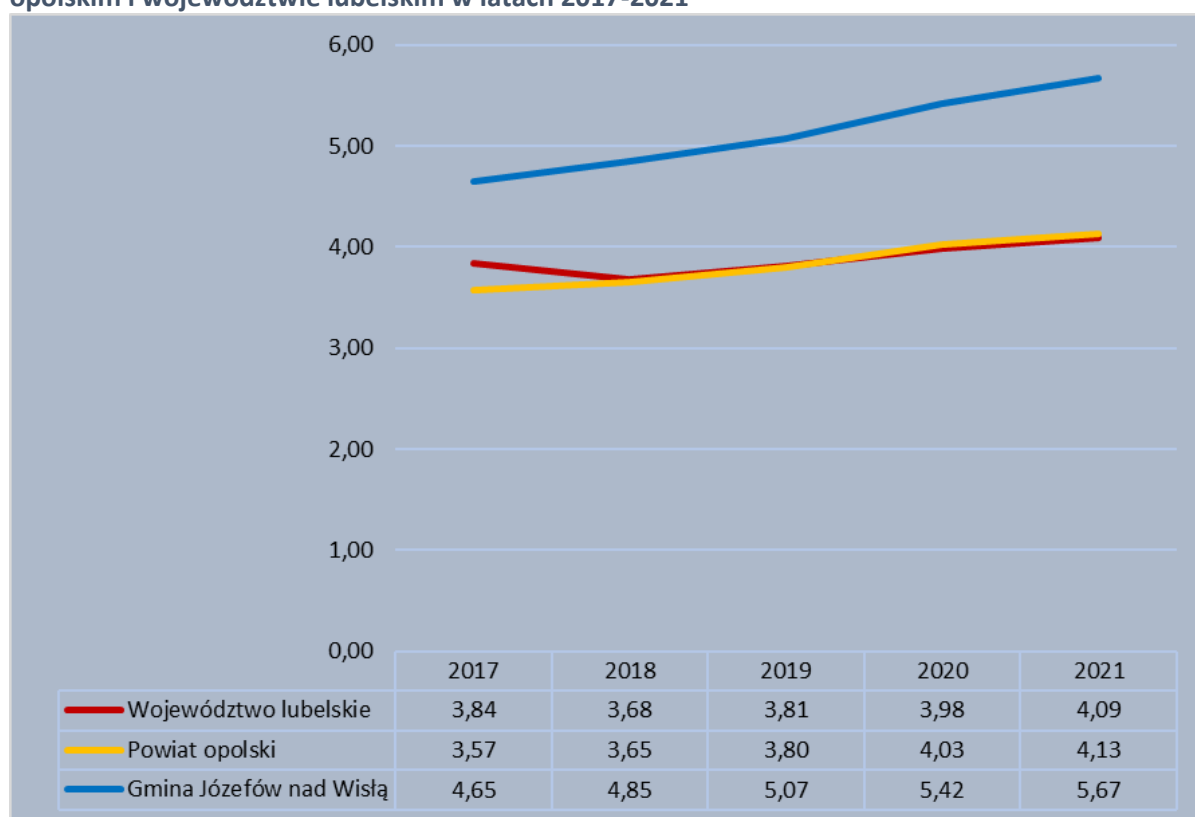
Ważnym aspektem zarówno dla turystów jak i mieszkańców gminy jest dostępna infrastruktura rekreacyjna, w tym sportowa. W tym zakresie w gminie Józefów nad Wisłą dostępny jest stadion miejski z budynkiem szatni oraz boisko Orlik w największej miejscowości. Ofertę uzupełniają przyszkolne boiska oraz sale gimnastyczne w Chruślinie, Prawnie, Józefowie nad Wisłą oraz Boiskach. Brak jest z kolei takich obiektów jak siłownie plenerowe, które umożliwiają aktywny wypoczynek większej grupie mieszkańców gminy. Rozszerzenie oferty infrastruktury sportowo-rekreacyjnej stanowić może jedno z głównych wyzwań czekających na władze gminne w najbliższych latach.

2.8 Kapitał społeczny

Jednym z najważniejszych elementów funkcjonowania każdej jednostki samorządu terytorialnego jest aktywność jej mieszkańców. Jednym z jej miar jest działalność organizacji pozarządowych. Na koniec roku 2021 na terenie gminy Józefów nad Wisłą funkcjonowało łącznie 35 NGO w tym 2 fundacje i 33 stowarzyszenia i organizacje społeczne. Liczby te wzrosły od 2017 roku odpowiednio o 4 NGO, w tym 1 fundację i 2 stowarzyszenia.

Aby lepiej przedstawić miarę funkcjonowania NGO na terenie gminy należy przeliczyć ich liczbę na 1000 mieszkańców. Na koniec roku 2021 wskaźnik ten w gminie Józefów nad Wisłą wyniósł 5,67. Co ważne ulega on stałemu i znacznemu wzrostowi. Od 2017 roku wzrost ten wyniósł 1,02 NGO na 1000 mieszkańców.

Wykres 29. Liczba NGO w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie Józefów nad Wisłą, powiecie opolskim i województwie lubelskim w latach 2017-2021

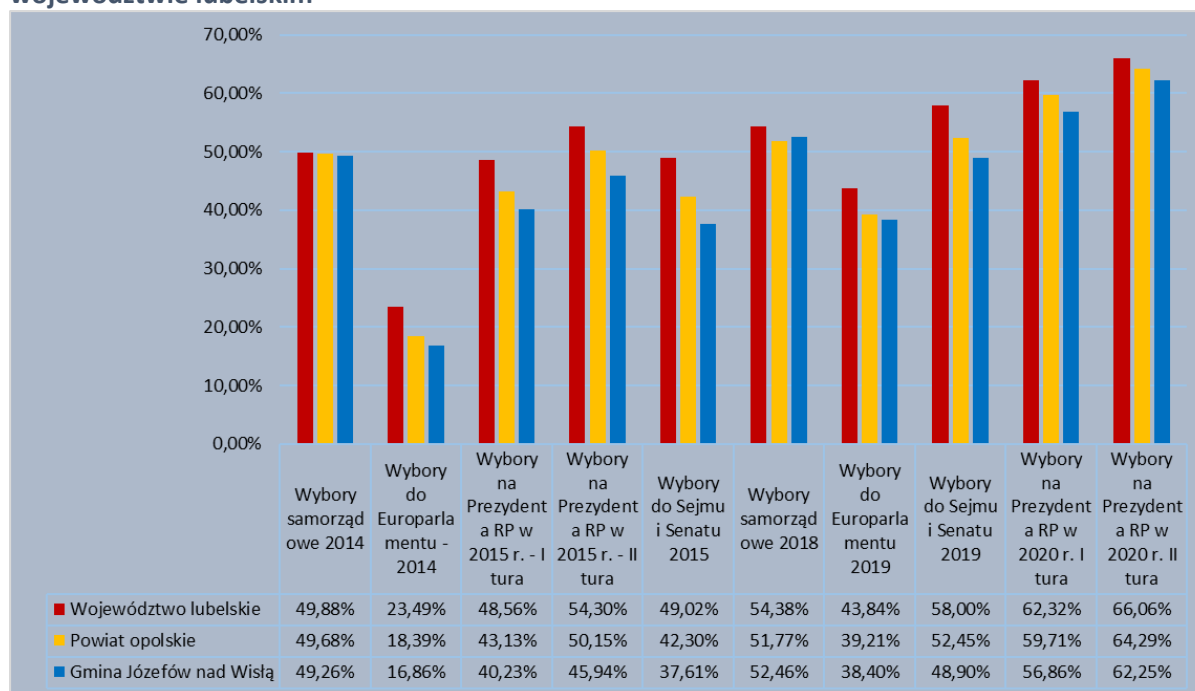

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Analizując powyższy wykres wyraźnie rzuca się w oczy, że liczba NGO w przeliczeniu na 1000 mieszkańców jest na zdecydowanie wyższym poziomie niż w powiecie opolskim, a nawet województwie lubelskim. Gmina Józefów nad Wisłą nie ustępuje w tym aspekcie w dużym stopniu nawet stolicy województwa, czyli miastu Lublin, którego wskaźnik wyniósł na koniec 2021 roku 6,04. Takie dane świadczą o bardzo dużej aktywności mieszkańców gminy w zakresie działalności fundacji i stowarzyszeń.

Drugim istotnym aspektem aktywności społecznej mieszkańców jest ich udział w powszechnych wyborach, mierzony frekwencją wyborczą. W tym zakresie gmina Józefów nad Wisłą wypada nieco słabiej na tle powiatu opolskiego oraz województwa lubelskiego.

Wykres 30. Frekwencja wyborcza w gminie Józefów nad Wisłą, powiecie opolskim oraz województwie lubelskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PKW

Na powyższym wykresie widać, że frekwencja w gminie była niższa niż w samorządach wyższego szczebla w prawie wszystkich wyborach przeprowadzonych w ostatnich 8 latach. Wyjątkiem są wybory samorządowe z roku 2018, kiedy frekwencja w powiecie opolskim była nieco niższa (pod uwagę wzięto frekwencję do rad gmin).

Pozytywnym zjawiskiem jest natomiast to, że w każdych kolejnych wyborach brało udział więcej mieszkańców gminy Józefów nad Wisłą niż w uprzednio organizowanych plebiscytach do tych samych organów.

Mieszkańcy gminy najchętniej udział brali w wyborach na Prezydenta RP, gdzie w roku 2020 w drugiej turze zagłosowało ich aż 62,25%, co stanowiło znaczny wzrost w stosunku do drugiej tury tych samych wyborów z roku 2015 (45,94%). Nieco mniejszą, ale wciąż znaczącą uwagę cieszą się wybory samorządowe oraz do Sejmu i Senatu, gdzie w latach 2018-2019 frekwencja osiągała odpowiednio 52,46% i 48,90%. Najmniej chętnie głosy w gminie Józefów nad Wisłą oddawane są podczas wyborów do Parlamentu Europejskiego, co jest tożsame z trendem ogólnokrajowym. Jednak i w tym przypadku widoczna jest znaczna poprawa pomiędzy wyborami z roku 2014, gdzie zagłosowało jedynie 16,86% mieszkańców, a tymi z roku 2018 gdzie frekwencja wyniosła już 38,40%.

Takie dane statystyczne świadczą o stale rosnącej świadomości społecznej mieszkańców na temat ich wpływu zarówno na swoją małą ojczyznę, jak i cały kraj i Unię Europejską.

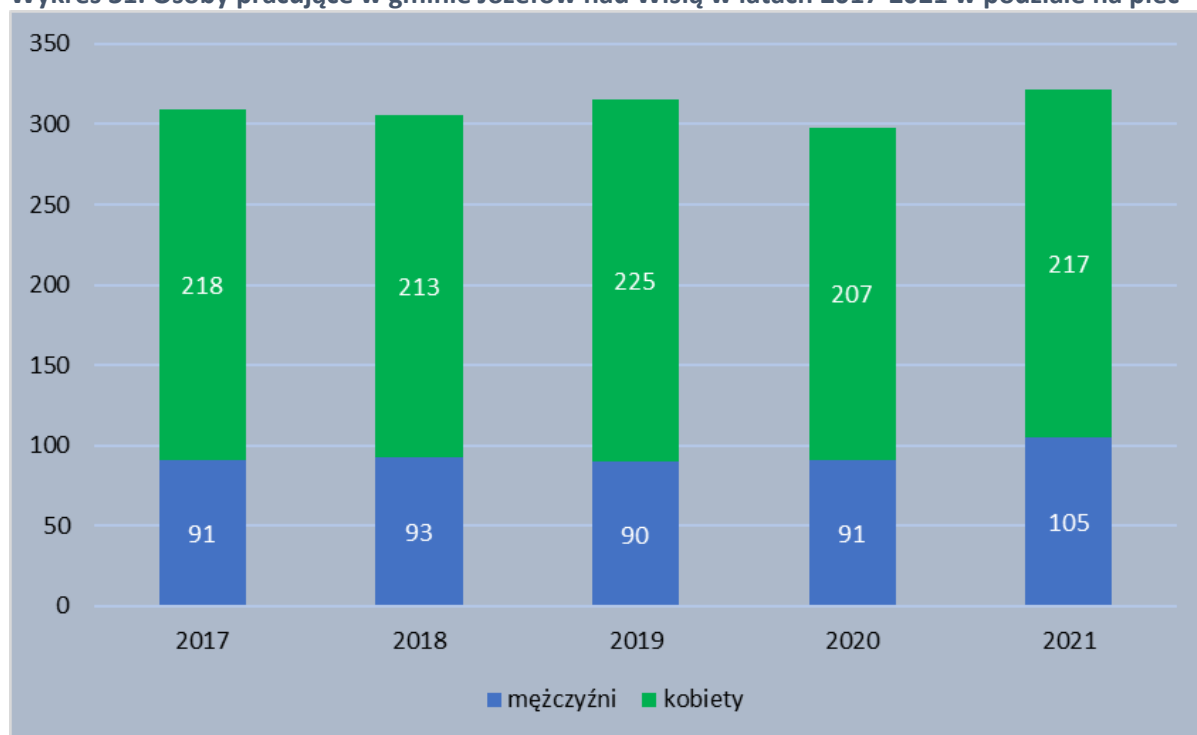
3. Diagnoza uwarunkowań gospodarczych

3.1 Rynek pracy i bezrobocie

Na wstępie rozdziału dotyczącego rynku pracy należy podkreślić, że Główny Urząd Statystyczny nie wlicza do tych statystyk osób pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz osób pracujących w fundacjach, stowarzyszeniach i innych organizacjach społecznych. W przypadku gminy Józefów nad Wisłą największe znaczenie mają tutaj osoby pracujące w gospodarstwach indywidualnych, których według powszechnego spisu rolnego z 2020 roku, było ponad 1 200. Pomimo tej niedoskonałości danych statystycznych warto przyrzeć się dostępnym informacjom dotyczącym pozostałej części mieszkańców.

Na koniec 2021 roku, poza wymienionymi wyżej sektorami, pracowało 322 mieszkańców gminy. Była to największa liczba na przestrzeni lat 2017-2021 i stanowiła wzrost o 4,21% biorąc pod uwagę cały ten 5-letni okres.

Wykres 31. Osoby pracujące w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021 w podziale na płeć

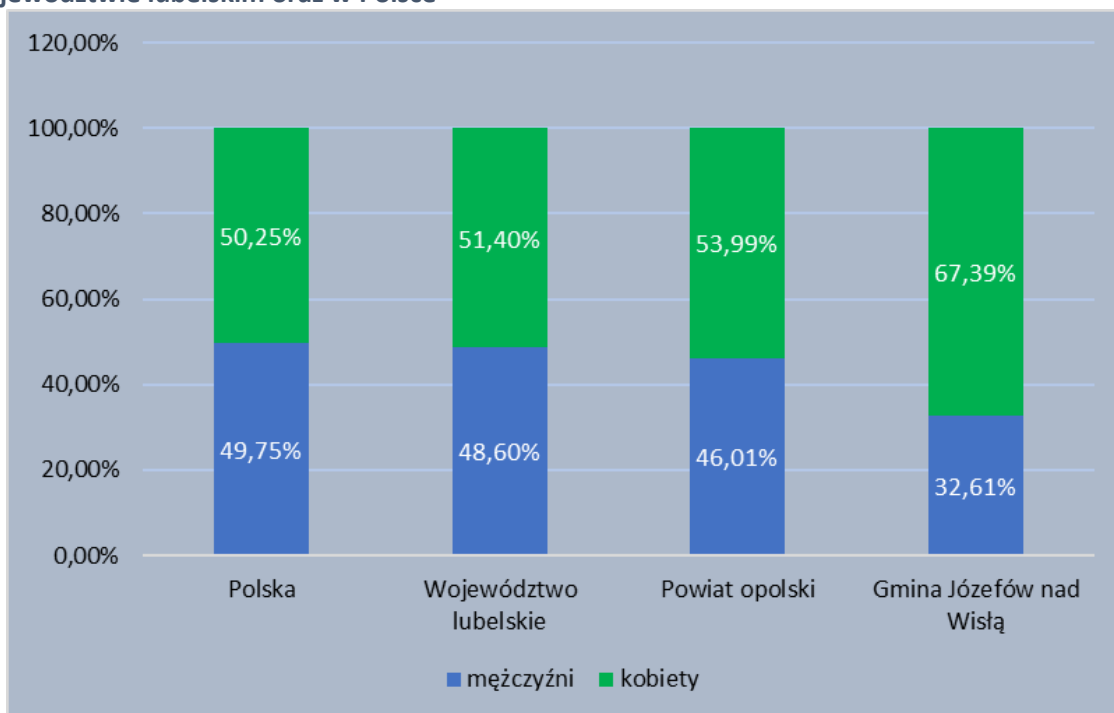

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Patrząc na powyższy wykres od razu rzuca się w oczy olbrzymia dysproporcja pomiędzy liczbą pracujących kobiet i mężczyzn. Te pierwsze stanowiły w roku 2021 ponad 2/3 całej grupy (67,39%). Jednocześnie była to najmniejsza różnica pomiędzy płciami na przestrzeni lat 2017-2021. Rekordowy był rok 2019, kiedy kobiety stanowiły ponad 70% wszystkich pracujących w gminie Józefów nad Wisłą.

Taka dysproporcja wyróżnia gminę Józefów nad Wisłą na tle wszystkich jednostek samorządu terytorialnego wyższego szczebla, jak również całej Polski. Pomimo że kobiety mają przewagę zarówno w powiecie opolskim, województwie lubelskim jak i w kraju, ogólny podział we wszystkich tych obszarach zbliżony jest do 50/50.

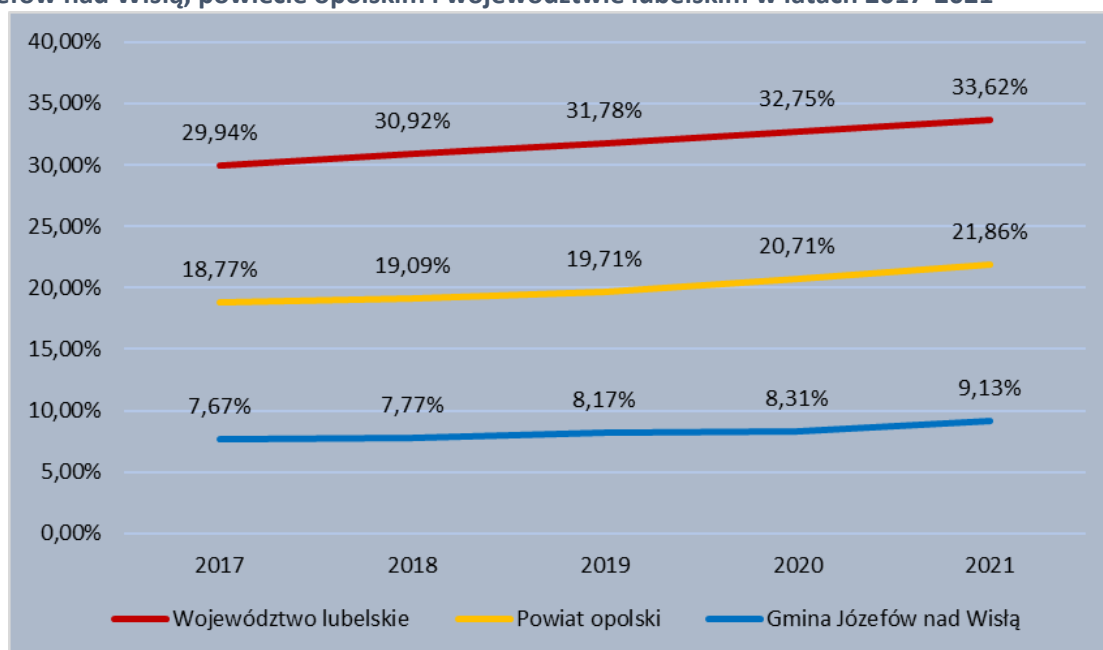
Wykres 32. Podział pracujących ze względu na płeć w gminie Józefów nad Wisłą, powiecie opolskim, województwie lubelskim oraz w Polsce

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Ważnym wskaźnikiem związanym z rynkiem pracy jest relacja liczby osób pracujących do populacji osób w wieku produkcyjnym. Na koniec 2021 roku tych ostatnich mieszkało w gminie Józefów nad Wisłą 3 528. Osoby pracujące stanowiły zatem jedynie 9,13% osób w wieku produkcyjnym. Statystyka ta notuje powolny, ale pozytywny trend od 2017 roku. W tym okresie zwiększyła się o 1,46%.

Wykres 33. Procentowy udział osób pracujących do populacji osób w wieku produkcyjnym w gminie Józefów nad Wisłą, powiecie opolskim i województwie lubelskim w latach 2017-2021

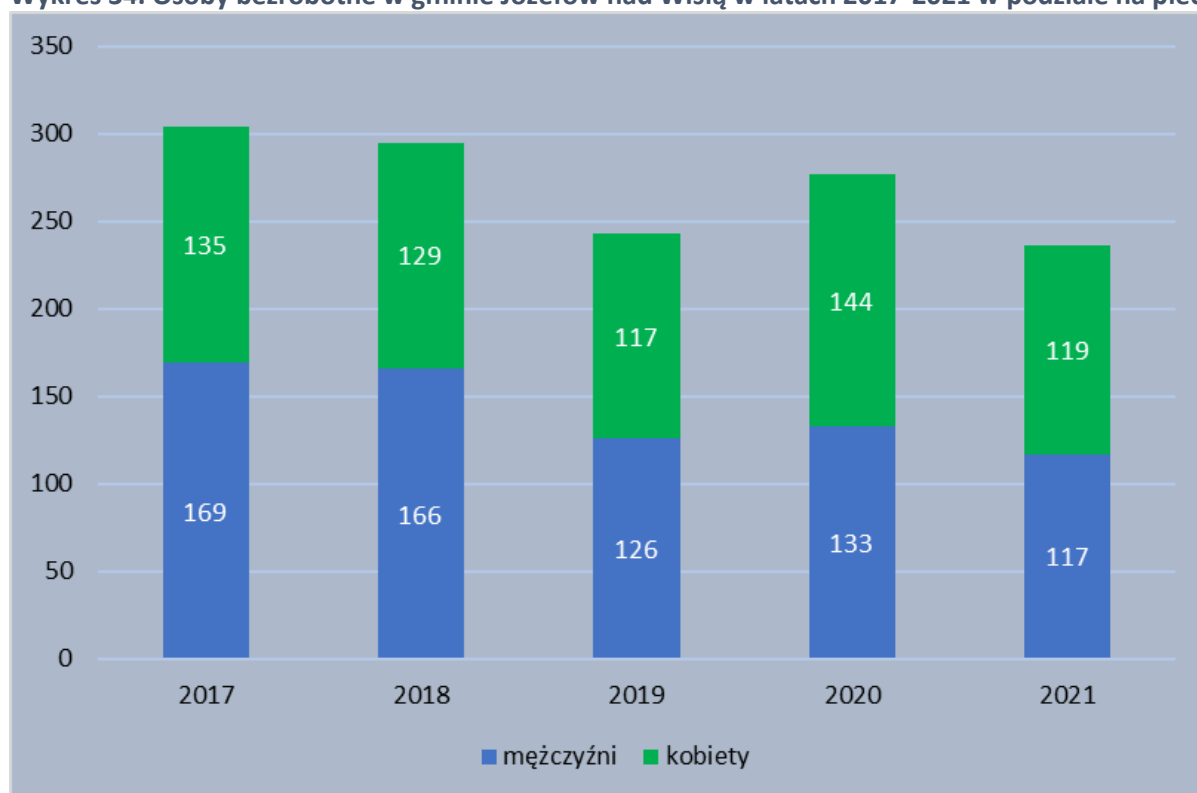

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Gmina odstaje w powyższym zakresie wyraźnie zarówno od powiatu opolskiego jak i województwa lubelskiego. Należy mieć jednak w dalszym ciągu na uwadze, że dane te nie obejmują osób zatrudnionych w indywidualnych gospodarstwach rolniczych, których procentowy udział w populacji jest tym większy im mniej zurbanizowany jest badany teren. W przypadku gminy miejsko-wiejskiej jaką jest Józefów nad Wisłą, poziom zurbanizowania będzie zdecydowanie niższy od jednostek samorządu terytorialnego wyższego stopnia.

Naturalnym uzupełnieniem danych dotyczących osób pracujących są te związane z bezrobociem. Na koniec 2021 roku bezrobotnych w gminie Józefów nad Wisłą było 236 mieszkańców. Był to wynik dużo lepszy niż w roku poprzedzającym (277). W przeciwieństwie do danych dotyczących osób zatrudnionych, wśród bezrobotnych podział pomiędzy kobiety i mężczyzn jest prawie równy. W latach 2017-2019 w tym zakresie przeważali mężczyźni (z dużą różnicą w latach 2017-2018), jednak w ostatnich dwóch latach doszło do wyrównania i obecnie to kobiety stanowią większą część zarejestrowanych bezrobotnych w gminie. Statystyki te nie wyróżniają się na tle powiatu, województwa czy kraju.

Wykres 34. Osoby bezrobotne w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021 w podziale na płeć

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Liczba osób bezrobotnych wydaje się zaliczać wyraźny trend spadkowy, z wyjątkiem roku 2020 obarczonego pandemią COVID-19. Jest to zjawisko pozytywne, zwłaszcza w połączeniu z rosnącą liczbą osób pracujących.

Analizując dane dotyczące osób bezrobotnych nieco dokładniej wyraźnie widać, że zjawisko to dotyczy w szczególności osób młodych. Blisko 20% osób zarejestrowanych jako bezrobotne to mieszkańcy nieprzekraczający 25 roku życia. Rozszerzając ten wiek do 30 lat jest to już 34,75%. Pozytywnym zjawiskiem jest z pewnością to, że dane w tym zakresie uległy zmniejszeniu w stosunku do punktu wyjściowego, czyli roku 2017 (odpowiednio 26,32% i 45,07%). Patrząc jednak nieco szerzej widzimy, że

od roku 2018 poprawa ta nie wygląda już tak imponująco, a dane praktycznie utrzymują się na tym samym poziomie.

Z kolei osoby zbliżające się do wieku poprodukcyjnego (powyżej 50 roku życia) stanowiły w roku 2021 najmniejszą grupę wśród bezrobotnych (18,64%). Podobnie jak w przypadku osób młodych, również dane dotyczące osób 50+ utrzymują się na stałym poziomie na przestrzeni lat 2017-2021.

Ostatnią ważną grupą w kontekście bezrobocia są osoby bezrobotne długotrwale, to jest takie które w ciągu ostatnich 2 lat co najmniej przez 12 miesięcy były zarejestrowane w urzędzie pracy. W przypadku gminy Józefów nad Wisłą odsetek tych osób jest wyjątkowo wysoki, osiągając w roku 2021 aż 69,07%. Ten rok był również najgorszym w tym zakresie na przestrzeni lat 2017-2021. Świadczy to o bardzo ograniczonych możliwościach znalezienia zatrudnienia dla mieszkańców. Należy rozważyć inwestycje w staże, praktyki i szkolenia dla mieszkańców.

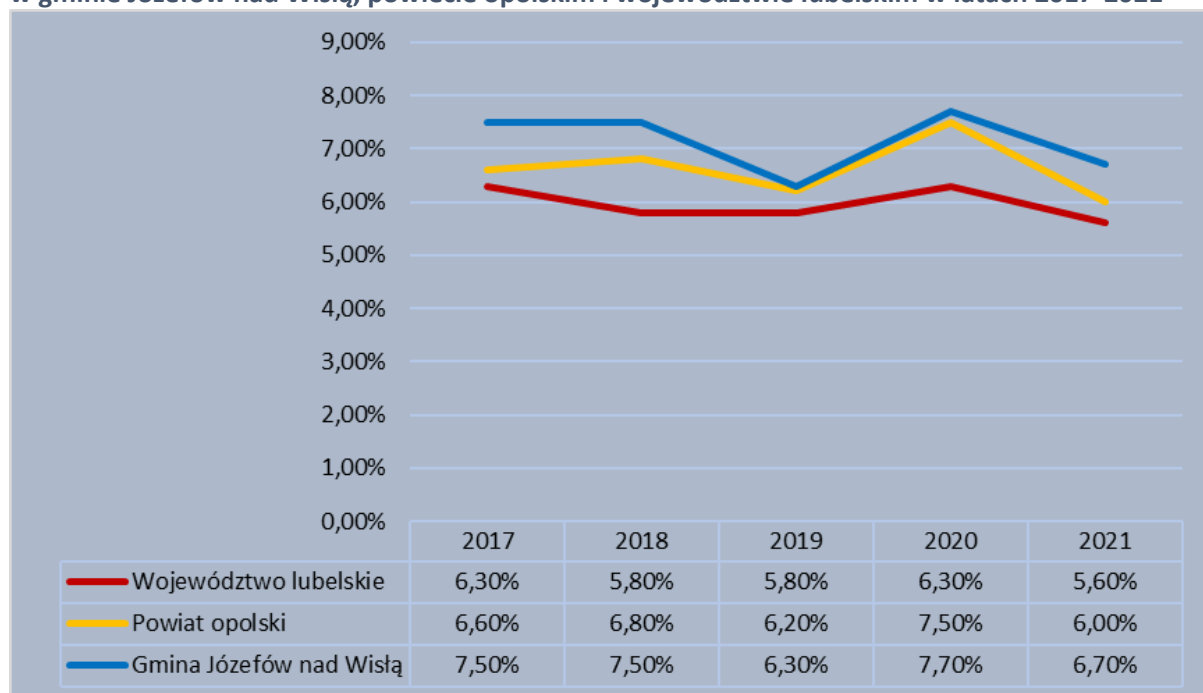
Tabela 11. Procentowy udział poszczególnych grup bezrobotnych w całkowitej populacji bezrobotnych w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021

Bezrobotni:	2017	2018	2019	2020	2021
do 25 roku życia	26,32%	20,34%	19,34%	23,10%	19,92%
do 30 roku życia	45,07%	37,29%	34,98%	40,79%	34,75%
powyżej 50 roku życia	17,11%	21,36%	21,40%	18,05%	18,64%
długotrwale bezrobotni	68,42%	65,42%	68,31%	63,18%	69,07%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Ostatnim ważnym aspektem związanym z bezrobociem jest procentowy udział osób zarejestrowanych jako bezrobotne w populacji osób w wieku produkcyjnym,

Wykres 35. Procentowy udział osób bezrobotnych do populacji osób w wieku produkcyjnym w gminie Józefów nad Wisłą, powiecie opolskim i województwie lubelskim w latach 2017-2021

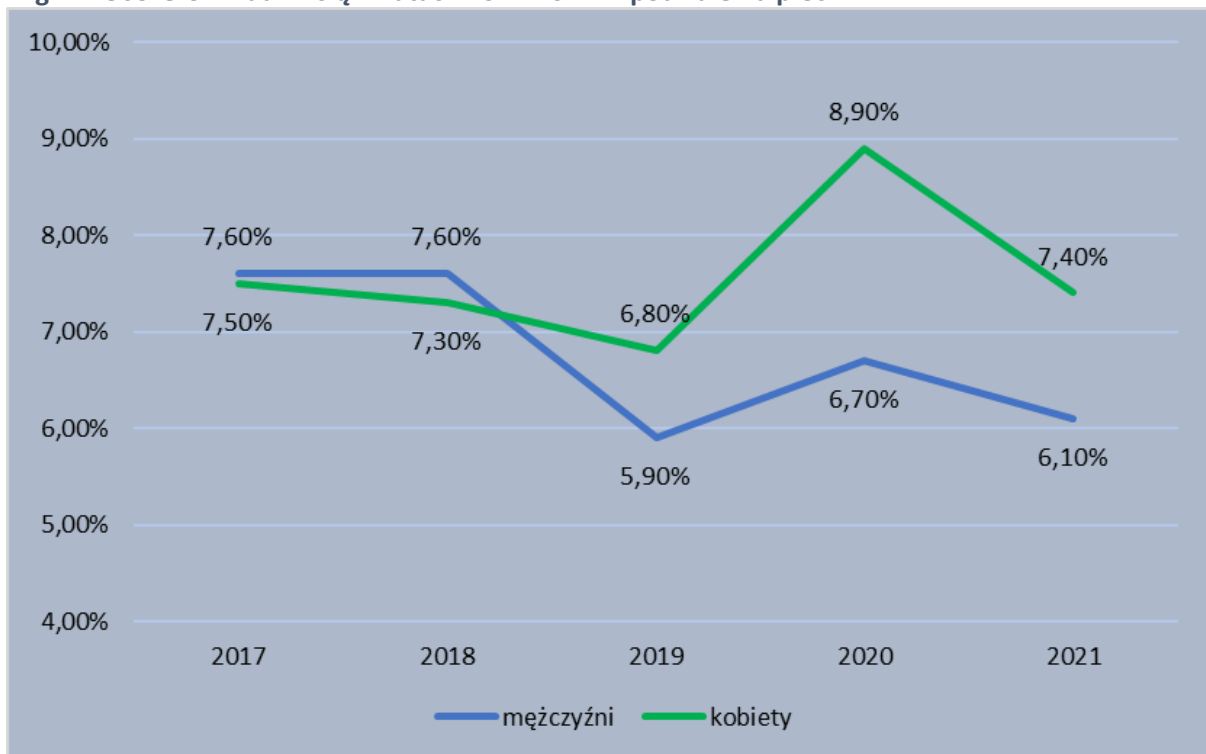

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Jak widać w tym zakresie dane dotyczące gminy Józefów nad Wisłą nie odbiegają w znacznym stopniu od powiatu opolskiego i województwa lubelskiego. Na koniec roku 2021 osoby bezrobotne stanowią 6,70% osób w wieku produkcyjnym. W tym samym czasie w powiecie było to 6%, a w województwie 5,60%. W latach poprzednich różnica ta utrzymywała się na zbliżonym poziomie.

Jeżeli chodzi o podział na płeć w tym zakresie, to nieco lepiej wypadają mężczyźni, wśród których osoby bezrobotne na koniec 2021 roku stanowiły 6,10% populacji osób w wieku produkcyjnym. W przypadku kobiet było to 7,40%. Trend ten trwa od 2019 roku. W latach 2017-2018 mężczyźni osiągnęli nieznacznie większy poziom tego wskaźnika.

Wykres 36. Procentowy udział osób bezrobotnych do populacji osób w wieku produkcyjnym w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021 w podziale na płeć

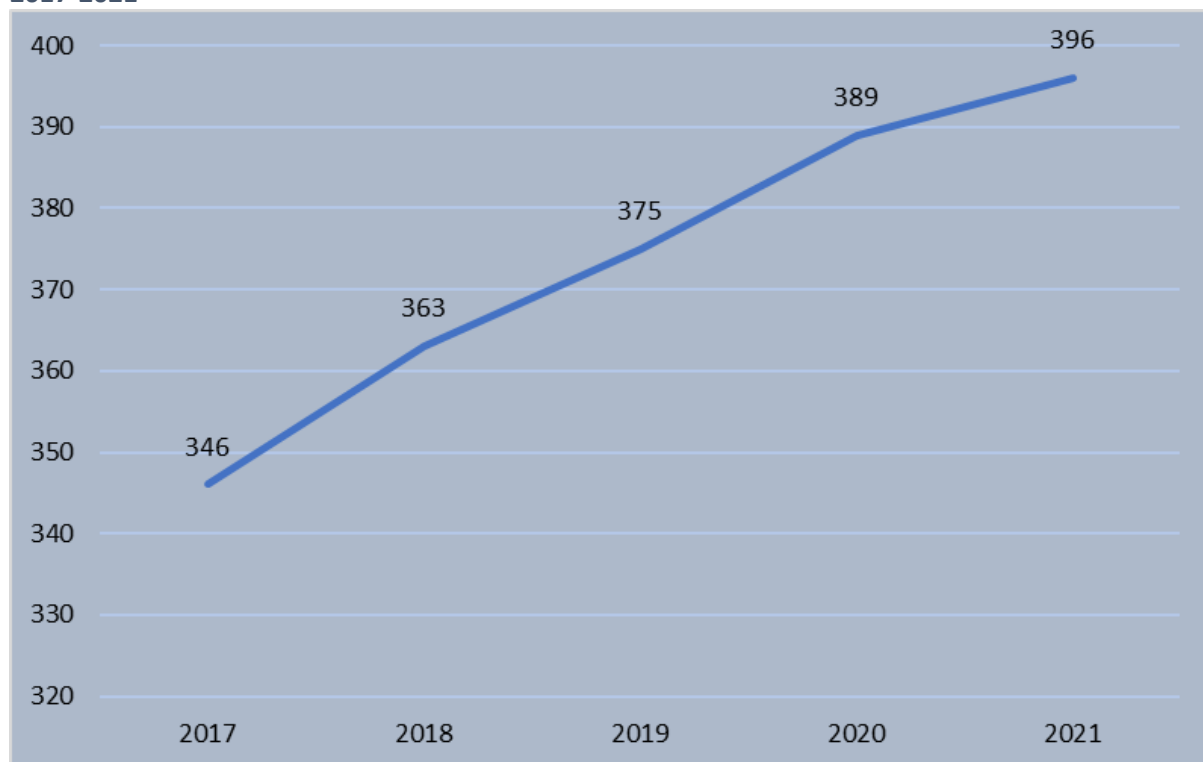
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

3.2 Podmioty gospodarcze

Kolejnym ważnym wyznacznikiem sprawności zarządzania gminą, powiązany bezpośrednio z rynkiem pracy i bezrobociem, jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na jej terenie.

W przypadku gminy Józefów nad Wisłą widoczny jest pozytywny trend rosnący w tym zakresie. Na koniec roku 2021 na terenie gminy działało 396 podmiotów gospodarczych. Był to wzrost o 14,45% w stosunku do bazowego roku 2017, kiedy liczba podmiotów gospodarczych wyniosła 346.

Wykres 37. Liczba podmiotów gospodarczych działających w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

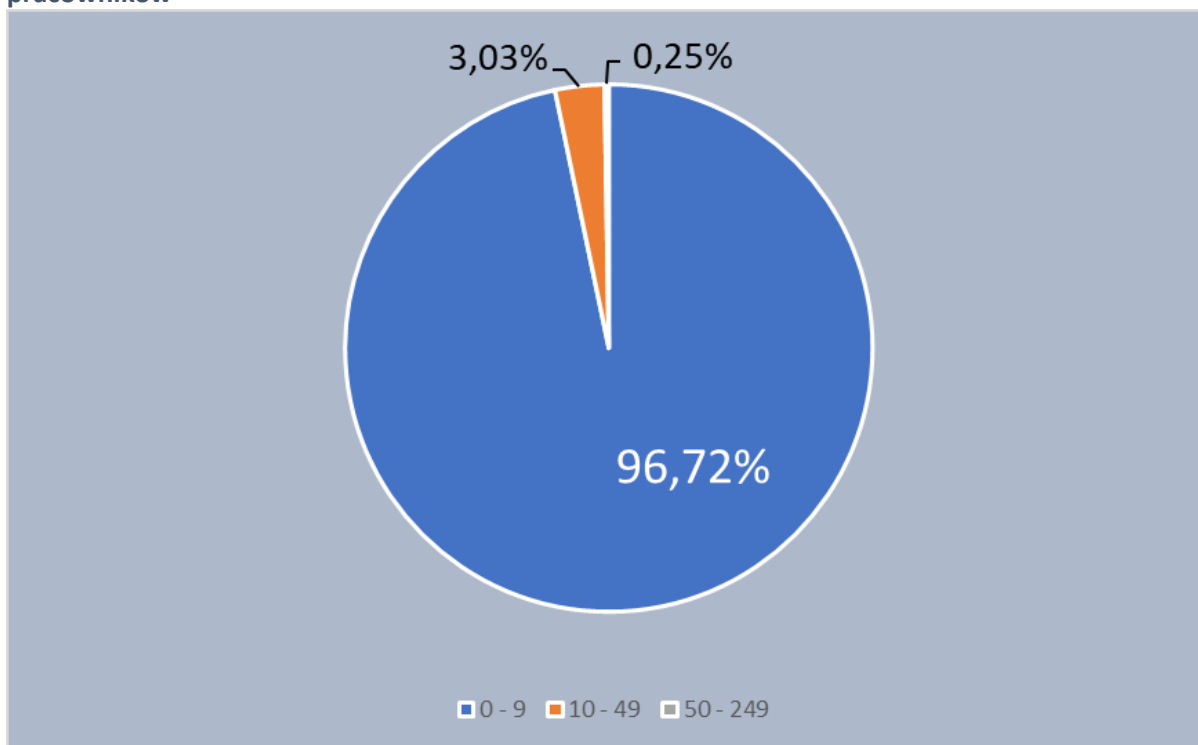
Wśród opisanej wyżej liczby podmiotów gospodarczych zdecydowanie przeważają te z sektora prywatnego, który na koniec 2021 roku było 376 przy 13 z sektora publicznego. Liczba tych drugich na przestrzeni lat nie zmienia się, co świadczy o tym, że za przyrost ogólnej liczby podmiotów odpowiadają prywatni przedsiębiorcy.

Dominującą formą prawną prywatnych działalności gospodarczych na terenie gminy Józefów nad Wisłą są te prowadzone przez osoby fizyczne, które stanowią 72,07% ogółu (271 z 376). Poza nimi znaczącą grupę stanowią stowarzyszenia i organizacje społeczne, których na koniec roku 2021 było 33 (8,78% wszystkich prywatnych działalności). Oprócz tych dwóch grup działało jeszcze 12 spółek handlowych, 13 spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, 22 spółki cywilne, 6 spółdzielni, 2 fundacje oraz 1 spółka jawna.

Innym sposobem spojrzenia na podmioty gospodarcze jest liczba pracowników, które zatrudniają. W tej kategorii zdecydowanie przeważają małe przedsiębiorstwa, w których pracuje do 9 osób. Jest ich łącznie 383 co stanowi 96,72% wszystkich działalności. Poza nimi na terenie gminy istnieje 12

podmiotów zatrudniających od 10 do 49 pracowników i tylko 1, w którym zatrudnienie znalazło od 50 do 249 osób.

Wykres 38. Podział podmiotów gospodarczych w gminie Józefów nad Wisłą ze względu na liczbę pracowników

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Aby jeszcze dokładniej przyjrzeć się podmiotom gospodarczym funkcjonującym na terenie gminy Józefów nad Wisłą należy przeanalizować je pod kątem sektorów Polskiej Klasyfikacji Działalności PKD 2007. Jest to umownie przyjęty hierarchicznie usystematyzowany podział rodzajów działalności społeczno-gospodarczej jakie realizują podmioty gospodarczej, opracowany na podstawie statystycznej klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev2, wprowadzonej rozporządzeniem nr 1893/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r.

Tabela 12. Podział podmiotów gospodarczych w gminie Józefów nad Wisłą ze względu na sektory klasyfikacji PKD 2007

Sektor według PKD 2007	Opis działalności według PKD 2007	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w sektorze	% z całości
A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	7	1,79%
B	Górnictwo i wydobywanie	0	0,00%
C	Przetwórstwo Przemysłowe	36	9,18%
D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0,00%

E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3	0,77%
F	Budownictwo	53	13,52%
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych; włączając motocykle	113	28,83%
H	Transport i gospodarka magazynowa	33	8,42%
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	4	1,02%
J	Informacja i komunikacja	9	2,30%
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	4	1,02%
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	5	1,28%
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	14	3,57%
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	10	2,55%
O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	19	4,85%
P	Edukacja	11	2,81%
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	10	2,55%
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	6	1,53%
S	Pozostała działalność usługowa	55	14,03%
T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby		
U	Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

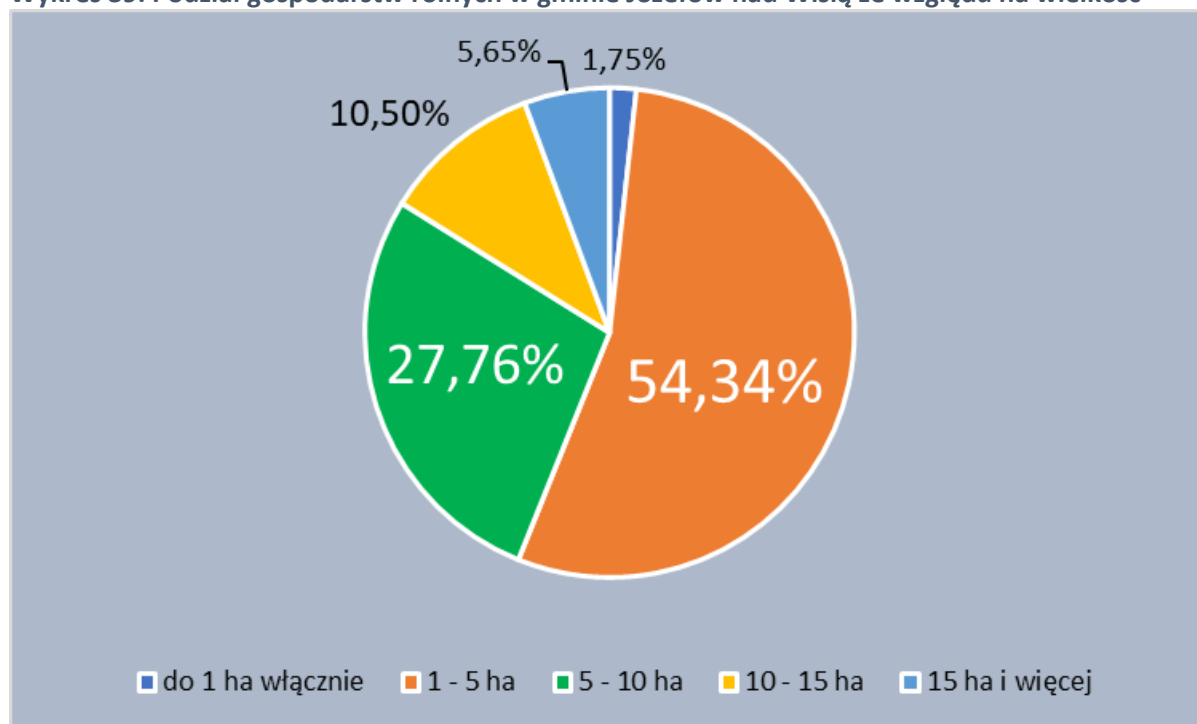
Jak widać zdecydowanie przeważającym sektorem PKD 2007 jest sektor G, czyli podmioty gospodarcze prowadzące działalność związaną z handlem hurtowy i detaliczny jak również warsztaty samochodowe. Stanowią one ponad ¼ wszystkich przedsiębiorstw na terenie gminy Józefów nad Wisłą. Inne znaczące sektory to przetwórstwo przemysłowe (36 podmiotów), budownictwo (53 podmioty), transport i gospodarka magazynowa (33 podmioty) oraz pozostała działalność usługowa połączona z gospodarstwami domowymi zatrudniającymi pracowników (55 podmiotów). Pozostałe sektory mają od kilku do kilkunastu przedstawicieli, natomiast sektory B, D oraz U nie są reprezentowane przez żaden podmiot.

3.3 Rolnictwo

Rolnictwo to najważniejszy element uwarunkowań gospodarczych gminy Józefów nad Wisłą. Użytki rolne stanowią ponad 70% jej powierzchni, a wyjątkową cechą całego regionu jest specjalizacja sadownicza.

W 2020 roku, zgodnie z danymi ostatniego Powszechnego Spisu Rolnego na terenie gminy znajdowało się łącznie 1 257 gospodarstw rolnych. Ponad połowa z nich, 638, to gospodarstwa o powierzchni od 1 do 5 hektarów. Kolejne 349 mają obszar od 5 do 10 hektarów, 132 od 10 do 15 hektarów, 71 powyżej 15 hektarów, a najmniejsza liczba to małe gospodarstwa poniżej 1 hektara, których jest 22.

Wykres 39. Podział gospodarstw rolnych w gminie Józefów nad Wisłą ze względu na wielkość

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL – Powszechny Spis Rolny 2020

Zdecydowana większość gospodarstw rolnych w gminie Józefów nad Wisłą (1 201) przeznaczają końcową produkcję rolniczą na sprzedaż, a prawie wszystkie (1 254) uzyskują z tej produkcji dochody. Łączna powierzchnia wszystkich gospodarstw rolnych wynosi 9 310,49 hektara, z czego 83,72% stanowią użytki rolne, 12,48% lasy i grunty leśne, a 3,80% pozostałe grunty.

Średnia wielkość gospodarstwa rolnego w gminie Józefów nad Wisłą to 7,41 hektara, z czego 6,20 hektara stanowią użytki rolne. Jest to wynik lepszy niż powiatu opolskiego jednak niższy niż województwa lubelskiego.

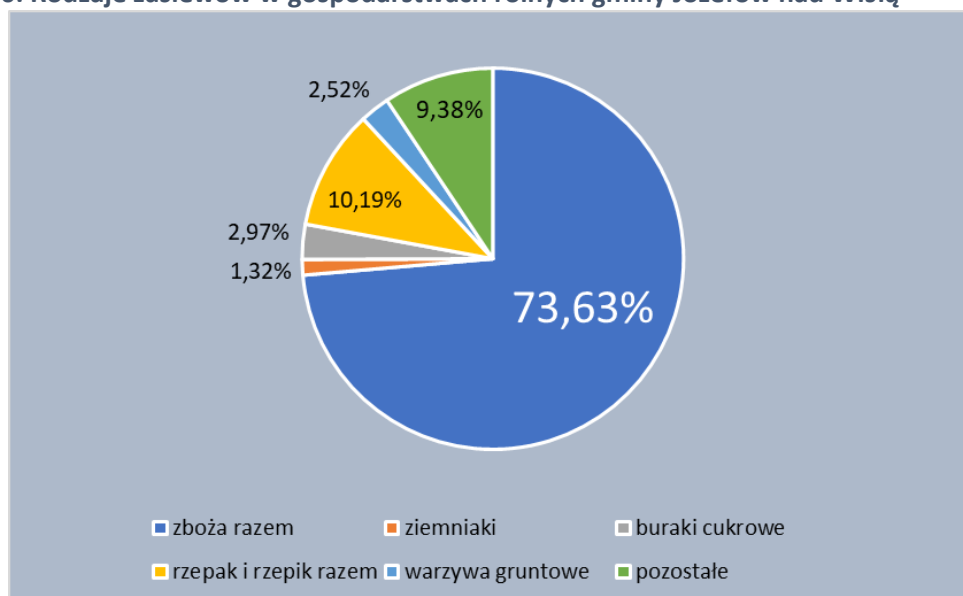
Tabela 13. Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego w gminie Józefów nad Wisłą, powiecie opolskim i województwie lubelskim

JST	średnia powierzchnia ogółem	w tym użytki rolne
Województwo lubelskie	9,64 ha	8,51 ha
Powiat opolski	6,22 ha	5,30 ha
Gmina Józefów nad Wisłą	7,41 ha	6,20 ha

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL – Powszechny Spis Rolny 2020

Pod zasiewami znajduje się 1 461,73 hektarów powierzchni gminy, z czego większość stanowią zboża, pokrywające 1 076,20 hektara. Pozostałe rodzaje zasiewów stanowią stosunkowo niewielki procent całości.

Wykres 40. Rodzaje zasiewów w gospodarstwach rolnych gminy Józefów nad Wisłą

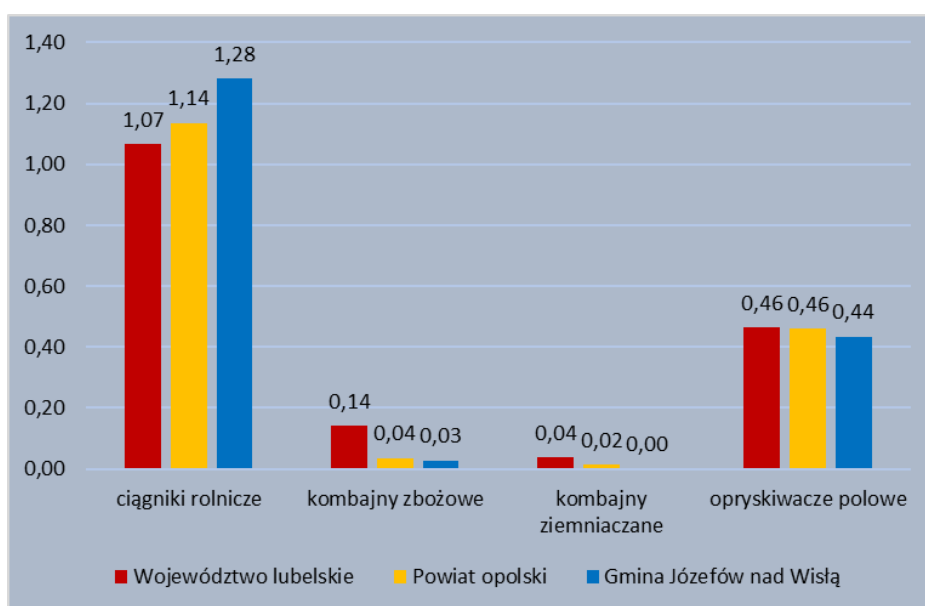

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL – Powszechny Spis Rolny 2020

Natomiast w przypadku zwierząt hodowlanych zdecydowanie przeważa drób, którego łącznie we wszystkich gospodarstwach rolnych w gminie Józefów nad Wisłą w roku 2020 było 4 566 sztuk. Trzody chlewnej naliczono 100, a bydła 43 sztuki.

Ostatnim ważnym elementem związanym z jakością funkcjonowania gospodarstw rolnych jest ich wyposażenie w maszyny rolnicze. W tym celu przyjrzyć można się ich liczbie przypadającej na jedno gospodarstwo.

Wykres 41. Maszyny rolnicze przypadające na jedno gospodarstwo rolne w gminie Józefów nad Wisłą

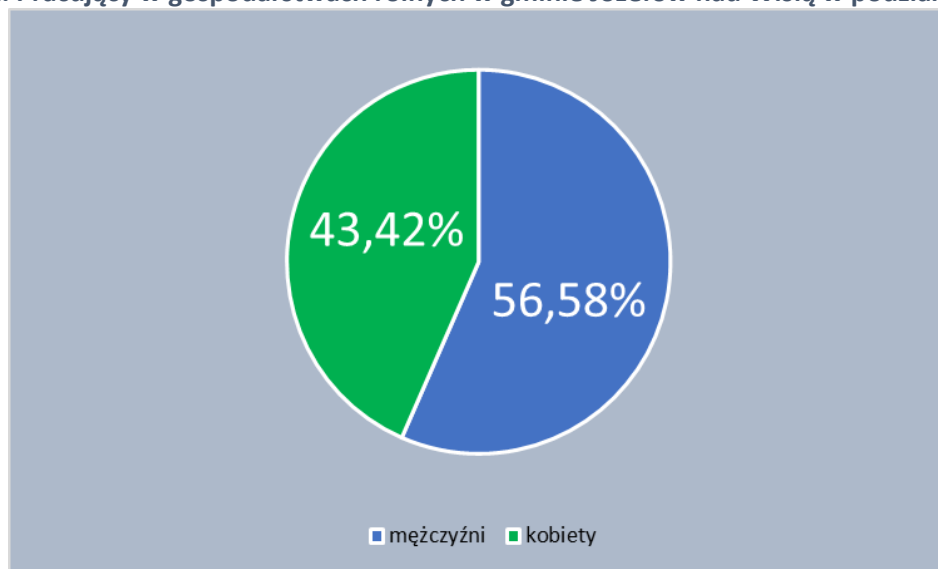

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL – Powszechny Spis Rolny 2020

Na powyższym wykresie widać, że na gospodarstwa rolne w gminie Józefów nad Wisłą przypada średni 1,28 ciągnika rolniczego, 0,03 kombajnu zbożowego oraz 0,44 opryskiwacza polowego. Te wyniki są lepsze (w przypadku ciągników) lub niewiele słabsze od średniej dla powiatu opolskiego oraz województwa lubelskiego. Łącznie w gminie Józefów nad Wisłą użytkowanych jest 1 612 ciągników rolniczych, 35 kombajnów zbożowych i 547 opryskiwaczy polowych. Żadne z gospodarstw nie posiada kombajnu ziemniaczanego.

W opisanych powyżej gospodarstwach rolnych w roku 2020 pracowało łącznie 2 075 osób, z czego większość stanowili mężczyźni (1 174), a nieco mniej (901) kobiety.

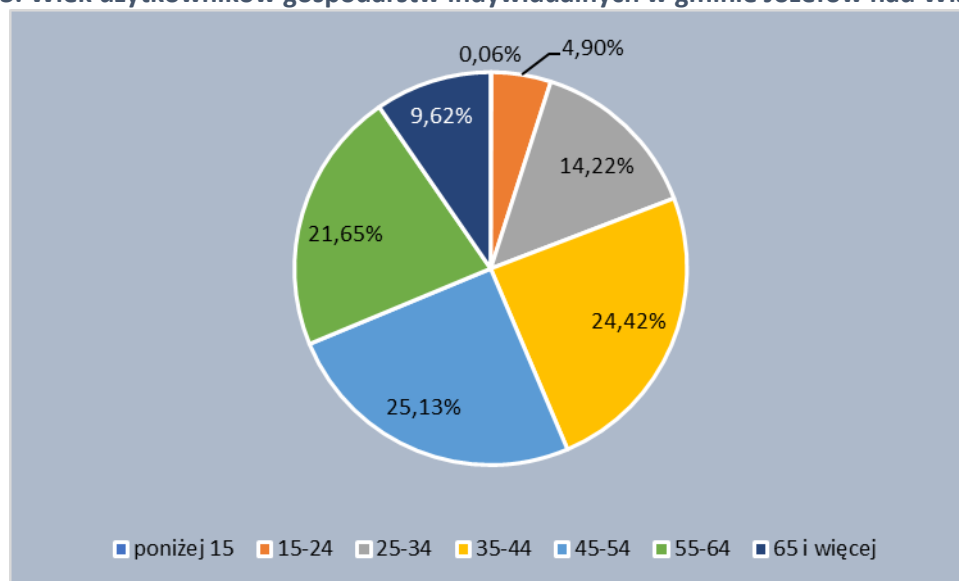
Wykres 42. Pracujący w gospodarstwach rolnych w gminie Józefów nad Wisłą w podziale na płeć

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL – Powszechny Spis Rolny 2020

Spośród tych osób pracujących w gospodarstwach rolnych w gminie Józefów nad Wisłą, 1 695 stanowili użytkownicy gospodarstw indywidualnych oraz członkowie ich rodzin. Wśród nich połowa to osoby w wieku od 35 do 54 lat. Natomiast niecałe 10% to mieszkańcy w wieku poprodukcyjnym.

Wykres 43. Wiek użytkowników gospodarstw indywidualnych w gminie Józefów nad Wisłą

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL – Powszechny Spis Rolny 2020

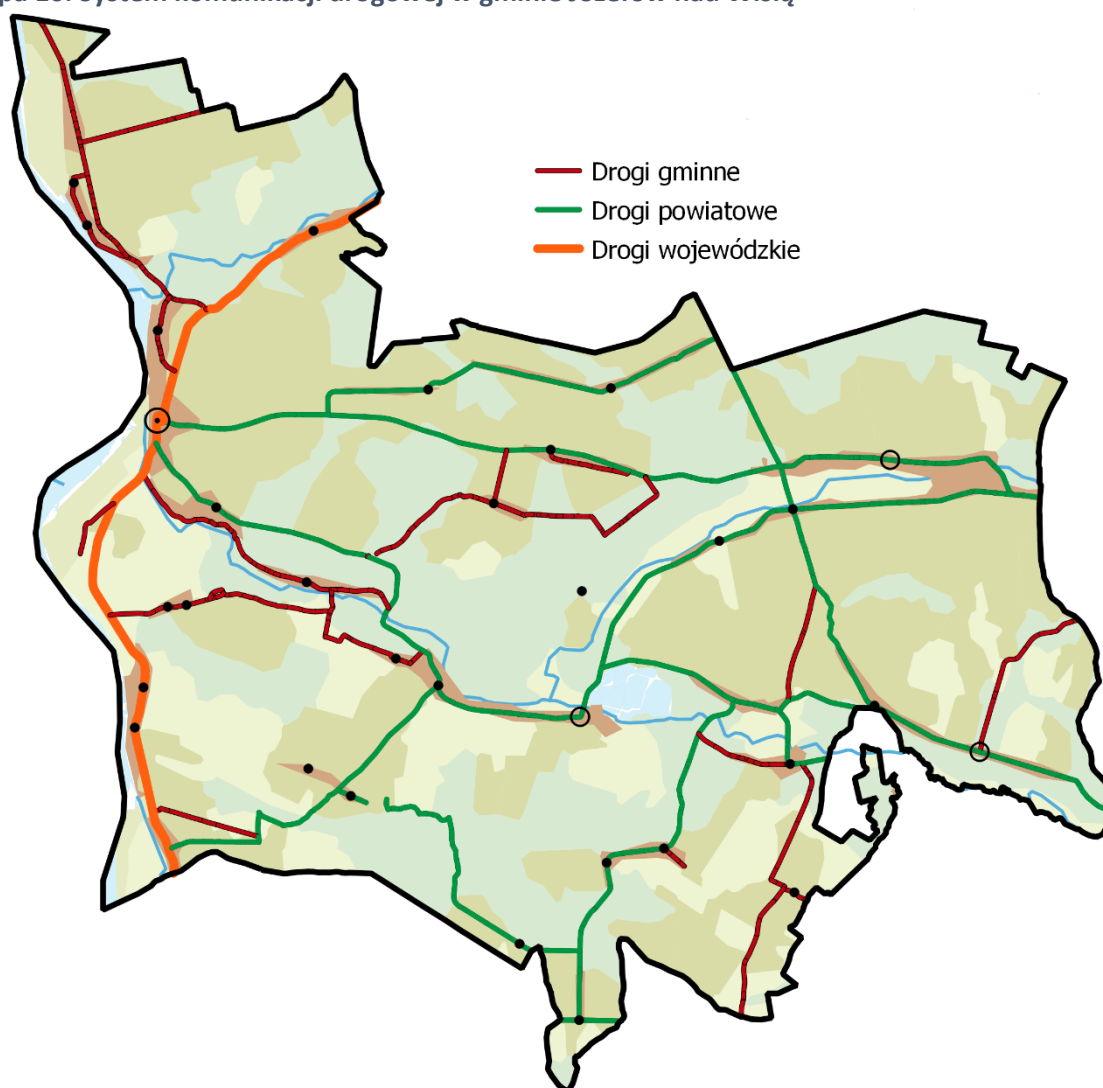
4. Diagnoza infrastruktury

4.1 Infrastruktura komunikacyjna

Jednym z najważniejszych czynników wpływającym na rozwój gminy oraz życie jej mieszkańców jest dostępność komunikacyjna. Można ją podzielić na dostępność wewnętrzną oraz zewnętrzną. Ta pierwsza opisuje łatwość z jaką ludność może przemieszczać się pomiędzy poszczególnymi miejscowościami gminy. Natomiast dostępność zewnętrzna skupia się na możliwości dotarcia na teren gminy przez przyjezdnych.

Dostępność komunikacyjna gminy Józefów nad Wisłą oparta jest w całości na systemie dróg. Najważniejsza arteria przebiegająca przez jej terytorium to droga wojewódzka numer 824, która biegnie od miejscowości Żyrzyn na północy województwa do Annopola. Przecina ona gminę Józefów nad Wisłą na linii północ-południe od Wólki Kolczyńskiej do Wałowic-Kolonii. Natomiast we wsi Kolczyn do 2023 roku kończyła swój bieg droga wojewódzka numer 825, która łączyła gminę z sąsiednią gminą Łaziska (łączna długość DW825 wynosiła 10 km). Obecnie droga została przekazana w zarząd gminy Józefów nad Wisłą.

Mapa 10. System komunikacji drogowej w gminie Józefów nad Wisłą

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Obiektów Ogólnogeograficznych oraz danych gminy

Te dwie, położone na zachodzie gminy, drogi wojewódzkie stanowią podstawę jej dostępności zewnętrznej. Dostępność wewnętrzna oparta jest na systemie dróg powiatowych oraz gminnych, które łączą wszystkie najważniejsze miejscowości.

Łączna długość dróg w gminie Józefów nad Wisłą wynosi 160,72 km, z czego aż 78,47% stanowią drogi gruntowe. Drogi utwardzone to jedynie 21,53% systemu komunikacyjnego.

Tabela 14. Drogi w gminie Józefów nad Wisłą

Rodzaj drogi	w tym:	Długość (km)	Udział w całości
Utwardzone	ulepszone bitumiczne	25,60 km	16,93%
	ulepszone betonowe	3,2 km	1,99%
	nieulepszone tłuczniowe	5,8 km	3,61%
Gruntowe	wzmocnione żwirem, żużłem	120,4 km	74,91%
	z gruntu rodzimego	5,72 km	3,56%
Razem		160,72 km	100%

Źródło: Raport o stanie gminy Józefów nad Wisłą za rok 2021

Taki podział dróg ze względu na ich jakość, chociaż dość powszechny wśród gmin miejsko-wiejskich oraz wiejskich, świadczy to o potrzebie modernizacji systemu komunikacji drogowej w gminie Józefów nad Wisłą. W tym zakresie, w roku 2021, zrealizowano 5 projektów przebudowy dróg gminnych o łącznej wartości 1 062 244,69 zł. Natomiast w trakcie realizacji było dodatkowych 7 projektów o wartości 196 140,88 zł.

Gmina Józefów nad Wisłą nie posiada dostępu do sieci kolejowej. Najbliżej położone stacje kolejowe znajdują się w Kraśniku na wschodzie oraz w Ostrowcu Świętokrzyskim na zachodzie w województwie świętokrzyskim.

Ważnym elementem dostępności gminy są połączenia komunikacji zbiorowej, z których korzystać mogą mieszkańcy. W przypadku gminy Józefów nad Wisłą ogranicza się on do prywatnych przewoźników, którzy obsługują kilka połączeń pomiędzy miastem Józefów nad Wisłą, a Puławami w kierunku północnym (przez Opole Lubelskie i Kazimierz Dolny), Annopolem w kierunku południowym oraz Kraśnikiem w kierunku wschodnim. Te trzy kierunki umożliwiają mieszkańcom większości terenów gminy dojazd do Józefowa nad Wisłą bez konieczności korzystania z transportu prywatnego, jednak ze względu na bardzo ograniczoną liczbę kursów i połączeń w dalszym ciągu może być on preferowany od transportu zbiorowego. Dojazd do stolicy województwa, miasta Lublin, wymaga przesiadki w jednej z powyższych miejscowości. Łączna liczba przystanków na terenie gminy wynosi 45 i nie zmieniała się na przestrzeni lat 2017-2021.

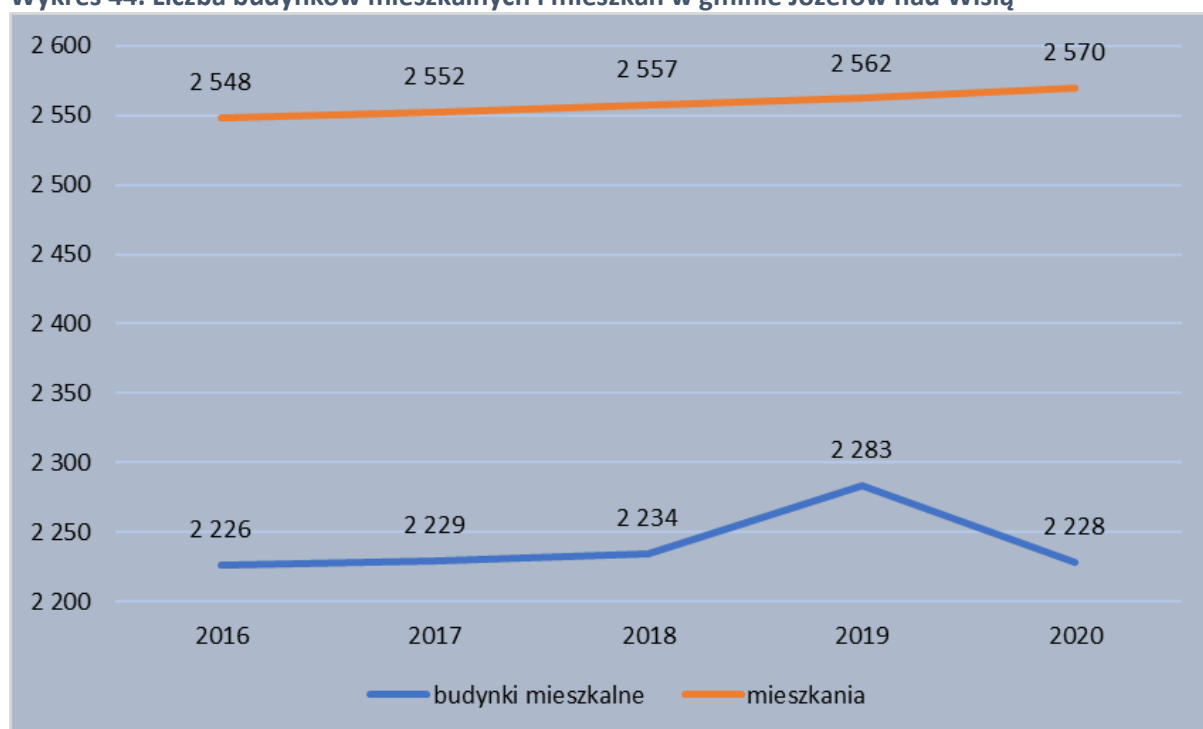
4.2 Gospodarka mieszkaniowa i infrastruktura techniczna

Zasoby mieszkaniowe

Ze względu na brak danych Głównego Urzędu Statystycznego za rok 2021 na potrzeby niniejszego rozdziału przyjęty został okres statystyczny 2016-2020.

Zasoby mieszkaniowe w gminie Józefów nad Wisłą utrzymują stały poziom. Liczba budynków mieszkalnych stabilnie rosła do roku 2019, by zaliczyć niewielki spadek na koniec roku 2020 i wrócić do poziomu z lat 2016-2017. Z kolei liczba mieszkań dostępnych w tych budynkach w ciągu 5 lat wzrosła z 2 548 do 2 570.

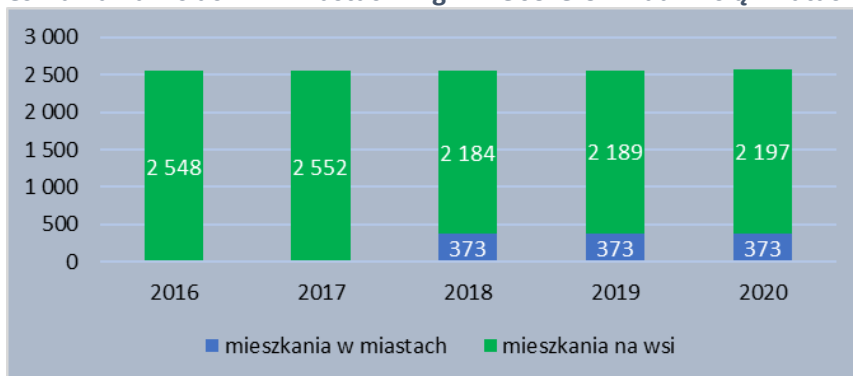
Wykres 44. Liczba budynków mieszkalnych i mieszkań w gminie Józefów nad Wisłą

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Fakt, że liczba mieszkań nieznacznie rośnie, a liczba budynków mieszkalnych zmalała, mógłby świadczyć o powstającej zabudowie wielorodzinnej, w szczególności na terenie miasta Józefów nad Wisłą, jednak dane statystyczne dotyczące liczby mieszkań na terenach miejskich i wiejskich mówią co innego.

Wykres 45. Mieszkania na wsiach i w miastach w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Jak widać liczba mieszkań na terenach miejskich, które mogą być liczone dopiero od 1 stycznia 2018 roku, nie zmieniła się na przestrzeni trzech ostatnich lat.

Aby lepiej przeanalizować liczbę zasobów mieszkaniowych dostępnych w gminie Józefów nad Wisłą, należy przeliczyć ją na 1 000 mieszkańców.

Tabela 15. Liczba mieszkań w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie Józefów nad Wisłą, powiecie opolskim i województwie lubelskim w latach 2016-2020

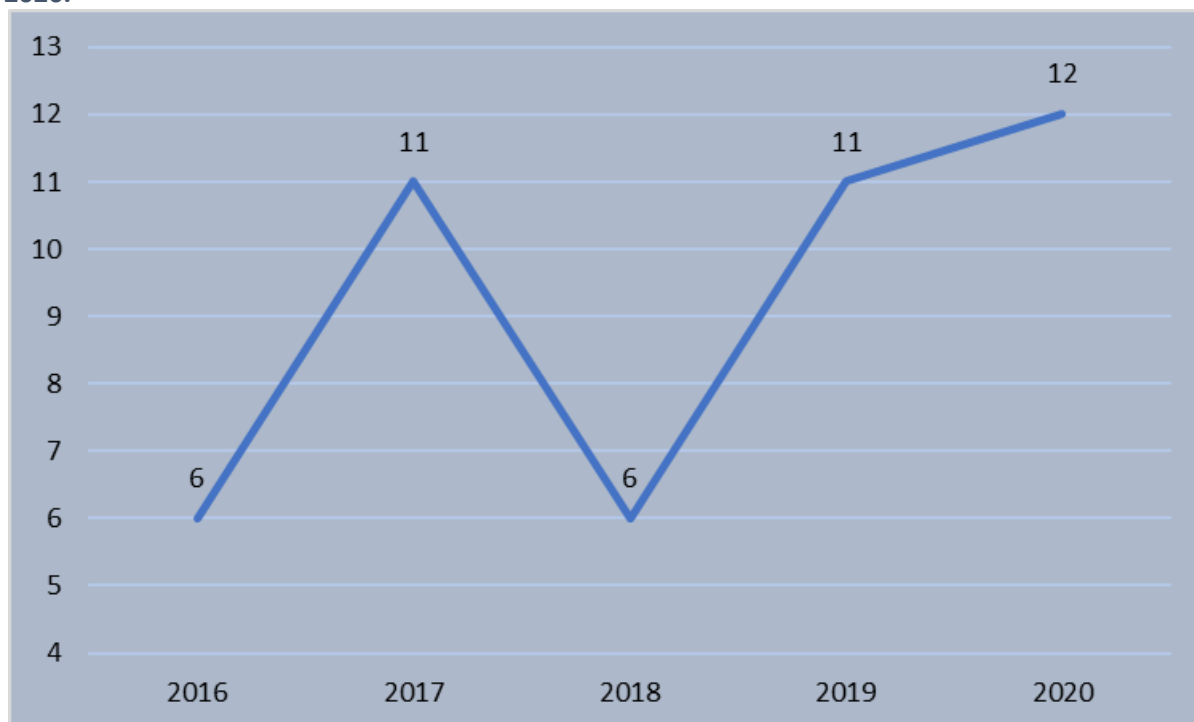
	2016	2017	2018	2019	2020
Województwo lubelskie	359,9	364,2	368,9	373,6	385,9
Powiat opolski	343,4	346,2	350,4	354,6	367,1
Gmina Józefów nad Wisłą	379,1	382,8	387,8	393,2	409,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Jak widać gmina Józefów nad Wisłą wypada w tym zakresie zdecydowanie lepiej niż powiat opolski, a nawet województwo lubelskie, co jest wynikiem bardzo pozytywnym. Wskaźnik ten niezmiennie notuje trend rosnący, a koniec roku 2020 na 1 000 mieszkańców gminy dostępnych było już blisko 410 mieszkań. W tym samym roku średnia dla całej Polski wyniosła 394,2.

Ostatni ważny wskaźnik to liczba nowych mieszkań oddawanych do użytku.

Wykres 46. Liczba nowych mieszkań oddanych do użytku w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2016-2020.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Jak widać w tym zakresie nie widać żadnej tendencji negatywnej lub pozytywnej. W latach 2016-2020 łącznie oddano do użytku 46 nowych mieszkań, z czego najwięcej w latach 2017, 2019 oraz 2020. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że wszystkie nowo oddane mieszkania były inwestycjami indywidualnymi.

Infrastruktura techniczna

Ważnym uzupełnieniem zasobów mieszkaniowych jest dostęp do infrastruktury technicznej i sanitarnej. Na koniec roku 2020 dostęp do łazienki posiadało 60,2% mieszkań w gminie Józefów nad Wisłą. Do ustępu spłukiwanego dostęp miało ich z kolei 64%, a do centralnego ogrzewania 55,1%. We wszystkich tych trzech aspektach gmina wypada wyraźnie słabiej niż powiat opolski oraz województwo lubelskie, które osiągają wyniki w przedziale 70-85%. Takie statystyki sugerują potrzebę poprawy sytuacji mieszkaniowej mieszkańców gminy.

Tabela 16. Dostęp mieszkań w gminie Józefów nad Wisłą, powiecie opolskim oraz województwie lubelskim do infrastruktury techniczno-sanitarnej

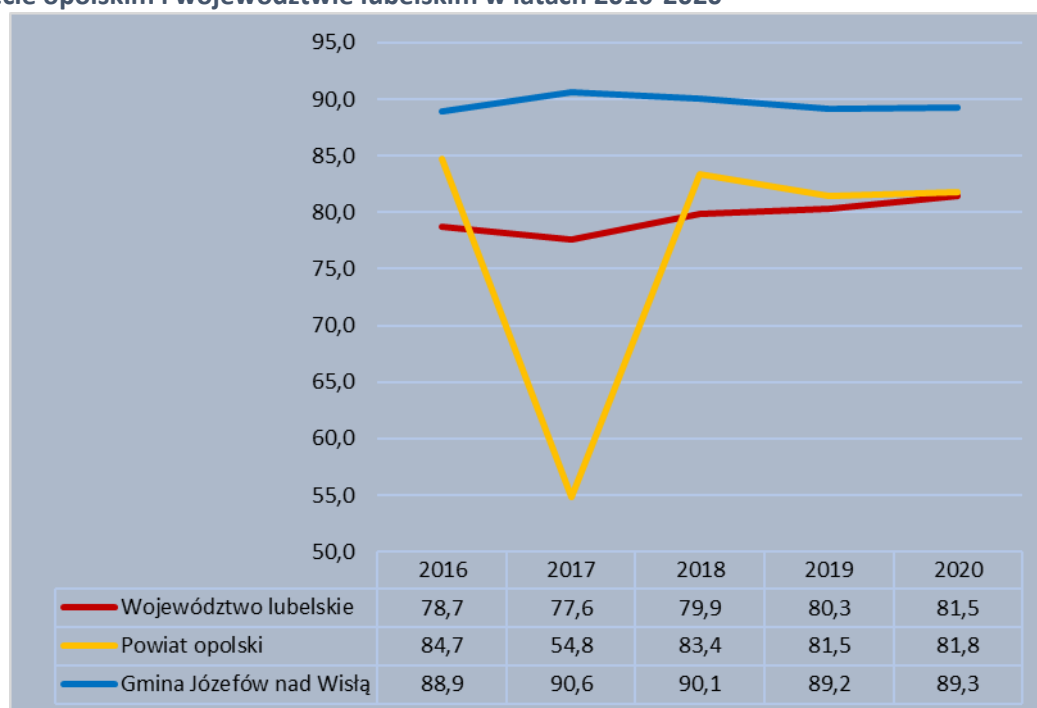
	Ustęp spłukiwany	Łazienka	Centralne ogrzewanie
Województwo lubelskie	85,5%	83,0%	76,3%
Powiat opolski	78,5%	75,4%	68,8%
Gmina Józefów nad Wisłą	64,0%	60,2%	55,1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Równie ważne jest podłączenie budynków mieszkalnych w gminie do sieci przesyłowych, czyli wodociągów, kanalizacji oraz sieci gazowej. Ta ostatnia, ze względu na przewagę terenów wiejskich, ma najmniejsze znaczenie dla gminy Józefów nad Wisłą. W roku 2020 podłączenie do gazu sieciowego miało 11,9% mieszkań, podczas gdy średnia w powiecie opolskim i województwie lubelskim wynosi około 45%.

W przypadku sieci wodociągowej gmina Józefów nad Wisłą wypada już dużo lepiej. Na koniec roku 2020 dostęp do niej miało 89,3% budynków mieszkalnych. Co prawda jest to nieznaczny spadek w stosunku do rekordowego roku 2017 (90,6%), ale w przedziale 2016-2020 każdego roku gmina osiągała wynik wyższy niż średnia powiatu opolskiego i województwa lubelskiego, co niewątpliwie świadczy o niej pozytywnie.

Wykres 47. Dostęp budynków mieszkalnych do sieci wodociągowej w gminie Józefów nad Wisłą, powiecie opolskim i województwie lubelskim w latach 2016-2020

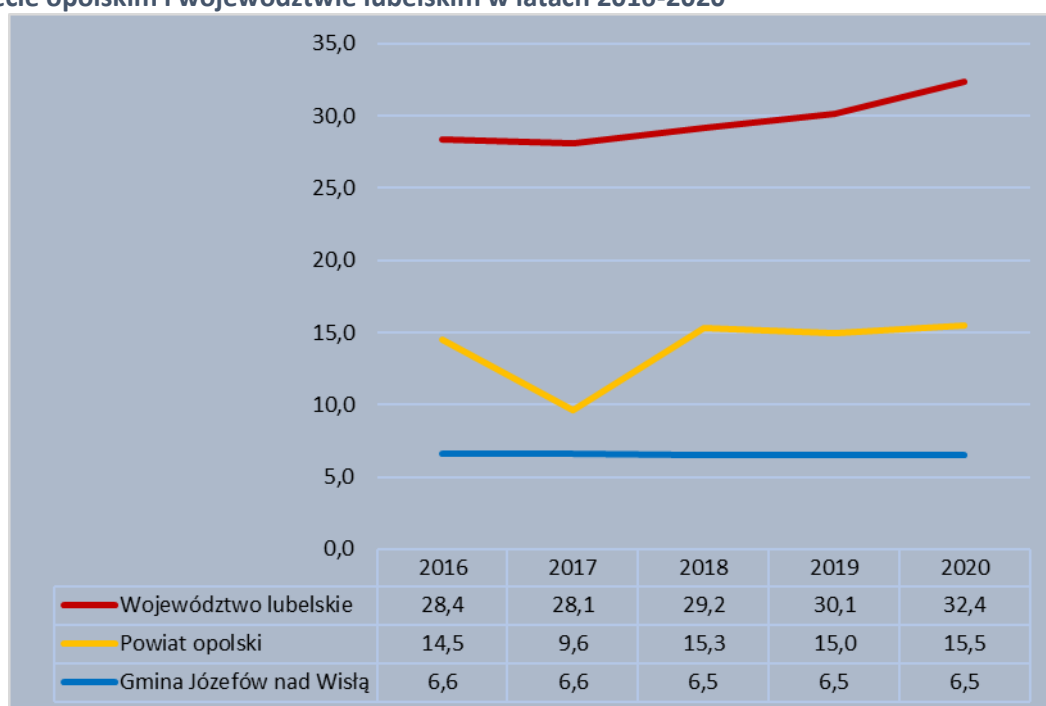

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Innym sposobem analizy dostępu do sieci wodociągowej jest odniesienie go do procentu całości populacji, która ten dostęp posiada. W przypadku gminy Józefów nad Wisłą na koniec roku 2020 było to 86,7% mieszkańców, co było minimalną zmianą na plus w stosunku do lat poprzednich (+0,01%). Obie statystyki dotyczące dostępu do sieci wodociągowej świadczą pozytywnie o zasobach gminy w tym zakresie. Nie oznacza to jednak, że dalsze inwestycje nie są konieczne. Łączna długość wodociągów nie uległa zmianie w okresie 2017-2020 i wynosiła 90,6 km. Natomiast w latach 2019-2020 znacząco wzrosła liczba awarii, których łącznie było 13, w porównaniu do 6 w latach 2016-2018. Świadczyć to może o potrzebie prac remontowych.

Gmina Józefów nad Wisłą wypada zdecydowanie słabiej w przypadku sieci kanalizacyjnej. Jej łączna długość wynosi jedynie 3,3 km i nie zmieniła się na przestrzeni ostatnich lat. Natomiast dostęp do niej posiada jedynie 6,5% budynków mieszkalnych i 11,3% mieszkańców.

Wykres 48. Dostęp budynków mieszkalnych do sieci kanalizacyjnej w gminie Józefów nad Wisłą, powiecie opolskim i województwie lubelskim w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Na tym tle gmina wypada gorzej zarówno od powiatu opolskiego (nieznacznie) jak i województwa lubelskie (zdecydowanie). Inwestycje w tym zakresie wydają się być istotnym wyzwaniem.

Warto w tym miejscu zauważyć, że w gminie Józefów nad Wisłą występuje w tym zakresie zdecydowane zróżnicowanie pomiędzy terenami wiejskim, a miastem. W tym drugim dostęp do kanalizacji posiada 70,7% budynków mieszkalnych oraz 59,3% mieszkańców. Z kolei na wsiach infrastruktura kanalizacyjna praktycznie nie istnieje. Ma do niej dostęp tylko 0,7% budynków i 3,5% mieszkańców. Takie zróżnicowanie nie zachodzi w kwestii sieci wodociągowej, gdzie dostęp na wsi i w mieście jest na podobnym poziomie.

4.3 Gospodarka odpadami

Odpady komunalne zbierane są w gminie Józefów nad Wisłą przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych sp. z o. o. w Józefowie nad Wisłą. Natomiast za ich utylizację odpowiada Zakład Zagospodarowania Odpadów Komunalnych w Beżycach.

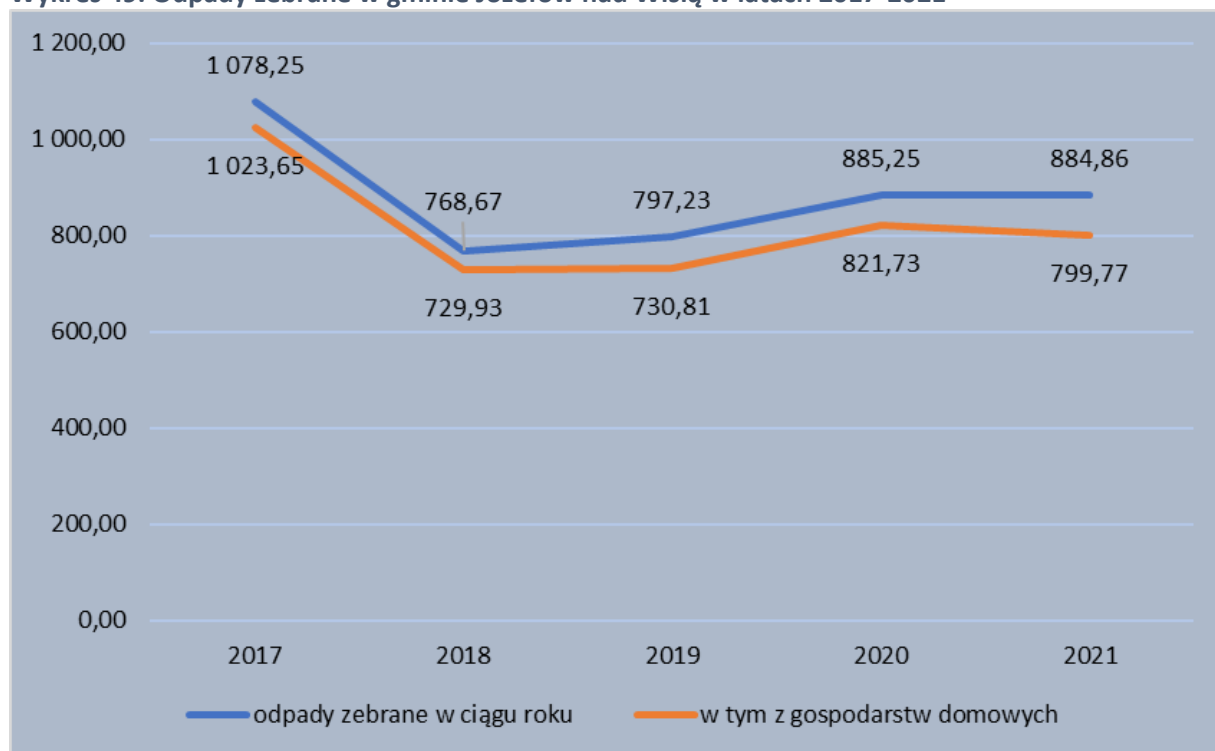
Selektywna zbiórka odpadów podzielona jest na 5 frakcji:

- Papier;
- Metale i tworzywa sztuczne;
- Szkło;
- Bio;
- Zmieszane odpady komunalne.

Pozostałe rodzaje odpadów takie jak zużyte baterie i akumulatory, lekarstwa, żarówki, odpady chemiczne oraz wielkogabarytowe zbierane są w punkcie selektywnego zbierania odpadów komunalnych w Mazanowie.

W roku 2021 w gminie Józefów nad Wisłą zebrano łącznie 884,86 ton odpadów komunalnych, z czego 799,77 ton pochodziło z gospodarstw domowych, a jedynie 85,09 ton z usług komunalnych, handlu czy małych i średnich przedsiębiorstw. Nie są to ilości duże jak na gminę tej wielkości. Należy jednak zaznaczyć, że niewielka ilość odpadów komunalnych jest cechą charakterystyczną wschodniej części Polski, gdzie odpady wytwarzane średnio przez jednego mieszkańca potrafią być nawet dwukrotnie mniejsze niż te w gminach z zachodnich województw. W przypadku gminy Józefów nad Wisłą na koniec roku 2021 było to jedynie 142 kg na mieszkańca.

Wykres 49. Odpady zebrane w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021

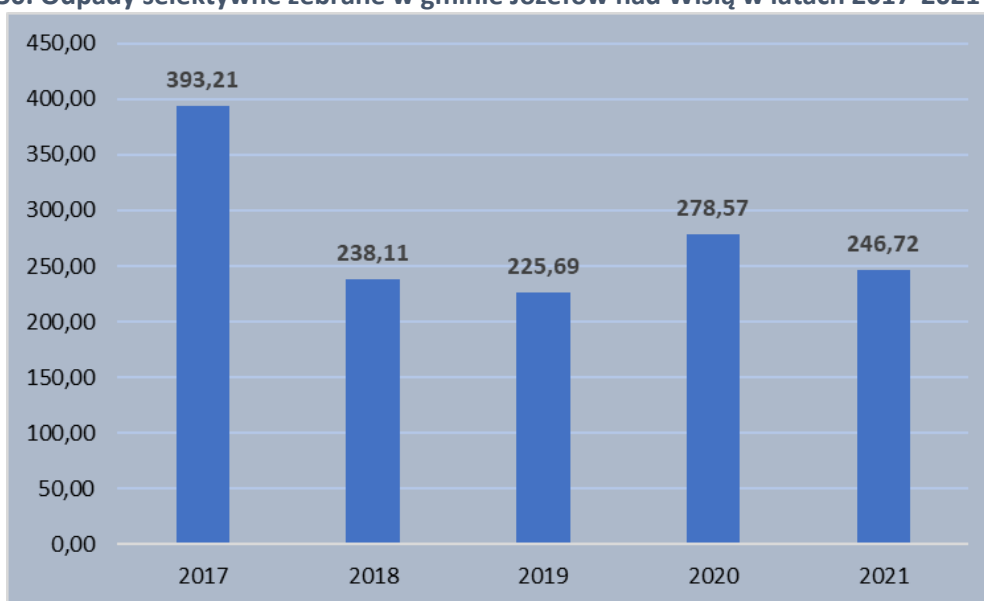
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Na powyższym wykresie widoczne jest, że ilość odpadów zbieranych w gminie Józefów nad Wisłą wzrosła od roku 2018 o ponad 100 ton. Najwięcej zebrano ich jednak w roku 2017, kiedy przekroczony został 1000 ton.

Ilość odpadów wytwarzanych średnio przez mieszkańca wzrosła natomiast ze 122 kg w roku 2019 do 142 kg w roku 2021. Dla porównania mieszkańcy powiatu opolskiego wyprodukowali w tym samym roku średnio 196 kg, a województwa lubelskiego 265 kg. Takie dane statystyczne świadczą o niskiej produkcji odpadów w gminie lub o popularności tzw. „dzikich wysypisk” oraz palenia odpadów. W tym drugim przypadku niezbędne są działania edukacyjne wśród mieszkańców.

O tej potrzebie świadczą również ilości zebranych w gminie odpadów selektywnych. W roku 2021 zebrano ich 246,72 tony, co stanowi jedynie 27,88% wszystkich odpadów komunalnych. Co więcej, statystyka ta utrzymuje się na podobnym poziomie od 2018 roku.

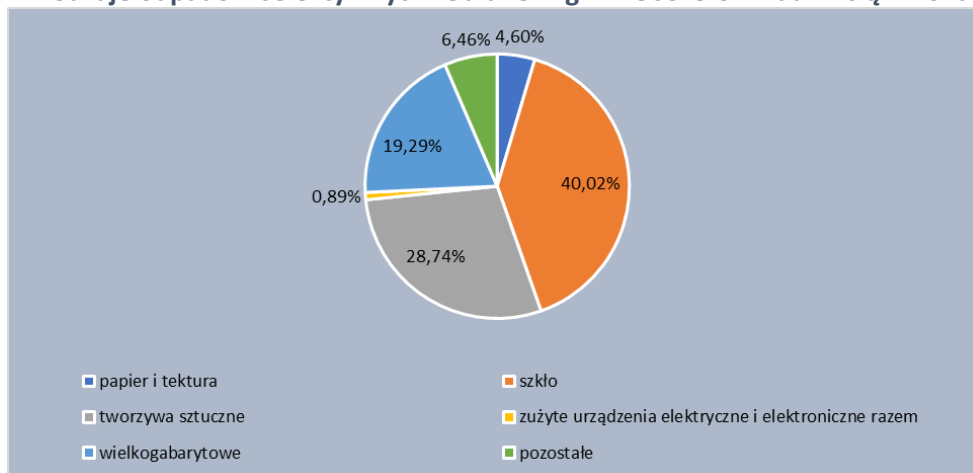
Wykres 50. Odpady selektywne zebrane w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Wśród zebranych w roku 2021 odpadów selektywnych przeważało szkło (40,02%), tworzywa sztuczne (28,74%) oraz odpady wielkogabarytowe (19,29%). Pozostałe zbierane rodzaje odpadów nie przekroczyły 7% całości.

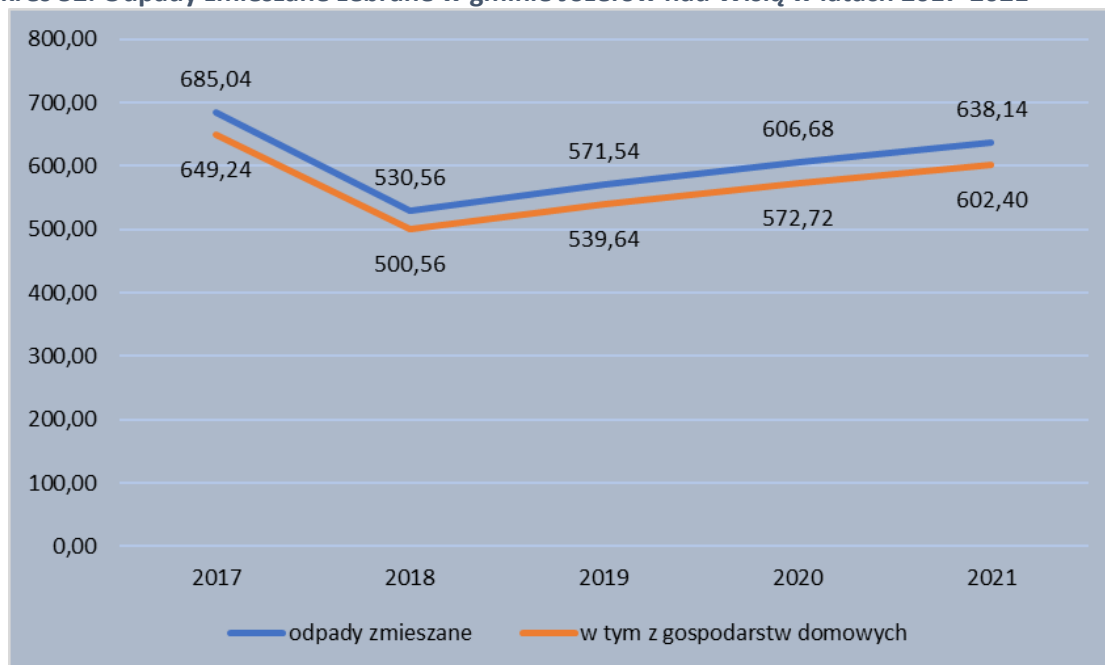
Wykres 51. Rodzaje odpadów selektywnych zebrane w gminie Józefów nad Wisłą w roku 2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

W przypadku odpadów zmieszanych widoczny jest trwający od 2018 roku trend zwiększający. W roku 2021 zebrano ich w gminie Józefów nad Wisłą 638,14 ton, co jest wynikiem zbliżonym do rekordowego roku 2017 (685,04 ton) i wzrostem o ponad 100 ton w stosunku do roku 2018. Na przestrzeni lat 2017-2021 utrzymuje się natomiast udział odpadów zebranych w gospodarstwach domowych w stosunku do ogółu. Wynosi on ok. 94%.

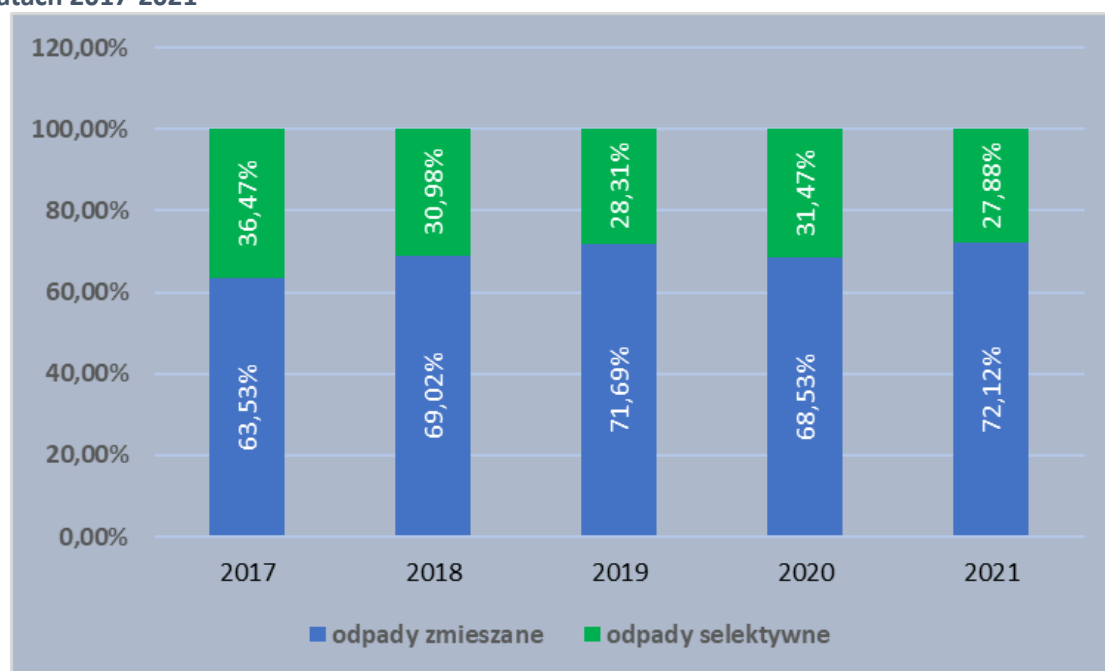
Wykres 52. Odpady zmieszane zebrane w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Ostatnim wskaźnikiem świadczącym o świadomości mieszkańców z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi jest stosunek odpadów selektywnych do odpadów zmieszanych.

Wykres 53. Stosunek odpadów selektywnych do opadów komunalnych w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Jak widać na powyższym wykresie rok 2021 był w tym zakresie najgorszy na przestrzeni lat 2017-2021. Odpady selektywne stanowiły jedynie 27,88% procenta wszystkich odpadów zebranych w gminie. Był to spadek o ponad 3,5% w stosunku do roku 2020. Najlepsze wyniki gmina osiągnęła w roku 2017, kiedy odpady selektywne stanowiły 36,47% całości.

Opisane powyżej dane statystyczne potwierdzają konieczność edukacji mieszkańców w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi.

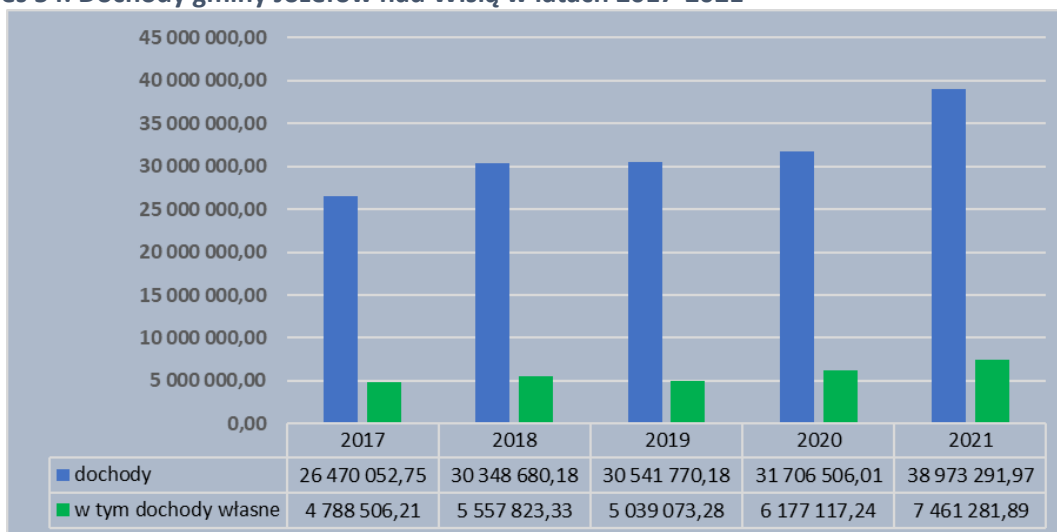
5. Diagnoza uwarunkowań finansowych

5.1 Dochody i wydatki

W celu zrozumienia sytuacji ekonomicznej gminy Józefów nad Wisłą należy przeanalizować dochody oraz wydatki jakie ponoszone były przez nią w okresie 2017-2021.

W roku 2021 dochody gminy Józefów nad Wisłą osiągnęły poziom blisko 40 milionów złotych. W porównaniu do roku 2017 widoczny jest wzrost o 47,24%, co stanowi bardzo dobry wynik. W podobnym stopniu rosną dochody własne gminy, które wzrosły z ok 4,8 miliona zł w roku 2017 do prawie 7,5 mln zł w roku 2021.

Wykres 54. Dochody gminy Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Wśród najważniejszych źródeł dochodów własnych gminy Józefów nad Wisłą w 2021 roku wymienić należy:

- **Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa, czyli podatku dochodowym od osób fizycznych i prawnych** – 2 246 849,49 zł co stanowi 30,11% dochodów własnych.
- **Dochody podatkowe ustalone i pobierane na podstawie odrębnych ustaw** – 2 224 046,53 zł co stanowi 29,81% dochodów własnych.
- **Podatek rolny** – 863 082,80 zł co stanowi 11,57% dochodów własnych.
- **Wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych ustaw** – 797 104,04 zł co stanowi 10,68% dochodów własnych.
- **Podatek od nieruchomości** – 793 867,49 zł co stanowi 10,64% dochodów własnych.

W przeliczeniu na jednego mieszkańca dochód gminy Józefów nad Wisłą wyniósł 6 254,74 zł w roku 2021. Był to wynik, który stanowił wzrost o 24,08% w porównaniu do roku poprzedzającego oraz aż 58,81% w stosunku do roku 2017. Był on także zdecydowanie wyższy niż dochód na mieszkańca w powiecie opolskim i niewiele niższy niż w województwie lubelskim. Na przestrzeni całego okresu 2017-2021 można stwierdzić, że gmina uzyskiwała zazwyczaj wyniki zbliżone do powiatu i mniejsze od województwa.

Tabela 17. Dochód na mieszkańca w gminie Józefów nad Wisłą, powiecie opolskim o województwie lubelskim w latach 2017-2021

	2017	2018	2019	2020	2021
Województwo lubelskie	4 438,28 zł	4 922,67 zł	5 438,72 zł	6 105,26 zł	6 700,01 zł
Powiat opolski	3 964,78 zł	4 222,23 zł	4 952,66 zł	5 649,62 zł	5 973,35 zł
Gmina Józefów nad Wisłą	3 937,82 zł	4 573,34 zł	4 664,29 zł	5 039,98 zł	6 253,74 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

W przypadku dochodów własnych w przeliczeniu na jednego mieszkańca gmina Józefów nad Wisłą w roku 2021 osiągnęła wynik 1 197,25 zł, pierwszy raz w okresie 2017-2021 przekraczając barierę 1 000,00 zł. Był to wzrost o 21,93% w stosunku do roku 2020 i aż o 68,07% w stosunku do roku 2017. Pomimo tak dynamicznie rosnącego wskaźnika, w przypadku dochodów własnych w przeliczeniu na jednego mieszkańca gmina Józefów nad Wisłą pozostaje wyraźnie za wynikami powiatu opolskiego oraz województwa lubelskiego.

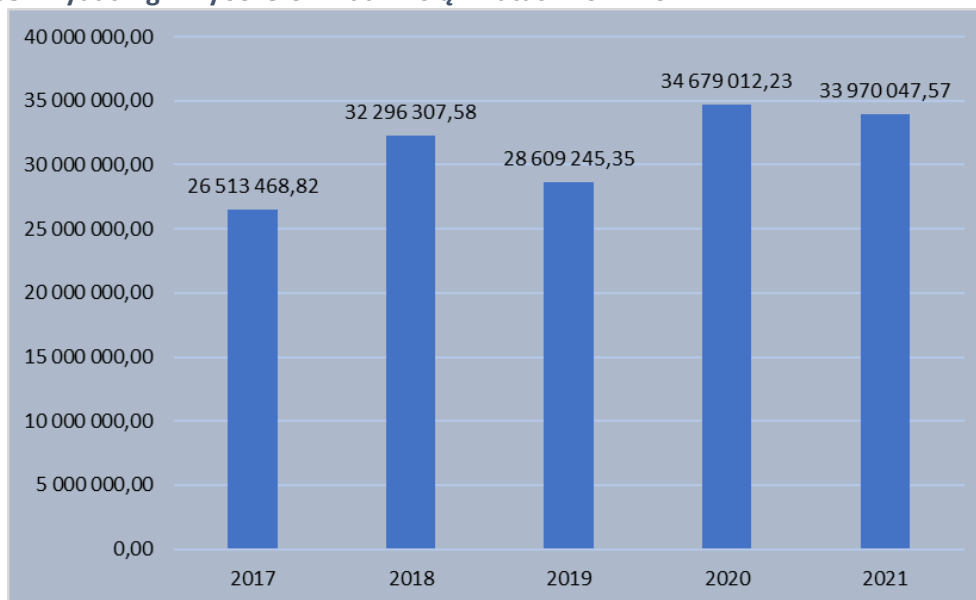
Tabela 18. Dochody własne na mieszkańca gminy Józefów nad Wisłą, powiatu opolskiego oraz województwa lubelskiego w latach 2017-2021

	2017	2018	2019	2020	2021
Województwo lubelskie	1 651,20 zł	1 813,05 zł	2 041,63 zł	2 277,45 zł	2 358,01 zł
Powiat opolski	1 034,85 zł	1 118,90 zł	1 400,27 zł	1 775,39 zł	1 520,96 zł
Gmina Józefów nad Wisłą	712,36 zł	837,53 zł	769,56 zł	981,90 zł	1 197,25 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Uzupełnieniem danych dotyczących dochodów gminy są te mówiące o jej wydatkach. W przypadku gminy Józefów nad Wisłą w roku 2021 wyniosły one 33 970 047,57 zł, co stanowiło spadek o 2,04% w porównaniu do roku poprzedzającego, ale wzrost o 28,12% w stosunku do roku 2017.

Wykres 55. Wydatki gminy Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Wśród najważniejszych wydatków, które poniosła gmina w roku 2021 znajdują się:

- **Oświata i wychowanie** – 10 364 165,67 zł co stanowi 30,51% wydatków.
- **Rodzina** – 9 322 756,09 zł co stanowi 27,44%.

- **Gospodarka komunalna i ochrona środowiska** – 4 353 789,30 zł co stanowi 12,82% wydatków.
- **Administracja publiczna** – 2 740 140,64 zł co stanowi 8,07% wydatków.
- **Transport i łączność** – 2 284 424,38 zł co stanowi 6,72%.
- **Pomoc społeczna** – 1 885 478,79 zł co stanowi 5,55% wydatków.
- **Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego** – 1 335 315,08 zł co stanowi 3,93% wydatków.

5 536 338,56 zł stanowiły wydatki inwestycyjne (15,77% całości wydatków), natomiast wydatki bieżące wyniosły 28 613 709,01 zł (84,23% całości wydatków).

Przeliczając wydatki na jednego mieszkańca gmina Józefów nad Wisłą osiągnęła w roku 2021 wynik 5 450,91 zł co stanowiło spadek o 1,12% w stosunku do roku 2020, ale duży wzrost o 38,20% w porównaniu do roku 2017. Gmina wypada dobrze na tle powiatu opolskiego, uzyskując zazwyczaj zbliżoną kwotę. Wyraźnie odstaje natomiast od województwa lubelskiego, które osiąga każdego roku wyższe wydatki na mieszkańca.

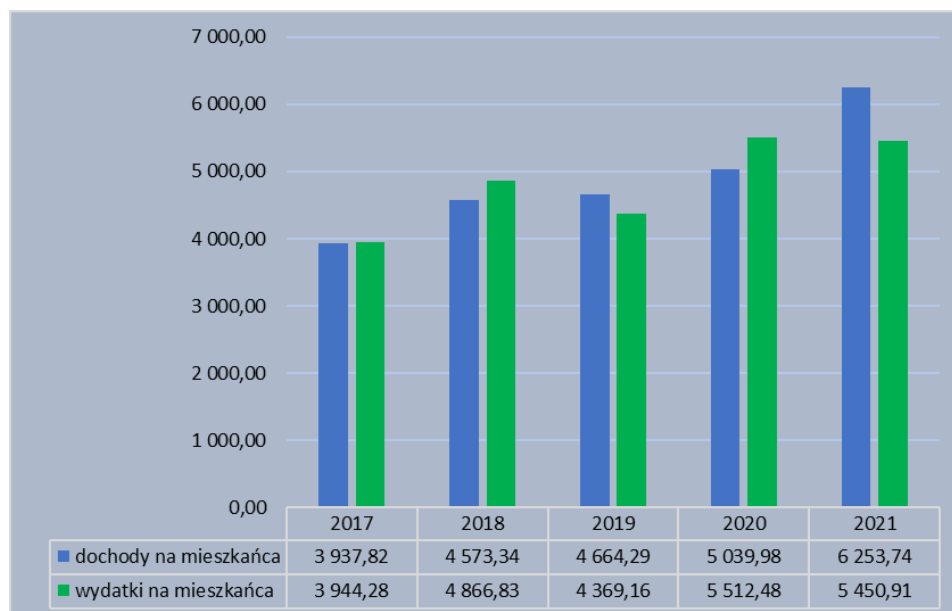
Tabela 19. Wydatki w przeliczeniu na mieszkańca gminy Józefów nad Wisłą, powiatu opolskiego oraz województwa lubelskiego w latach 2017-2021

	2017	2018	2019	2020	2021
Województwo lubelskie	4 471,24 zł	5 124,46 zł	5 461,47 zł	5 970,63 zł	6 313,62 zł
Powiat opolski	4 015,64 zł	4 425,59 zł	5 009,02 zł	5 473,99 zł	5 827,83 zł
Gmina Józefów nad Wisłą	3 944,28 zł	4 866,83 zł	4 369,16 zł	5 512,48 zł	5 450,91 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

W celu podsumowania danych dotyczących dochodów i wydatków należy zestawić je obok siebie. Najlepiej posłużą do tego statystyki w przeliczeniu na mieszkańca gminy.

Wykres 56. Dochody i wydatki gminy Józefów nad Wisłą w przeliczeniu na mieszkańca w latach 2017-2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

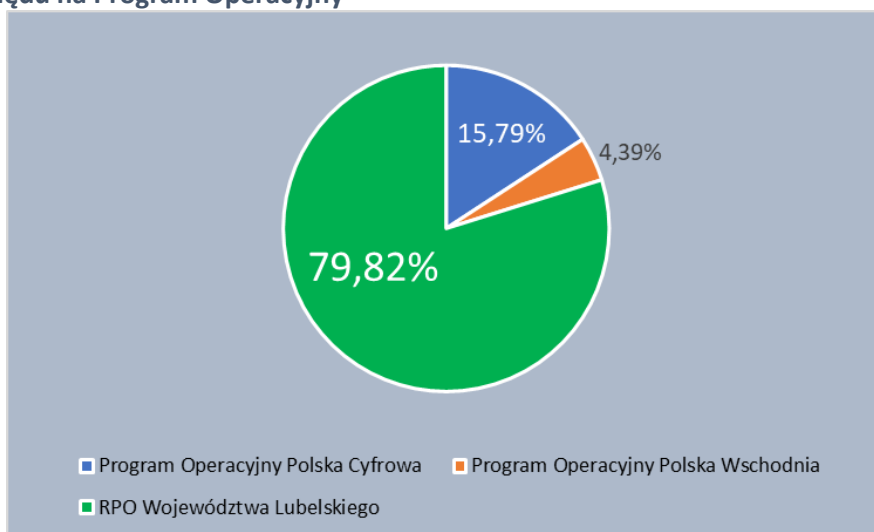
Pozytywnym i pożądanym zjawiskiem jest wyższy poziom dochodów w stosunku do wydatków. Świadczy to o stabilności finansowej gminy. Taka sytuacja miała miejsce w roku 2021 oraz 2019. W pozostałych latach wydatki były większe jednak nie w sposób znaczny. Jest to oznaka prawidłowego zarządzania ekonomicznego gminą Józefów nad Wisłą.

5.2 Środki zewnętrzne

Pozyskiwanie środków zewnętrznych stanowi jedno z kluczowych zadań samorządu terytorialnego. Jest również miarą aktywności jej społeczeństwa i podmiotów gospodarczych działających na jej terenie.

W latach 2017-2021 złożonych zostało 114 wniosków o dofinansowanie, w których gmina Józefów nad Wisłą została wskazana jako miejsce realizacji projektu. Zdecydowana większość z nich, bo aż 91 ubiegała się o środki w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014-2020. Kolejne 18 dotyczyło Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa, a 5 Programu Operacyjnego Polska Wschodnia.

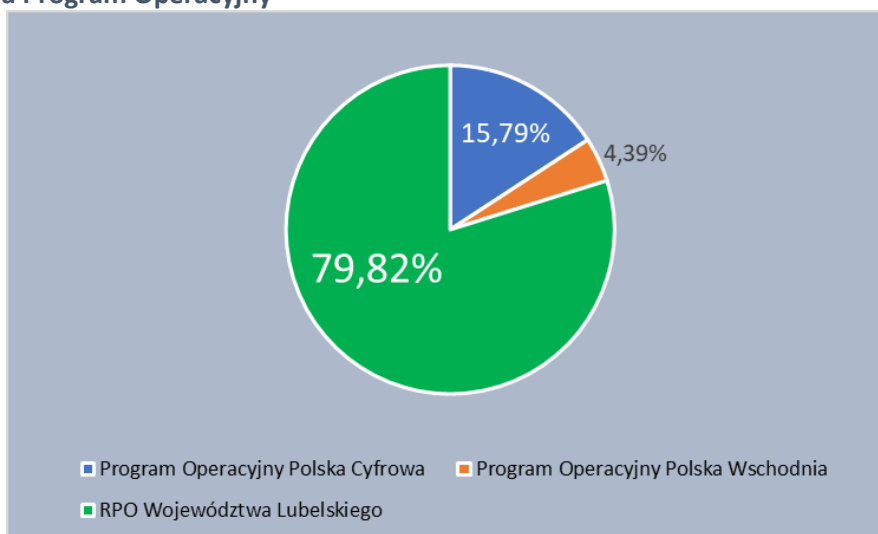
Wykres 57. Podział wniosków o dofinansowanie ze środków europejskich w gminie Józefów nad Wisłą ze względu na Program Operacyjny

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Spośród powyższych wniosków o dofinansowanie 57 wybranych zostało do podpisania umów o dofinansowanie. 51 z nich pozyskało środki z RPO WL 2014-2020, cztery z POPC, a dwa z POPW.

Wykres 58. Podział umów o dofinansowanie ze środków europejskich w gminie Józefów nad Wisłą ze względu na Program Operacyjny

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Skuteczność złożonych wniosków o dofinansowanie wyniosła zatem równe 50%.

Wśród najważniejszych projektów realizowanych przez gminę Józefów nad Wisłą ze wsparciem środków europejskich wymienić należy:

Wykres 59. Projekty realizowane przez gminę Józefów nad Wisłą ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2014-2020

Tytuł projektu	Wartość projektu	Dofinansowanie z UE	Program Operacyjny
EKOENERGIA w Gminie Józefów nad Wisłą	5 105 631,97 zł	3 726 832,82 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego
Kompleksowa modernizacja systemu oświetlenia ulicznego na terenie gminy Józefów nad Wisłą	2 981 198,44 zł	2 067 330,20 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego
EKOENERGIA w Gminie Józefów nad Wisłą - ETAP II	2 008 245,07 zł	1 105 926,34 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w gminie Józefów nad Wisłą	1 253 404,23 zł	749 543,91 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego
Szkoła Sukcesu	990 367,20 zł	841 812,12 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie mapadotacji.gov.pl

Dodatkowo warto wspomnieć o dwóch dużych projektach realizowanych w Józefowie nad Wisłą przez beneficjentów indywidualnych:

- Projekt „**Kluby Seniora w Gminie Józefów nad Wisłą**” realizowany przez Stowarzyszenie Grupa Inicjatyw Kulturalnych. Łączna wartość projektu wynosiła **3 407 031,40 zł, z czego 2 725 625,12 zł stanowiło dofinansowanie** ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014-2020.
- Projekt „**Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w działalności firmy handlowo-usługowej "JAR" Janusz Rzęsa poprzez instalację pompy ciepła w obiekcie hotelowo-restauracyjnym w miejscowości Józefów nad Wisłą**” realizowany przez Firmę Handlowo Usługową „JAR Janusz Rzęsa. Łączna wartość projektu wynosiła **413 343,45 zł z czego 206 390,84 zł stanowiło dofinansowanie** ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014-2020.

6. Wnioski

Opisana powyżej sytuacja gminy Józefów nad Wisłą będzie stanowiła punkt wyjścia do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą.

Podstawowymi zasadami towarzyszącymi pracy nad dokumentem były:

1. Rzetelność – precyzyjne opisanie sytuacji gminy poprzez zastosowanie tabel, wykresów oraz map ułatwiających analizę zebranych danych.
2. Aktualność – oparcie dokumentu i najbardziej aktualne dane. Dokument oparty został, w zdecydowanej większości o dane z lat 2017-2021.
3. Istotność – skupienie dokumentu na informacjach mających znaczenie na dalszym etapie prac nad strategią. Osiągnięta została poprzez dobranie najważniejszych obszarów społeczno-gospodarczych oraz poprzez uwzględnienie indywidualnych cech gminy Józefów nad Wisłą.

Poniżej opisane zostały najważniejsze wnioski z poszczególnych obszarów tematycznych, które stanowić będą podstawę do opracowania analizy SWOT w Strategii Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą.

6.1 Wnioski z diagnozy przestrzennej

1. Gmina Józefów nad Wisłą położona jest w województwie lubelskim przy granicy z dwoma innymi województwami: mazowieckim oraz świętokrzyskim.
2. Zachodnią granicę gminy stanowi koryto największej rzeki Polski, czyli Wisły. Ma ona duży wpływ na potencjały oraz zagrożenia gminy.
3. W gminie znajduje się 31 wsi, 4 kolonie oraz 10 części wsi. Jednostkami pomocniczymi są natomiast 34 sołectwa.
4. Grunty rolne stanowią około 70% powierzchni gminy. Około ¼ to tereny leśne zadrzewione oraz zakrzewione.
5. Charakterystyczną cechą gminy jak i całego regionu jest bardzo duża powierzchnia sadów wśród gruntów rolnych. Stanowią one 13% całości, podczas gdy średnia województwa lubelskiego to zaledwie 1,90%.
6. System wód powierzchniowych gminy tworzy Wisła oraz jej dopływ Wyżnica, która przebiega przez gminę na osi wschód-zachód.
7. Bardzo duży procent powierzchni gminy pokryty jest obszarami chronionymi prawnie. Najważniejszy z nich to Wrzelowiecki Park Krajobrazowy na północnym-zachodzie oraz Kraśnicki Obszar Chronionego Krajobrazu na południu.
8. Obszary Natura 2000 znajdują się w zachodniej części gminy wzdłuż biegu Wisły.
9. Na terenie gminy Józefów nad Wisłą zbiegają się trzy korytarze ekologiczne.
10. Na terenie gminy znajduje się jeden pomnik przyrody wpisany na listę prowadzoną przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Lublinie.
11. Klimat gminy Józefów charakteryzuje się mroźnymi zimami oraz komfortowymi okresami letnimi.
12. Najlepsze warunki do funkcjonowania w gminie, a zatem również szczyt jej atrakcyjności turystycznej, występuje od połowy czerwca do końcówki sierpnia.
13. W lipcu przypada okres największych opadów atmosferycznych.
14. Gmina Józefów znajduje się w jednym z najlepszych, pod względem nasłonecznienia, obszarów Polski, co pozytywnie wpływa na potencjał inwestycyjny z zakresu fotowoltaikę.

6.2 Wnioski z diagnozy uwarunkowań społecznych

1. Liczba mieszkańców gminy Józefów nad Wisłą zmniejsza się z każdego roku.
2. Od 2017 do 2021 roku populacja mieszkańców gminy zmniejszyła się o 4,99%.
3. Gęstość zaludnienia w gminie zmniejszyła się w tym okresie z 47 do 44 osób na km².
4. Prognozy zmian populacyjnych przewidują dalszy spadek liczby ludności w gminie Józefów nad Wisłą w najbliższych latach.
5. Saldo migracji w gminie utrzymuje się na ujemnym poziomie, a w roku 2021 wyniosło -22.
6. Nieco więcej nowych mieszkańców gminy przybywa z terenów wiejskich niż z miejskich.
7. Z kolei dotychczasowi mieszkańcy gminy częściej migrują do miast.
8. Przyrost naturalny w gminie Józefów nad Wisłą utrzymuje się na ujemnym poziomie, a w roku 2021 wyniósł -63.
9. Gminę zamieszkuje więcej kobiet niż mężczyzn.
10. Liczba mieszkańców gminy w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym spada każdego roku, natomiast liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym wzrasta. Zachodzi proces starzenia się społeczeństwa.
11. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Józefów nad Wisłą spadała każdego roku w latach 2017-2021.
12. Spada również liczba dzieci korzystających z posiłków w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”. Natomiast liczba osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej nie notuje wyraźnego trendu.
13. Najważniejszymi powodami przyznawania świadczeń pomocy społecznej w gminie Józefów nad Wisłą są ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie oraz niepełnosprawność.
14. Liczba rodzin i osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej również uległa spadkowi w latach 2017-2021.
15. Ok. 75% beneficjentów pomocy społecznej nie przekracza tzw. kryterium dochodowego.
16. Na terenie gminy Józefów nad Wisłą funkcjonują dwa ośrodki wsparcia tj. Środowiskowy Dom Samopomocy w Prawnie oraz Klub Integracji Społecznej „Razem w Józefowie nad Wisłą”.
17. Na terenie gminy Józefów nad Wisłą funkcjonują dwa niepubliczne gabinety podstawowej opieki medycznej.
18. Na terenie gminy nie funkcjonują placówki specjalistycznej porady lekarskiej.
19. Na terenie gminy znajdują się trzy apteki, dwie w Józefowie nad Wisłą oraz jedna w Starych Boiskach.
20. Na terenie gminy Józefów nad Wisłą funkcjonuje 14 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, w tym dwie działające w ramach Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.
21. Liczba zdarzeń, na które reagowały OSP w gminie rośnie każdego roku. Najczęściej są to miejscowe zagrożenia, w tym głównie silne wiatry, zagrożenia w komunikacji, zagrożenia medyczne oraz opady deszczu.
22. W związku z lokalizacją przy korycie Wisły, powódzie stanowią jedno z głównych zagrożeń dla bezpieczeństwa publicznego w gminie Józefów nad Wisłą.
23. Tereny zalewowe znajdują się wzdłuż całej zachodniej granicy gminy oraz w jej centralnej części w biegu rzeki Wyżnicy.
24. Na terenie gminy Józefów nad Wisłą nie funkcjonują żłobki oraz kluby dziecięce.
25. Liczba dzieci w wieku do lat 3 uległa zmniejszeniu w latach 2017-2021.
26. Na terenie gminy funkcjonuje jedna placówka przedszkolna, tj. Przedszkole im. Adama Mickiewicza w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Józefowie nad Wisłą. Dodatkowo trzy szkoły podstawowe posiadają oddziały przedszkolne.
27. Wychowaniem przedszkolnym w gminie objęte jest ok 81% dzieci w wieku od 3 do 6 lat.

28. Na terenie gminy Józefów nad Wisłą funkcjonują cztery szkoły podstawowe zapewniające ponad 550 miejsc dla uczniów.
29. Liczba uczniów szkół podstawowych spada od 2018 roku.
30. Wskaźnik skolaryzacji netto utrzymuje się na poziomie około 86%. Oznacza to, że część uczniów uczęszcza do szkół na terenie innych jednostek samorządu terytorialnego.
31. Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w gminie Józefów nad Wisłą są zazwyczaj nieco niższe niż w powiecie opolskim i województwie lubelskim. Wyjątkiem był rok 2020, kiedy uczniowie z gminy wyprzedzili tych z powiatu.
32. Na terenie gminy Józefów nad Wisłą znajduje się 5 zabytków wpisanych do Narodowego Instytutu Dziedzictwa oraz 24 w rejestrze prowadzonym przez województwo lubelskie. Z kolei w gminnej ewidencji zabytków znajduje się 65 obiektów oraz 151 stanowisk archeologicznych.
33. Przy Gminnym Centrum Kultury w Józefowie nad Wisłą funkcjonuje 5 grup muzyczno-tanecznych promujących lokalną kulturę.
34. Potencjał turystyczny gminy zlokalizowany jest głównie w jej zachodniej części i związany z przyrodniczymi terenami wzdłuż biegu Wisły.
35. Przez ten teren gminy biegnie część Szlaku Nadwiślańskiego PTTK o długości 18,8 km.
36. Baza hotelowa w gminie również znajduje się w jej zachodniej części. W jej skład wchodzi 2-gwiazdkowy hotel zapewniający 42 miejsca noclegowe oraz gospodarstwa agroturystyczne, domki wczasowe i schronisko młodzieżowe.
37. Infrastruktura rekreacyjno-sportowa w gminie składa się ze stadionu miejskiego, orlika oraz przyszkolnych boisk i sal gimnastycznych.
38. Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców w gminie Józefów nad Wisłą stale rośnie i jest wyraźnie wyższa od powiatu opolskiego i województwa lubelskiego.
39. Frekwencja wyborcza w gminie Józefów nad Wisłą jest zazwyczaj nieco niższa niż ta w powiecie opolskim i województwie lubelskim.
40. Jednak liczba mieszkańców biorących udział w wyborach do wszystkich organów władzy samorządowej, krajowej i europejskiej znacznie wzrosła w stosunku do poprzednich wyborów co świadczy o rosnącej aktywności mieszkańców.

6.3 Wnioski z diagnozy uwarunkowań gospodarczych

1. Zdecydowanie najwięcej mieszkańców gminy Józefów nad Wisłą pracuje w sektorze rolniczym.
2. Poza sektorem rolniczym zatrudnionych na koniec roku 2021 było 322 mieszkańców gminy, co stanowiło najwyższy wynik na przestrzeni lat 2017-2021.
3. Zdecydowaną większość tych osób stanowią kobiety. W roku 2021 stanowiły one 67,39% grupy. Gmina wyróżnia się na tym tle w skali regionu, województwa oraz kraju, gdzie proporcje najczęściej zbliżone są do podziału 50%-50%.
4. W latach 2017-2021 wskaźnik osób pracujących w stosunku do populacji osób w wieku produkcyjnym wzrósł o 1,46%.
5. W roku 2021 liczba bezrobotnych w gminie Józefów nad Wisłą była najniższa w badanym okresie 2017-2021. Było to 236 osób.
6. W przypadku osób bezrobotnych podział pomiędzy kobiety a mężczyzn zbliżony jest do równego.
7. Blisko 20% bezrobotnych stanowią osoby do 25 roku życia, a 34,75% do 30 roku życia.
8. Osoby po 50 roku życia stanowią 18,64% bezrobotnych w gminie.
9. Aż 69,07% osób bezrobotnych stanowią bezrobotni długotrwale.

10. W stosunku do populacji osób w wieku produkcyjnym, osoby bezrobotne stanowią 6,70%. Jest to wynik wyższy niż w powiecie opolskim i województwie lubelskim. W stosunku do roku 2020 nastąpił w tym zakresie spadek o 1%.
11. Liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie Józefów nad Wisłą stale rośnie. W roku 2021 było ich 396, co stanowiło wzrost o 14,45% w stosunku do roku 2017.
12. Większość podmiotów gospodarczych należy do sektora prywatnego. To one odpowiadają również w całości za wzrost ogólnej liczby podmiotów gospodarczych.
13. Zdecydowana większość podmiotów gospodarczych w gminie zatrudnia do 9 osób. Jeden podmiot zatrudnia od 50 do 249 pracowników.
14. Najwięcej podmiotów gospodarczych w gminie zajmuje się handlem hurtowym i detalicznym. Inne znaczące sektory to przetwórstwo przemysłowe, budownictwo, transport i gospodarka magazynowa oraz działalność usługowa i gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników.
15. Na terenie gminy, według spisu rolnego z 2020 roku, znajdowało się 1 257 gospodarstw rolnych.
16. Przeważają wśród nich małe gospodarstwa od 1 do 5 hektarów oraz nieco większe od 5 do 10 hektarów. Powyżej 15 hektarów ma 71 gospodarstw. Średnia wielkość gospodarstwa rolnego w gminie jest większa niż w powiecie opolskim.
17. Większość z tych gospodarstw przeznacza swoje produkty na sprzedaż oraz uzyskuje z nich dochody.
18. Wśród zasiewów w gminie przeważają zboża, natomiast wśród zwierząt hodowlanych drób.
19. W gospodarstwa rolnych gminy Józefów nad Wisłą pracuje ponad 2000 osób, z czego nieznaczną większość stanowią mężczyźni.

6.4 Wnioski z diagnozy infrastruktury

1. Sieć komunikacyjna gminy Józefów nad Wisłą oparta jest o drogi. Najważniejsza z nich to droga wojewódzka numer 824, biegnąca wzdłuż zachodniej granicy gminy.
2. Główne obszary zabudowy jednorodzinnej w gminie połączone są drogami powiatowymi i gminnymi.
3. Całkowita długość dróg w gminie wynosi ponad 160 km, z czego drogi gruntowe stanowią 78,47%.
4. Zasoby mieszkaniowe w gminie Józefów nad Wisłą utrzymują się na stałym poziomie.
5. Przeliczając liczbę mieszkań na 1000 mieszkańców, gmina Józefów nad Wisłą osiąga poziom wskaźnika wyższy zarówno od powiatu opolskiego jak i województwa lubelskiego.
6. Nieco ponad połowa mieszkań w gminie Józefów ma dostęp do infrastruktury technicznej i sanitarnej. Jest to wynik gorszy od powiatu opolskiego i województwa lubelskiego.
7. Z kolei blisko 90% budynków mieszkalnych w gminie ma dostęp do sieci wodociągowej, co jest wynikiem lepszym od powiatu opolskiego i województwa lubelskiego.
8. Łączna długość sieci wodociągowej w gminie wynosi 90,6 km i nie uległa zmianie w ostatnich latach. Wzrosła natomiast liczba awarii tej infrastruktury.
9. Tylko 6,5% budynków mieszkalnych i 11,3% mieszkańców w gminie ma dostęp do sieci kanalizacyjnej, której całkowita długość wynosi tylko 3,3 km. Znajduje się ona prawie w całości na terenie miasta Józefów nad Wisłą.
10. Ilość zbieranych w gminie odpadów komunalnych utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Zdecydowana ich większość pochodzi z gospodarstw domowych.
11. Jeden mieszkaniec gminy wytworzył w roku 2021 średnio 142 kg odpadów komunalnych.
12. 27,88% zebranych odpadów w roku 2021 stanowiły odpady selektywne. Statystyka w tym zakresie utrzymuje się na stałym poziomie.
13. Wśród zebranych odpadów selektywnych przeważało szkło, tworzywa sztuczne oraz odpady wielkogabarytowe.
14. Stopniowo rośnie ilość zbieranych w gminie odpadów zmieszanych.

6.5 Wnioski z diagnozy uwarunkowań finansowych

1. W latach 2017-2021 stopniowo rosły dochody gminy Józefów nad Wisłą. W roku 2021 wyniosły one ok. 39 milionów złotych co stanowiło wzrost o ponad 47% w stosunku do roku 2017.
2. Najważniejszym źródłem dochodów gminy jest udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz prawnych, które stanowią około 30% całości.
3. Dochód na mieszkańca w roku 2021 wyniósł 6 254,74 zł. Wynik ten stanowił wzrost w stosunku do lat poprzednich oraz przewyższył powiat opolski i województwo lubelskie.
4. Z kolei dochody własne na mieszkańca wyniosły 1 197,25 zł, co było wynikiem najwyższym w okresie 2017-2021, jednak wyraźnie gorszym od powiatu opolskiego i województwa lubelskiego.
5. Wydatki gminy Józefów nad Wisłą utrzymują się na zbliżonym poziomie. W roku 2021 wyniosły niecałe 34 miliony złotych.
6. Najwięcej wydatków związanych jest z oświatą i wychowaniem, wydatkami na rodziny oraz gospodarką komunalną i ochroną środowiska.
7. Wydatki inwestycyjne stanowiły 15,77% całości.
8. W przeliczeniu na jednego mieszkańca wydatki w roku 2021 wyniosły 5 450,91 zł. Wynik ten stanowił wzrost o 38,20% w stosunku do roku 2017 i był tylko nieznacznie gorszy od powiatu opolskiego oraz dość wyraźnie gorszy od województwa lubelskiego.
9. Na przestrzeni lat 2017-2021 dochody gminy najczęściej przewyższały wydatki.
10. Zdecydowana większość środków zewnętrznych pozyskany w gminie Józefów nad Wisłą pochodziło z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020.
11. Gmina Józefów nad Wisłą pozyskała ponad 8 milionów zł dofinansowania na realizację 5 dużych projektów inwestycyjnych w ramach RPO WL 2014-2020.

Spis tabel

Tabela 1. Sołectwa w gminie Józefów nad Wisłą oraz ich liczba mieszkańców	4
Tabela 2. Zmiany liczby ludności w gminie Józefów nad Wisłą w odniesieniu do powiatu opolskiego i województwa lubelskiego.....	13
Tabela 3. Gęstość zaludnienia w gminie Józefów nad Wisłą w odniesieniu do powiatu opolskiego i województwa lubelskiego.....	14
Tabela 4. Zameldowania i wymeldowania w podziale na kierunek z/do miast i z/do wsi	14
Tabela 5. Powody udzielania pomocy społecznej w gminie Józefowie nad Wisłą w roku 2021.....	21
Tabela 6. Zdarzenia wymagające udziału jednostek przeciwpożarowych na 1 000 mieszkańców w gminie Józefów nad Wisłą, powiecie opolskim oraz województwie lubelskim w latach 2018-2021	27
Tabela 7. Szkoły podstawowe funkcjonujące na terenie gminy Józefów nad Wisłą.....	31
Tabela 8. Zabytki wpisane do rejestru Narodowego Instytutu Dziedzictwa zlokalizowane w gminie Józefów nad Wisłą	34
Tabela 9. Zabytki wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków zlokalizowane w gminie Józefów nad Wisłą	35
Tabela 10. Imprezy organizowane w gminie Józefów nad Wisłą oraz liczba ich uczestników w latach 2017-2021	36
Tabela 11. Procentowy udział poszczególnych grup bezrobotnych w całkowitej populacji bezrobotnych w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021.....	44
Tabela 12. Podział podmiotów gospodarczych w gminie Józefów nad Wisłą ze względu na sektory klasyfikacji PKD 2007.....	47
Tabela 13. Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego w gminie Józefów nad Wisłą, powiecie opolskim i województwie lubelskim	49
Tabela 14. Drogi w gminie Józefów nad Wisłą	53
Tabela 15. Liczba mieszkań w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie Józefów nad Wisłą, powiecie opolskim i województwie lubelskim w latach 2016-2020.....	55
Tabela 16. Dostęp mieszkań w gminie Józefów nad Wisłą, powiecie opolskim oraz województwie lubelskim do infrastruktury techniczno-sanitarnej	56
Tabela 17. Dochód na mieszkańca w gminie Józefów nad Wisłą, powiecie opolskim o województwie lubelskim w latach 2017-2021.....	63
Tabela 18. Dochody własne na mieszkańca gminy Józefów nad Wisłą, powiatu opolskiego oraz województwa lubelskiego w latach 2017-2021.....	63
Tabela 19. Wydatki w przeliczeniu na mieszkańca gminy Józefów nad Wisłą, powiatu opolskiego oraz województwa lubelskiego w latach 2017-2021.....	64

Spis wykresów

Wykres 1. Struktura gruntów w gminie Józefów nad Wisłą	5
Wykres 2. Struktura gruntów gminy Józefów nad Wisłą w porównaniu do województwa lubelskiego oraz powiatu opolskiego	6

Wykres 3. Struktura użytków rolnych w gminie Józefów nad Wisłą w porównaniu do województwa lubelskiego i powiatu opolskiego.....	6
Wykres 4. Klimat w gminie Józefów nad Wisłą w ciągu roku	10
Wykres 5. Zmiany temperatury w gminie Józefów nad Wisłą w ciągu roku	10
Wykres 6. Dienne prawdopodobieństwo opadów atmosferycznych w gminie Józefów nad Wisłą	11
Wykres 7. Średni miesięczny opad deszczu w gminie Józefów nad Wisłą	11
Wykres 8. Liczba ludności w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021	13
Wykres 9. Saldo migracji w gminie Józefów nad Wisłą oraz powiecie opolskim w latach 2017-2021	14
Wykres 10. Przyrost naturalny w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021	15
Wykres 11. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w gminie Józefów nad Wisłą, powiecie opolskim i województwie lubelskim	16
Wykres 12. Populacja kobiet i mężczyzn w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021	17
Wykres 13. Piramida demograficzna w gminie Józefów nad Wisłą	17
Wykres 14. Liczba ludności w podziale na ekonomiczne grupy wiekowe w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021	18
Wykres 15. Liczba rodzin oraz osób w tych rodzinach, korzystających z pomocy społecznej w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021	20
Wykres 16. Liczba osób niepełnosprawnych oraz dzieci korzystających z pomocy społecznej w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021	21
Wykres 17. Rodziny i osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021	22
Wykres 18. Podział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w gminie Józefów nad Wisłą w roku 2021 ze względu na kryterium dochodowe	23
Wykres 19. Liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tysięcy mieszkańców w gminie Józefów nad Wisłą, powiecie opolskim i województwie lubelskim w latach 2017-2021	23
Wykres 20. Liczba porad lekarskich w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021	25
Wykres 21. Zdarzenia oraz ich rodzaje w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2018-2021	26
Wykres 22. Miejscowe zagrożenia w podziale na rodzaje występujące w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2018-2021	27
Wykres 23. Liczba dzieci w wieku do lat 3 zamieszkujących gminę Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021 z podziałem na obszary miejskie i wiejskie	29
Wykres 24. Dzieci w wieku przedszkolnym zamieszkałe na terenie gminy Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021	30
Wykres 25. Odsetek dzieci w wieku przedszkolnym objętych wychowaniem przedszkolnym w gminie Józefów nad Wisłą, powiecie opolskim i województwie lubelskim w latach 2017-2021	30
Wykres 26. Liczba uczniów szkół podstawowych na terenie gminy Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021 ..	31
Wykres 27. Współczynnik skolaryzacji netto w gminie Józefów nad Wisłą, powiecie opolskim i województwie lubelskim w latach 2017-2021	32
Wykres 28. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w gminie Józefów nad Wisłą, powiecie opolskim i województwie lubelskim w latach 2019-2021	33

Wykres 29. Liczba NGO w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie Józefów nad Wisłą, powiecie opolskim i województwie lubelskim w latach 2017-2021.....	39
Wykres 30. Frekwencja wyborcza w gminie Józefów nad Wisłą, powiecie opolskim oraz województwie lubelskim.....	40
Wykres 31. Osoby pracujące w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021 w podziale na płeć.....	41
Wykres 32. Podział pracujących ze względu na płeć w gminie Józefów nad Wisłą, powiecie opolskim, województwie lubelskim oraz w Polsce.....	42
Wykres 33. Procentowy udział osób pracujących do populacji osób w wieku produkcyjnym w gminie Józefów nad Wisłą, powiecie opolskim i województwie lubelskim w latach 2017-2021.....	42
Wykres 34. Osoby bezrobotne w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021 w podziale na płeć.....	43
Wykres 35. Procentowy udział osób bezrobotnych do populacji osób w wieku produkcyjnym w gminie Józefów nad Wisłą, powiecie opolskim i województwie lubelskim w latach 2017-2021.....	44
Wykres 36. Procentowy udział osób bezrobotnych do populacji osób w wieku produkcyjnym w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021 w podziale na płeć.....	45
Wykres 37. Liczba podmiotów gospodarczych działających w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021.....	46
Wykres 38. Podział podmiotów gospodarczych w gminie Józefów nad Wisłą ze względu na liczbę pracowników.....	47
Wykres 39. Podział gospodarstw rolnych w gminie Józefów nad Wisłą ze względu na wielkość.....	49
Wykres 40. Rodzaje zasiewów w gospodarstwach rolnych gminy Józefów nad Wisłą.....	50
Wykres 41. Maszyny rolnicze przypadające na jedno gospodarstwo rolne w gminie Józefów nad Wisłą.....	50
Wykres 42. Pracujący w gospodarstwach rolnych w gminie Józefów nad Wisłą w podziale na płeć.....	51
Wykres 43. Wiek użytkowników gospodarstw indywidualnych w gminie Józefów nad Wisłą.....	51
Wykres 44. Liczba budynków mieszkalnych i mieszkań w gminie Józefów nad Wisłą.....	54
Wykres 45. Mieszkania na wsiach i w miastach w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2016-2020.....	54
Wykres 46. Liczba nowych mieszkań oddanych do użytku w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2016-2020.....	55
Wykres 47. Dostęp budynków mieszkalnych do sieci wodociągowej w gminie Józefów nad Wisłą, powiecie opolskim i województwie lubelskim w latach 2016-2020.....	56
Wykres 48. Dostęp budynków mieszkalnych do sieci kanalizacyjnej w gminie Józefów nad Wisłą, powiecie opolskim i województwie lubelskim w latach 2016-2020.....	57
Wykres 49. Odpady zebrane w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021.....	58
Wykres 50. Odpady selektywne zebrane w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021.....	59
Wykres 51. Rodzaje odpadów selektywnych zebrane w gminie Józefów nad Wisłą w roku 2021.....	59
Wykres 52. Odpady zmieszane zebrane w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021.....	60
Wykres 53. Stosunek odpadów selektywnych do opadów komunalnych w gminie Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021.....	60
Wykres 54. Dochody gminy Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021.....	62
Wykres 55. Wydatki gminy Józefów nad Wisłą w latach 2017-2021.....	63
Wykres 56. Dochody i wydatki gminy Józefów nad Wisłą w przeliczeniu na mieszkańca w latach 2017-2021.....	64

Wykres 57. Podział wniosków o dofinansowanie ze środków europejskich w gminie Józefów nad Wisłą ze względu na Program Operacyjny	65
Wykres 58. Podział umów o dofinansowanie ze środków europejskich w gminie Józefów nad Wisłą ze względu na Program Operacyjny	65
Wykres 59. Projekty realizowane przez gminę Józefów nad Wisłą ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2014-2020	66

Spis map

Mapa 1. Położenie gminy Józefów nad Wisłą w powiecie opolskim i województwie lubelskim	3
Mapa 2. Położenie fizycznogeograficzne gminy Józefów nad Wisłą	4
Mapa 3. Środowisko przyrodnicze w gminie Józefów nad Wisłą	7
Mapa 4. Obszary ochrony prawnej środowiska przyrodniczego na terenie gminy Józefów nad Wisłą	8
Mapa 5. Korytarze ekologiczne biegnące przez teren gminy Józefów nad Wisłą	9
Mapa 6. Nasłonecznienie w Polsce	12
Mapa 7. Mapa zagrożenia powodziowego w gminie Józefów nad Wisłą	28
Mapa 8. Lokalizacja zabytków nieruchomych w gminie Józefów nad Wisłą	34
Mapa 9. Przebieg Szlaku Nadwiślańskiego przez gminę Józefów nad Wisłą	37
Mapa 10. System komunikacji drogowej w gminie Józefów nad Wisłą	52